FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

Nápisové a heraldické památky na Říčansku

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vypracoval: **Jan Oulík**

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Ivana Ebelová, CSc.

Katedra: Pomocných věd historických a archivního studia

Srpen 2006

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, za použití uvedených pramenů a literatury.

Datum:

Motto:

Práce tato rostla při všem ostatním dílu autorově jako allotrium z nenasytné lásky k zemi jediné a tolik zkoušené i s pevným odhodláním, dostati se k cíli přes všechny překážky a nedostatky.

Jan Barták, úvod ke knize Okres Jílovský, politický, soudní i berní samotný, nákladem vlastním v Praze 1939

Děkuji zejména:

PhDr. Ivaně Ebelové, CSc., prof. Dr. Ivanu Hlaváčkovi, Mgr. Radku Lungovi, Mgr. Petře Načeradské, PhDr. Jiřímu Roháčkovi, CSc. a Mgr. Petru Váchovi za cenné konzultace.

Pateru Mgr. Vladimíru Kelnarovi, vedoucímu Diecézního konzervátorského centra Arcibiskupství pražského. Dále duchovním správcům farností Čestlice, Mnichovice, Praha-Koloděje, Praha-Petrovice, Praha-Uhříněves a Říčany. Také kostelníkům, zvoníkům a ostatním ochotným věřícím z filiálních kostelů za důvěru, za vstřícnost a trpělivost.

Pracovníkům Archivu Národního muzea v Praze, Národního archivu v Praze, SOkA Praha-východ ve Zdibech-Přemyšlení a SOkA Praha-západ v Praze.

Manželům Mgr. Jitce Trčkové, akad. soch a Janu Vítu-Trčkovi z Muzea v Říčanech.

Zvláštní dík za podporu a pomoc patří mé ženě Petře.

Nápisové a heraldické památky na Říčansku

Vedoucí práce: PhDr. Ivana Ebelová, CSc.
Oponent práce: PhDr. Jiří Roháček, CSc.

Práce přináší soupis epigrafických památek latinského okruhu dochovaných i zaniklých na území bývalého soudního okresu Říčany (podle územního rozsahu z počátku 20. století). Půjde zejména o nápisy a znaky na náhrobních kamenech, podstavcích soch, oltářních menzách, kropenkách a zvonech. Sledované časové období: 12. století – rok 1800. Výsledkem je katalog nápisů s komentáři, úvodem a rejstříky.

K tomuto regionu má autor práce blízký osobní vztah. Území bývalého Říčanského okresu navíc dosud nebylo podrobně popsáno. Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Žižkovském (kam soudní okres Říčany příslušel) byl sice připraven na počátku 20. století Antonínem Podlahou a Eduardem Šittlerem do tisku, nebyl však nikdy vydán a rukopis tohoto díla je dnes nezvěstný.

Způsob zpracování vychází z metodického vzoru *Die Deutschen Inschriften* a edice *Corpus inscriptionum Bohemiae.* Autorovi byly vzorem zejména práce Jiřího Roháčka (*Nápisy města Kutné Hory*, Praha 1996) a Petry Načeradské (*Nápisy okresu Kutná Hora*, Praha 2002). Heraldické památky byly popsány podrobněji a navíc byly stručně popsány i heraldické památky, které nedoprovází žádný nápis nebo letopočet.

Autor vycházel zejména z těchto zdrojů:

- **archivní prameny** (Eichlerova sbírka Archivu NM, farní kroniky, pozůstalost Eduarda Šittlera v Archivu NM)
- **tištěné prameny** (topografická díla J. Schallera, A. Podlahy, regionální literatura)
- **vlastní výzkum v terénu**

Součástí bakalářské práce je rovněž obrazová příloha.

Jan Oulík, student PVHAS FFUK v Praze

OBSAH:

I. ÚVOD

Předmluva …… s. 2

II. FOND

Zkoumaný region …….……. s. 4

Prameny a literatura k nápisovému fondu Říčanska …… s. 8

Rukopisné prameny …….. s. 8

Tištěná literatura ……... s. 10

Soupis památek pro okres Žižkov ……..... s. 12

Obce a jejich nápisový fond ……. s. 15

Nositelé epigrafických památek na Říčansku …….. s. 27

Zvony a konvářské výrobky ……. s. 27

Sepulkrální památky ……. s. 28

Ostatní druhy nositelů nápisů …….. s. 30

Ediční zásady …… s. 31

Seznam zkratek použitých v edici …… s. 35

Závěr . …….…….. s. 36

III. KATALOG

Nápisy datované …….…….. s. 38

Nápis sporný a časově nezařaditelný …….…… s. 97

Nápisy, které nebyly do katalogu zařazeny …….…….. s. 98

Znaky, které nejsou v katalogu uvedeny …….…….. s. 99

IV. PRAMENY A LITERATURA ……..…….. s. 101

V. OBRAZOVÁ PŘÍLOHA ……...…….…….. s. 110

I. ÚVOD

PŘEDMUVA

Studium epigrafiky v českých zemích donedávna patřilo na okraj vědeckého zájmu. Ještě dlouho po známém apelu Václava Vojtíška *O potřebě soupisu a fotografování nápisů*, kde konstatuje, že „na rozdíl od studia latinských nápisů klasických studium nápisů středověkých i novověkých nepokročilo, je v plenkách“ a připojuje výzvu, aby byla česká epigrafika studována, „poněvadž znamená kus vývoje naší kultury národní“[1], zůstalo jeho přání dlouho nevyslyšeno.[2] Projekt korpusu českých středověkých a novověkých nápisů epigrafické komise ČAVU skončil v padesátých letech ještě v přípravné fázi.[3] Světlou výjimku tvoří několik odborných článků Bohumila Ryby, Josefa Hejnice, Miroslava Flodra a Ivana Hlaváčka, práce Ludmily Kybalové o pražských zvonech a netištěné diplomové práce na filosofických fakultách v Praze a zejména v Brně.[4]

Tato situace se ke konci tisíciletí změnila. Po vzoru velkého díla německých a rakouských akademií, ediční řady *Die Deutschen Inschriften*, vznikly také u nás kvalitní soupisové práce. Střediskem badatelského výzkumu se stává Ústav dějin umění AV ČR v Praze[5], který vydává první dva díly edice *Corpus inscriptionum Bohemiae*, totiž práce Jiřího Roháčka Nápisy města Kutné Hory a Petry Načeradské Nápisy okresu Kutná Hora. Obě práce se stávají vzorem pro odborné soupisy epigrafických památek a byly také vzorem této bakalářské práce.

Moji snahou je přispět svým skromným dílem k tomuto proudu a podat přehled o epigrafickém materiálu latinského kulturního okruhu na území dosud málo probádaného Říčanska, tedy území ležícího při jihovýchodním okraji Prahy. Vytyčeným „zájmovým“ územím se rozumí bývalý soudní okres Říčany ve svých

---

[1] Vojtíšek 1940.

[2] „Epigrafika patří u nás k těm poněkud opomíjeným pomocným vědám historickým, jejichž možností pro historické zkoumání zatím zdaleka nebylo využito.“ (Šroubková 1979, Úvod diplomové práce, s. 1); „Středověká a novověká epigrafika nejsou sice na výsluní zájmu a přízně badatelů, zabývajících se studiem příslušných časových období, nicméně se svým neopakovatelným vkladem, přispívajícím podstatně k poznání uvedených dob, dostaly už do širšího povědomí.“ (Hlaváček 1985, s. 179)

[3] Marešová-Roháček 2005, s. 129.

[4] Literaturu uvádí Hlaváček 1988, s.381; Kybalová 1958.

[5] Marešová-Roháček 2005. Ústav dějin umění AVČR pořádá od roku 2000 zasedání s mezinárodní účastí k problematice sepulkrálních památek (které s epigrafickou tématikou úzce souvisí), letošní, již 5. setkání, se konalo koncem května. Z prvních setkání byl loni vytištěn sborník Epigraphica & Sepulcralia. Viz Roháček 2005.

hranicích v letech 1898–1922. Kromě osobních vazeb k tomuto regionu byla pro mne rozhodující skutečnost, že pro bývalý politický okres Žižkov, kam na počátku 20. století Říčany s okolními obcemi příslušely, nebyl vydán Soupis památek historických a uměleckých v království Českém, ačkoli se na jeho přípravách usilovně pracovalo. Vymezené území tedy slibovalo různá překvapení a v tomto ohledu jsem se nezmýlil.

Do soupisu byly zahrnuty existující i zaniklé památky, vzniklé od nejstarších dob do roku 1800.[6] Tento časový mezník byl zvolen podle citovaných prací Jiřího Roháčka a Petry Načeradské.

Kromě rešerší tištěných i archivních pramenů jsem položil důraz na výzkum nápisových a heraldických památek v terénu, na jejich popis a stručnou interpretaci.

[6] Ze zkoumaného regionu byl vynechán zámek v Kolodějích, majetek vlády ČR, veřejnosti nepřístupný.

II. FOND

ZKOUMANÝ REGION

Území bývalého soudního okresu Říčany se nachází jihovýchodně od hlavního města Prahy.

Okres měl podlouhlý tvar ve směru JV-SZ, jehož pomyslnou osu tvoří železniční trať z Prahy do Benešova, spojující tři nejvýznamnější lokality - *Uhříněves* (bývalé správní centrum panství, od r. 1913 město), *Říčany* (bývalé sídlo okresu) a město *Mnichovice* (dříve městečko a sídlo děkanátu). K dalším významným lokalitám patří východněji od této „osy“ položené *Průhonice* (bývalé sídlo panství).

Nejsevernějšími obcemi okresu byly Běchovice a Újezd nad Lesy, na jihu tvořila jeho hranici řeka Sázava u obce Kaliště.[7]

Krajina na Říčansku patří ke starým osídleným oblastem českého státu. Kromě písemných zpráv o jednotlivých lokalitách to dodnes dokládají mnohé kostely, které mají románský či raně gotický původ.

V předhusitském období byly zdejší vesnice rozdrobeny mezi množství držitelů, zejména církevních institucí, pražských měšťanů (převážně německé národnosti) a nižší šlechty. Po husitských válkách byl oslaben německý patriciát a zmizela církev, jejíž zboží drželi zápisně světští feudálové, měšťané a pražská města. Pražanům však byla řada statků zabavena po vzpouře v roce 1547.

V 16. století dochází postupně ke scelování menších statků v rozsáhlé celky. Tak roku 1513 koupil Slavata z Chlumu pustý hrad Tehov s vesnicemi a připojil je k panství Kostelec nad Černými Lesy. V integračních snahách pokračoval i nový pán Kostelce Jaroslav Smiřický, a to vytvořením dominia s centrem v Uhříněvsi, které vytvořil sloučením statků Říčany (ty zakoupil 1572), Uhříněves (1579), Pitkovice (1589), Koloděje a Sibřina (1590). Jeho dědicové přikoupili ještě Křenice (1615). Ve zvětšování uhříněveského dominia pokračoval také pobělohorský majitel Uhříněvsi, Karel z Lichtenteina, a to přikoupením konfiskovaných statků Sluštice, Dubeč, Kyje, Jažlovice, Nupaky a Kralovice (1623).[8]

---

[7] Viz mapa soudního okresu v obrazové příloze, s. I.
[8] Podle Honc 1997.

V rozšiřování zděděných panství pokračovala i pravnučka Karla z Lichtensteina, Marie Terezie, provdaná vévodkyně Savojská. Ta završila územní vývoj uhříněveského panství přikoupením statků Benice (1732) a vsí Kuří, Babice a Popovičky (1751).[9]

V samém závěru patrimoniální éry se v oblasti Říčanska v Kouřimském kraji setkávala tři rozlehlá panství - totiž *Uhříněves* (celkem 38 vesnic), k němuž z východu přiléhalo rozsáhlé dominium *Kostelec nad Černými lesy* (celkem 74 vsnic) - obě byla v držení knížecího rodu Lichtensteinů, a z jihu hraničí s panstvím *Komorní Hrádek* (celkem 43 vesnic) knížat Khevenhüller-Metsch. Kromě nich se na Říčansku nacházely ještě Průhonice (11 vesnic) hrabat Nostic-Rienek, statek Předboř-Strančice (5 vesnic) řádu Piaristů a malé statky, tvořené katastrem jediné vesnice: Petroviče a Modletice. Ves Herink patřila ke statku Horní Krč a Oleška ke statkům Nejvyššího purkrabství, které spadalo pod Rakovnický kraj.[10]

Okres Říčany

Po zrušení poddanství a patrimoniálních úřadů v revolučním roce 1848 byly s platností od roku 1850 vytvořeny nové organizace postátněné veřejné správy, soudní okresy.[11] Soudní okres Říčany v roce 1850 zahrnoval 34 obce a spadal k okresnímu hejtmanství Jílové, o pět let později vznikl nový okresní úřad Říčany příslušný do obvodu krajského úřadu v Praze a při nové reorganizaci v roce 1868 pod okresní hejtmanství Český Brod. Dne 1. 10. 1898 byl přidělen soudní okres Říčany spolu se sousedním okresem Žižkov k nově zřízenému okresnímu hejtmanství Žižkov. V roce 1917 zahrnoval soudní okres Říčany 48 katastrálních obcí a měl výměru 21 857 ha.

K dalším změnám územní organizace došlo až v důsledku vytvoření Velké Prahy. V roce 1921 byla přeloženo sídlo okresní správy politická ze Žižkova do Říčan a o rok později bylo město Žižkov připojeno ku Praze. V územním rozsahu okresu Říčany došlo k některým změnám.

Při reorganizaci státní správy v roce 1960 zanikl okres Říčany a stal se spolu s okresy Brandýs nad Labem a Praha-sever součástí okresu Praha-východ.[12]

---

[9] podle Honcová 1997.
[10] Palacký 1848, s. 15, 227-228, 231-236, 244.
[11] Janák-Hledíková 1989, s. 319.
[12] Stríženec 1997; Mařatka 1917, s. 217.

Část obcí z bývalého okresu Říčany je dnes součástí hlavního města Prahy, zbylé přísluší do okresu Praha-východ, obec Průhonice spadá pod okres Praha-západ.[13]

Vývoj církevní správy

Ve středověku bývaly Říčany střediskem jednoho z deseti děkanátů Pražského arciděkanátu. (Z námi sledovaného území budoucího politického okresu Říčany Do Říčanského děkanátu patřily tyto farní kostely: Březí, Čestlice, Dubeček, Jažlovice, Kolovraty, Královice, Kunice, Lipany, Olešky, Otice, Petrovice, Popovičky, Průhonice, Říčany, Tehov a Uhříněves. Kromě těchto ještě farnosti Litožnice, Újezd nad Lesy a snad i Lhota u Úval [všechny tři zaniklé kostely patřily do Brandýského děkanátu] a farnosti Mnichovice a Hrusice [patřily do Kouřimského arciděkanátu]).[14]

Po husitských válkách byly fary obsazeny utrakvistickými kněžími, některé zanikly.

K obnově katolické farní správy došlo pozvolna v pobělohorském období. V roce r. 1624 byla obnovena farnost v Mnichovicích, která sloužila širokému okolí. Říčansko bylo totiž vážně zasaženo válečnými běhy, několik vesnic ve východním okolí Říčan dočasně nebo i trvale zaniklo, také samotné Říčany zůstaly po několik let neosídleny.

Teprve po třicetileté válce byla trvale obnovena společná farnost pro Uhříněves a Říčany, v roce 1678 obnovena fara v Čestlicích, v roce 1707 oddělena fara v Říčanech, roku 1715 byl přidělen administrátor do Popoviček (od r. 1722 fara). K dalším změnám došlo za josefinských reforem, v roce 1787 byly zřízeny lokálie v Hrusicích (od r. 1856 fara), v Jažlovicích (1858 fara) a Újezdě nad Lesy (1807 přenesena do Koloděj, kde 1859 fara) a v roce 1787 byl filiální kostel v Kunicích oddělen od Říčan a přifařen k Velkým Popovicům.

Na počátku 20. století bylo na území sledovaného říčanského okresu osm far: Čestlice (s filiálním kostelem v Průhonicích), Hrusice, Jažlovice (filiálka Otice a zámecká kaple v Předboři), Koloděje, děkanství Mnichovice (kaple ve Strančicích), Popovičky (filiálka Olešky), Říčany (filiálky Lipany a Tehov, kaple v Olivově ústavu) a Uhříněves (filiální kostely Dubeček, Kolovraty, Královice). Filiální kostel v Březí patřil do farnosti Sluštice (vikariát černokostelecký) a kostel v Kunicích do

[13] Viz zakreslení mapa v obrazové příloze, s. II.
[14] Honc 1997, s. 33-45; Boháč 2001.

farnosti Velké Popovice (vikariát mnichovický).[15] Vývoj církevní správy v průběhu 20. století je podrobně zachycen v Atlasu církevních dějin českých zemí.[16]

Říčansko patří, pro dobrou dopravní dostupnost, mírný kopcovitý ráz krajiny a bohatství lesů již desítky let k vyhledávaným rekreačním oblastem a je oblíbeným cílem výletů obyvatel hlavního města Prahy. Zdejší území sice - na první pohled - neohromí výjimečnými kulturními památkami, ale při podrobnějším zkoumání zde nalezneme řadu neobyčejných kulturních pokladů, jedinečných pro svoji historickou výpověď.

[15] Všechny farní kostely v bývalém okrese Říčany patřily do vikariátu Mnichovice, kromě Hrusic, které patřily do černokosteleckého vikariátu. Podle Podlaha 1907, I.
[16] Boháč 1999.

PRAMENY A LITERATURA K NÁPISOVÉMU FONDU ŘÍČANSKA

Návštěvám jednotlivých lokalit předcházela excerpce dostupných pramenů - rukopisných i tištěných. Obě kategorie zachycují i nápisy na památkách dnes nezvěstných nebo již nečitelných. K práci nebyly z časových důvodů využity ikonografické prameny, zejména fotografie z databází památkářů. Tato stať přináší přehled pramenů, které obsahují přepisy či edice epigrafických památek ze sledovaného území.

Rukopisné prameny

Cenným pramenem pro poznání dějin jednotlivých lokalit jsou **církevní kroniky**. Kromě údajů o rozličných událostech, o posloupnosti místních duchovních, přestavbách a úpravách kostela, zachycují tyto „pamětní knihy“ stav kostelního inventáře a také rozličné nápisy na kostelním mobiliáři. Autoři kronik, římskokatoličtí faráři, zde zachytili i nápisy na památkách dnes neexistujících, nezvěstných nebo již nečitelných.

Nejstarší církevní kronikou, která byla k práci užita, je kronika farnosti Mnichovice. Pamětní knihu založil roku 1651 farář Jan Václav Slavibojus a česky sem vepsal registra zádušního majetku a posloupnost farářů.[17] V kronice mj. uvedl nápisy na zvonech kostela v Mnichovicích a Hrusicích, nápis na křtitelnici a na kůru starého mnichovického kostela. Ze Slavibojem popsaných památek většina podlehla zkáze při požáru mnichovického kostela v roce 1746, do dnešní doby se dochovaly pouze dva zvony v Hrusicích. Slavibojovi nástupci zapisovali do knihy jen málo a tak se zde nedozvíme nic o výstavbě mnichovického kostela v barokní podobě ani o osudu dalších pamětihodností. Na první mnichovicku kroniku (1651–1837) navazuje druhá (1833–1948), ve které jsou mj. vylíčeny osudy mnichovických zvonů. Pro práci byly excerpovány rovněž kroniky farností Čestlice (1732–1819), Jažlovice (1788–1934) a Říčany (1707–1947). Další farní kroniky ve sledovaném regionu nebyly z časových důvodů pro práci využity.

Dvě lokality ze sledované oblasti jsou zachyceny ve **Wunschwitzově genealogické sbírce**, uložené dnes v Národním archivu v Praze. Její původce Gottfried Daniel sv. p. Wunschwitz (1678–1741), neúnavný sběratel rodopisných

[17] Slavibojus záhy odešel do Uhříněvsi, kde založil v roce 1653 podobnou knihu, rovněž uloženou ve Státním okresním archivu Praha-východ a v roce 1658 zemřel. Kolek 1999, s. 143.

pamětí a znaků, shromáždil materiál ke genealogii a dějinám 1 431 šlechtických rodů v Čechách (sbírka je členěna do složek podle příjmení rodů a má celkem 1 435 inventárních čísel). Mezi Wunschwitzovými prameny najdeme také množství opisů náhrobních kamenů. Řadu materiálu získal přímo v „terénu“ při svých cestách po šlechtických sídlech. Jeho sbírka je mj. ojedinělým svědectvím o existenci náhrobníků a nápisů, které se do dnešní dob nezachovaly.[18] G. D. Wunschwitz osobně navštívil ves Kolovraty při pátrání po památkách na rod hrabat Kolovratů. Kromě textu dnes nezvěstného figurálního epitafu rolnice (sic!) Ludmily Mašaté zachytil nápisy na obou kostelních zvonech, z nichž větší z nich visí ve věži doposud. Pražský novoměstský malíř František Novák pro Wunschwitze opsal jeden z náhrobníků z kostela v Dubečku.

Dalším významným pramenem v chronologickém pořadí, tentokráte zasahující téměř celou vytčenou oblast, je tzv. **Eichlerova sbírka** v Archivu Národního muzea v Praze. U jejího zrodu stál profesor malostranského gymnázia Josef Eichler, který nabídl roku 1824 Vlasteneckému muzeu v Čechách, že vypracuje novou Topografii Čech. Za podpory stavovské samosprávy a arcibiskupské konzistoře rozeslal všem patrimoniálním úřadům, magistrátům a farářům v Čechách podrobné dotazníky. Slibovanou Topografii však Eichler nepředložil, materiál proto převzal Johann Gottfried Sommer, který záhy vydal první díl šestnáctisvazkového díla (viz níže). Po dokončení Topografie byl materiál archivován v Archivu NM. Je členěn podle krajů a poté abecedně podle jednotlivých dominií. Kromě řady údajů neocenitelných pro dějepis, vlastivědu, statistiku aj. obsahují také opisy náhrobků a kostelních zvonů a reprodukce nápisů na nich.[19] Přepisy, zhotovené nejčastěji duchovními či vrchnostenskými úředníky, zachycují nejčastěji fonetické znění nápisu (nápisy psané majuskulními literami jsou často přepsány minuskulním typem písma (kurentem), často současným pravopisem či drobně zkomoleny). U památek jsou někdy doplněny jejich stručné popisy. Z námi sledovaného regionu zachycuje Eichlerova sbírka texty z řady lokalit: Čestlice (zde text podle Bienenberga), Hrusice, Královice, Mnichovice, Olešky, Petrovice, Průhonice, Říčany, Tehov, Uhříněves.

[18] NA, fond Wunschwitz (1480)1678-1741(1936), inventář zpracovala Daša Šmerdová, 1973; K Wunschwitzově sběratelské činnosti Klára KUČEROVÁ, in: *Genealogia ac heraldica Bohemica*, Sborník příspěvků z odborné konference pořádané Českou genealogickou a heraldickou společností v Praze ve dnech 28.-29. 4. 2001 na zámku Nečtiny, uspořádal Marek Starý, Praha 2002, s. 33-40, cit. s. XXX ; K Wunschwitově osobě, jeho zálibách a knihovně nejnověji Hedvika KUCHAŘOVÁ, Knihovna Bohumíra Daniela svobodného pápa Wunschwizte, in: *Sborník archivních prací* 53, 2003, č.1, s. 195-226.

Archiv Národního muzea v Praze uchovává také **genealogickou sbírku Vratislava z Mitrovic**. Hrabě Rudolf Vratislav z Mitrovic (1811–1874), shromažďoval výpisky, výstřižky a drobné tisky k dějinám českých a evropských rodů.[20] U složky věnované Zapským ze Zap jsou opisy tří náhrobníků z kostela v Dubečku.

Na závěr uveďme práci zámeckého kaplana **Karla Nejedlého** o dějinách Průhonic s přepisy textů všech náhrobních kamenů a nápisem na zvonu.[21]

Tištěná literatura

Nejstarší tištěný pramen, který popisuje epigrafické památky ve sledovaného území, je stať v třídílné práci topografa, královéhradeckého krajského hejtmana a „otce české archeologie" Karla Josefa rytíře Bienenberka (1731–1798) *Versuch über einige merkwürdige Alterthümer im Königreich Böhmen*, kde autor zveřejnil výsledky své dlouholeté sběratelské práce. Bienenberg popisuje několik pamětihodných lokalit, zejména v severovýchodních Čechách. Ve třetím díle, vydaném roku 1785, uvádí mj. historii kostela v Čestlicích, včetně nápisů na zvonech a na náhrobnících (nejstarší z kamenů prý objevil a odkryl pod vrstvou bláta na kostelní podlaze). Bienenberg je považován za seriózní pramen, podklady čerpal z hodnověrných a citovaných zdrojů a proto nepřekvapí, že také texty z Čestlic přepsal velmi pozorně a v úplnosti, dokonce v tištěném textu odlišuje typ užitého písma. Jeho přepisy, zejména z dnes nezvěstných památek nebo z nepřístupných částí náhrobníků, jsou velmi cenné.[22]

Ve stejném roce, kdy vyšel závěrečný díl Bienenbergovy trilogie, byla vydána první z knih *Topographie des Königreichs Böhmen...*, které v každém z šestnácti svazků popisuje jeden z českých krajů.. Jeho autor, **Jaroslav Schaller (1738–1809)**, člen řádu piaristů a vychovatel v rodinně hrabat Nostic-Rieneků, získal pro svůj záměr podporu duchovních i světských úřadů. V desátém díle, věnovanému Kouřimskému kraji, Schaller uvádí také několik nápisů na náhrobnících a to v

[19] ANM, Sbírka G - Eichlerova sbírka; Průvodce ANM 1998, s. 21-23.
[20] ANM, Sbírka CH - Genealogická sbírka Vratislava z Mitrovic; Průvodce ANM 1998, s. 24-25.
[21] SOkA Praha-západ, Karel Miroslav NEJEDLÝ, *Průhonice*, strojopis, nedat. Dílo údajně vyšlo také tiskem, ale autor bakalářské práce se po něm zatím nedopátral.Karel Nejedlý, farář Loukovský ve výslužbě, byl od roku 1902 zámeckým kaplanem v Průhonicích (Podlaha I, 1907, s. 146).
[22] Heslo *Biener z Bienenberka*, OSN IV, Praha 1891, s. 30 s odkazem na článek Antonína RYBIČKY, Karel Josef Biener z Bienenberka, otec archaeologie české, in: *Památky archaeologické a místopisné* III, Praha 1857, s. 204--213; Roubík 1940, s. 23.

Čestlicích (převzaté z Bienenberga a zkrácené) a v Dubečku (s chybami) a odjinud neznámé nápisy na kostele a na zámku v Uhříněvsi.[23]

Schallerovým pokračovatelem byl německý topograf **Johann Gottfried Sommer (1782–1848)**, kterého jsme zmínili již při Eichlerově sbírce. Jeho šestnáctisvazkové dílo *Das Königreich Böhmen statistisch-topographisch dargestellt*, které vydal na základě Eichlerových dotazníků, vycházelo v letech 1833-1849. Z důvodu neúplnosti materiálu, neznalosti českého jazyka, historie a starších topografických děl je dílo zatíženo mnoha chybami.[24] Sommer se sice zmiňuje o existenci náhrobníků (např. v Čestlicích, Dubečku a Královicích a, ve všech případech s chybami), ale jejich nápisy neuvádí.

Mnoho epigrafických památek bylo publikováno v článcích v periodiku *Památky archeologické a místopisné*, které od roku 1854 vydával archeologický sbor Musea království Českého, od roku 1895 i archeologická komise při České akademii. Z regionu Říčanska to byla zejména vlastivědná stať kněze **Antonína Norberta Vlasáka (1813–1901)**, pojednávající o Komorním Hrádku a jeho okolí (kde jsou popsány i zvony v Hrusicích) a článek **Antonína Podlahy** o nástěnných malbách v průhonickém kostele.[25]

Řadu zmínek o epigrafických památkách publikoval také časopis *Method*, vydávaný v letech 1875–1904 Akademií křesťanskou v Praze. Jedinou významnější statí z Říčanska je však pouze pojednání dašického faráře Josefa Nechvíleho o kostele v Čestlicích, s nápisy jen mírně odchylnými od textů publikovaných K. J. Bienenbergem.[26]

Velkorysému záměru Soupisu památek historických a uměleckých v království Českém je věnován zvláštní odstavec na konci této kapitoly.

Jiným úctyhodným dílem **Antoníny Podlahy** jsou jeho sedmidílná *Posvátná místa království Českého*, popisující kostely a kaple pražské arcidiecéze, členěná podle jednotlivých vikariátů a farností. Podlaha vycházel z edic i z netištěných středověkých pramenů, zvláště pak z pamětních knih jednotlivých farností a uvádí i stručné popisy interiérů. Pro řadu lokalit zůstávají jeho stati dodnes jedinými „monografiemi“ o dějinách farnosti a kostela. Podlaha si hojně všímá také nápisů,

[23] Schaller, X, 1788, s. 208-209, 193 a 191.
[24] Heslo *Sommer, Johann Gottfried,* OSN XXIII, Praha 1905, s. 672-673; Heslo *Schaller, Josef František Jaroslav,* OSN XXII, Praha 1904, s. 950.
[25] Heslo *Vlasák, Antonín Norbert*, OSN XXVI, Praha 1907, s. 807; Vlasák 1858; Podlaha 1906.

zejména na zvonech, které zachytil doslova v předvečer světové války. Nápisy však uvádí zjednodušeně - transkribované do moderního pravopisu, u cizojazyčných textů uvádí často jen české překlady, někdy uvádí jen zkrácená znění. Proto mají Podlahova Posvátná místa především informativní charakter.

Z děl, která popisují větší územní celky a zmiňují také epigrafické památky, jmenujme alespoň práci uhříněveského starosty, rolníka **Antonína Semanského** *Paměti městyse Uhříněvsi a okolí* a kolektivní dílo *Popis obcí školního okresu Říčanského*. Obě tyto práce nekriticky kompilují zejména Podlahova Posvátná místa (Semanský přidává ještě chyby), Popis však uvádí také odjinud neznámý (dnes zaniklý) nápis z Fantova mlýna v Křeslicích z roku 1740.[27]

Z monografií, věnovaným jednotlivým lokalitám, uveďme především práci velkopopovického duchovního a pozdějšího světícího biskupa **Jana Nep. Sedláka** (1854–1930) *Farní osada Velké Popovice*, kde mj. podrobně popisuje nápisy ve filiálním kostele v Kunicích. Z ostatních jmenujme alespoň dílo říčanského historiografa, stavebního inženýra **Gustava Trnky** (1888–1914) *Město Říčany v minulosti a přítomnosti*. Autor uvádí nápisy na sochách, náhrobnících a zvonech, nápisy na zaniklých zvonech čerpal z farních kronik[28] Z doby nejnovější si zaslouží zmínku práce **Jaroslava Břečky** *Kostel sv. Ondřeje v Kolovratech* s fotografií rozvinutého nápisu na plášti zvonu.[29]

Soupis památek pro okres Žižkov

Koncem 90. let 19. století došlo k naplňování velkého plánu, který si předsevzal zachytit formou odborných monografií veškeré umělecko-historické památky v Čechách. Od roku 1897 vydávala Archeologická komise při České akademii věd a umění *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do 19. století.* Do roku 1937 vyšlo celkem 51 svazků Soupisu podle politických okresů, v českém a namnoze také v německém znění.[30] Soupis památek historických a uměleckých byl připravován také v politickém okrese Žižkovském. Úkolu se zhostila dvojice uměnímilovných kněží – již výše jmenovaný kanovník svatovítské kapituly a

[26] Josef NECHVÍLE, Farní chrám Páně svatého Prokopa v Šestlicích, in: *Method*, časopis věnovaný umění křesťanskému X, Praha 1884, s. 91-93.
[27] Semanský 1910; Popis 1938, s. 19.
[28] Trnka 1913.
[29] Břečka 2005, s. 29.
[30] Roubík 1940, s. 80. Ve vydávání soupisů se však v ojedinělých případech pokračovalo i později a tyto snahy pokračují dodnes.

potomní světící biskup **Antonín Podlaha** (1865–1932) a žižkovský farář a potomní vyšehradský kanovník **Eduard Šittler** (1864–1932)**.**[31]

Zmíněnou tvůrčí dvojicí byl mezitím zpracován a vytištěn Soupis v politickém okrese Karlín (1901), poté již samotným Podlahou vydány politické okresy Český Brod (1907), Vinohrady (1908) a Benešov (1911)[32], tedy všechny okresy se Žižkovem sousedící. Soupis památek pro okres Žižkov však potkal jiný osud, který stojí za připomenutí: Podle účtů a dobové korespondence Archeologické komise při České akademii, pracoval na tomto díle Antonín Podlaha od roku 1899. O rok později je v účtech doložen také Eduard Šittler a kreslíř Antonín Martínek (ten opět v roce 1904). V roce 1906 zaslala Grafická Unie dva účty za reprodukce. V dubnu 1907 přispěl kníže Jan z Lichtensteina subvencí 1 250 Korun. V roce 1909 bylo již dílo definitivně připraveno k tisku a Archeologické komise písemně požádala Výbor okresního zastupitelstva v Žižkově, aby spolu s Okresním výborem v Říčanech odebrali za výrobní cenu 400 výtisků, které by pak mohly být v obou okresech buď rozprodány neb rozdány „tak, aby každý čtenář ve svém okolí mohl se státi strážcem památech těch, aby zkázu nevzaly.“

Říčanští však výzvu Archeologické komise na závazný odběr zamítli s tím, že „bude několik výtisků odebráno, když sem svého času jeden výtisk bude na ukázku zaslán“. Podobně se zachovali i v Žižkově, když Archeologické komisi přislíbili „po vydání a prozkoumání díla odebrati k rozdání pro veřejné a školní knihovny v okresu asi 20, slovy dvacet, výtisků jeho“.

Poslední zmínkou o Soupisu v archivních dokladech je odpověď na dotaz C. k. okresního hejtmanství v Žižkově, ve které Archeologické komise v březnu 1912 ubezpečuje, že „na Soupisu tom se pracuje a bude dán nepochybně během roku 1913 do tisku“.[33]

Žel, Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Žižkovském nebyl vydán dosud a jeho rukopis je dnes nezvěstný. V pozůstalosti Eduarda Šittlera uložené v Archivu Národního muzea v Praze se dochovalo pouze několik sešitků s jeho poznámkami k připravovanému Soupisu Žižkovského okresu. Obsahují jednak Šittlerovy uměleckohistorické výpisky, ale zejména si do nich zaznamenal při svých návštěvách Koloděj, Královic, Mnichovic, Strančic a

[31] Průvodce ANM 1998, s. 198-200, s. 245-246.
[32] Podlaha- Šittler, 1901; Podlaha, 1907; Podlaha 1908; Podlaha, 1911.
[33] Archiv Akademie věd ČR, Fond Archeologická komise ČAVU (1893–1951), sign. III C 379.222, Soupis památek venkovských okresů - nevydané svazky (1903–1912), Žižkov. Účty a korespondence.

Uhříněvsi popisy interiérů a předmětů, včetně jejich rozměrů. Opisoval také staré nápisy z náhrobníků, zvonů i kostelního náčiní. Šittlerovy poznámkové sešitky jsou - nepočítáme-li Podlahova *Posvátná místa* - jediným hmatatelným pozůstatkem nadějného projektu Soupisu památek pro okres Žižkov. Sešity byly rovněž využity jako pramen této bakalářské práce.[34]

[34] ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i.č. 441-443 Soupis Žižkovský, poznámkové sešity.

OBCE A JEJICH NÁPISOVÝ FOND

Čestlice, okr. Praha-východ

Obec bývala od 14. století samostatným statkem, od r. 1541 patřila k Průhonicům. **Kostel sv. Prokopa** na návsi připomínán 1352. Na místě gotického kostela byl vybudován 1863–1864 nový, orientovaný k severu. Z bývalého presbytáře je boční kaple Panny Marie.

Farář Ignác Hutschenreiter nechal v 18. století šest náhrobníků rodu Mošaurů z Valdova, majitelů panství Dobřejovice, vyzvednout a zasadit do kostelních zdí, sedmý náhrobník ležel v sakristii. Počet 6-7 náhrobníků uváděn ještě během 19. století, snad ze setrvačnosti podle Bieneberga. Dnes v kostele 4 figurální náhrobníky osazeny do západní zdi. Za řadou lavic na východní straně v ose bývalého kostela v podlaze náhrobní deska kryjící hrobku hrabat Desfours. Při otevření hrobky r. 1856 se v ní našlo sedm velkých a malých dubových rakví.

Zvony: velký z roku 1760; prostřední z r. 1760 (Podlaha I, 1907, s. 144 uvádí 1738), přelit 1842, ukraden 1843, znovu pořízen 1869; malý z roku 1731 přelit 1864. Zvony byly rekvírovány, dnes jsou ve zvonici nové zvony: malý z roku 1922 a dva z roku 2002.

Bieneberg III, 1785, s. 41-52; Schaller X, 1788, s. 208-209; Párys 1857, s. 252; Nechvíle 1884; Podlaha I, 1907, s. 141-145; Podlaha 1908, s. 11-12; Sedláček 1908, s. 117; Semanský 1910, s. 99; Sedláček XV, 1927, s. 213 (Dobřejovice), s. 239-240; UPČ I, 1977, s. 231; Hrady VII, 1988, s. 122, 123-124 (Dobřejovice); Stríženec 1997, s. 10; Boháč 2001, s. 214.
ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice (1826).

Dubeček (Praha-Dubeč)

Obec s tvrzí připomínána ve 14. století, v 15. století připojena ke statku Dubeč. Dubeč patřila od poloviny 14. století pražským patricijům Velflovicům, z nichž vzešel vladycký rod Dubeckých z Dubče. Jan z Dubče zakoupil roku 1404 také Průhonice. Poslední mužský potomek rodu, Jan Dubecký z Dubče, odkázal r. 1508 své statky Dubeč a Průhonice dceři Žofii, manželce Zikmunda Zapského ze Zap. Po nich zdědil Dubeč jejich syn Oldřich Zapský, jehož bratr Adam získal Průhonice. Oldřichovo potomstvo vlastnilo Dubeč ještě tři generace, po roce 1620 byla Dubeč Adamovi Zapskému zkonfiskována. Poté připojena Dubeč k Uhříněvsi. V roce 1974 připojena Dubeč (se kterou Dubeček splynul) k hl. městu Praze.

Kostel sv. Petra v Dubečku připomínán v roce 1352. Původně gotický, přestavěn pseudogoticky r. 1867, kdy , kdy přistavěna věž. (gotická část je zachovaná v obvodovém zdivu lodi a presbytáři). Kostel opraven r. 1952 a 2004.

Náhrobní kameny byly z kostela odstraněny a druhotně zasazeny do hřbitovní zdi (tam r. 1907), po čase ale vráceny zpět a terciálně osazeny na současných místech (tam již r. 1941). V obvodových zdech uvnitř kostela se nachází celkem pět náhrobních kamenů, čtyři patří rodu Zapských, pátý z r. 1608 neznámé ženě, snad Ludmile Hložkové.

V roce 1907 dva zvony: 1. z r.1659, 2. z r. 1712. Dnes jen starší zvon.

Podlaha I, 1907, s. 211-212; Sedláček 1908, s. 176; Semanský 1910, s.92; Sedláček XV, 1927, s. 205-206; Seitl 1941, s. 27.; UPČ I, 1977, s. 332; Hrady VII, 1988, s. 28-29; Holec 1996, s. 42-43; Úlovec 1996; Stríženec 1997, s. 22; Boháč 2001, s. 215-216.
ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 38, Uhříněves; ANM, Genealogická sbírka CH, sign. CH 38, Zapský ze Zap.

Hrusice, okr. Praha-východ

Ves se připomíná již roku 1205, patřila ke Zlenicům, s nimi od 15. století ke Komornímu Hrádku.

Původně románský **kostel sv. Václava** byl později zbarokizován. Až do 18. století byl zasvěcen sv. Mikuáši. V roce 1787 tu zřízena lokálie, povýšená r. 1856 na faru. Po úderu blesku 1853 byl odkryt románský ústupkový portál zazděný úlomky náhrobních kamenů, o nichž panovala domněnka, že kdysi kryly hrob pana Ondřeje z Dubé (+ 1412).

V bočnici kostelní lavice vyřezaný ornament a letopočet 1673. V kostele r. 1651 připomínáno pět zvonů: 1. velký z r. 1506, 2. Mikuáš z r. 1579, 3. malý se jmény čtyř evangelistů, 4. malý jménem Mandelenka a 4. malý zvon zapůjčený z Mnichovic „k znamení dání literátstvu“. Malý zvon jménem Voják byl zapůjčen do Mnichovic. V roce 1826: 1. přelitý v r. 1769, 2. z r. 1579, 3. z 15. století se jmény evangelistů.

Zvony: 1. Václav, pukl, přelitý 1866, rekvírován 1916, 2. Mikuláš z r. 1579 od Brikcího z Cimperka, rekvírován 1942, navrácen 1945, 3. z 15. století se jmény evangelistů, 4. umíráček, rekvírován 1916. Dnes dva zvony: z r. 1579 a z 15. století.

Wocel 1857, s. 121; Vlasák 1858, s. 264-265; Podlaha I, 1907, s. 73-76; Sedláček 1908, s. 297; UPČ I, 1977, s. 475; Stríženec 1997, s. 11; Hemelík 2005, s. 147-151.

SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Farní kronika (1651–1837), fol. 23; ANM, Eichlerova sbírka, kart. 36, Hrádek Komorní.

Jažlovice (**Říčany, Jažlovice**, okr. Praha-východ)

Ves dříve zvaná Žezlovice se připomíná ve 14. století, bývala zde tvrz. Po roce 1620 byl statek konfiskován a připojen k Uhříněvsi.

Kostel sv. Václava, původně románská rotunda z 12. století, která byla v pozdně románské době ubourána a rozšířena o loď z velkých kvádrů. Později kostel zbarokizován a r. 1854 prodloužena loď (zde při nepoužívaném hlavním vchodu zasazena kropenka z roku 1654). Při průzkumu omítek v l. 1997–1998 v presbytáři a v lodi nalezny zbytky středověkých maleb.

V roce 1787 zřízena lokálie, povýšená 1856 na faru. Většina zařízení pochází z pražských kostelů, zrušených Josefem II. Na počátku 19. století v inventáři připomínán kalich z roku 1745.

V roce 1789 přivezeny dva zvony ze zrušeného kostela sv. Prokopa na Malé straně. V roce 1907 dva zvony: 1. asi z 15. století s latinským nápisem, 2. z roku 1889. Dnes jen starší zvon.

Na zdi presbytáře graffiti uhlem nebylo do soupisu pojato.

Podlaha I, 1907, s. 149-150; Sedláček 1908, s. 358; Sedláček XV, 1927, s. 208; UPČ I, 1977, s. 578; Hrady VII, 1988, s. 131; Stríženec 1997, s. 11; Kroupa 1998; Boháč 2001, s. 217. SOkA Praha-východ, FÚ Jažlovice, Farní kronika (1788–1934), fol. 211 (tužkou pag. 73).

Koloděje (Praha-Koloděje)

Ves s tvrzí připomínána již ve 14. století. Roku 1590 je koupil Jaroslav Smiřický ze Smiřic a připojil k Uhříněvsi. Marie Terezie vévodkyně Savojská tu postavila zámek, který byl obnoven na poč. 19. století za Jana Josefa z Lichtensteina. Roku 1974 připojeny k hl. městu Praze.

Kostel Povýšení sv. Kříže postaven r. 1806 a zřízena u něho lokálie, roku 1859 povýšená na faru. Zvony přeneseny sem z kostela sv. Bartoloměje v Újezdě nad Lesy, který byl r. 1807 zbořen. Počátkem 20. století připomínán kalich z roku 1685.

V roce 1907 zvony: 1. z r. 1486, 2. z r. 1720, lil Valentin Lissiack, 3. z r. 1778 od J. K. Schunkeho, všechny z bývalého kostela v Újezdě nad Lesy. Dnes zde zvony z r. 1486 a 1980.

Nedaleko ohradní zdi zámeckého parku postaven kříž, datovaný r. 1778.

Podlaha I, 1907, s. 169-171; Sedláček 1908, s. 429 (Koloděje), 919 (Újezd); Semanský 1910, s. 93-94; Sedláček XV, 1927, s. 201-203; UPČ II, 1978, s. 89; Hrady VII, 1988, s. 39-41; Holec 1996, s. 79-82, 186; Stríženec 1997, s. 23; Boháč 2001, s. 211 (Újezd).
ANM, Fond Eduard Šittler (1864–1932), kart. 4, i. č. 441 a 443 Soupis Žižkovský, poznámkové sešity.
Dokumentace Mgr. Radka Lungy.

Kolovraty (Praha-Kolovraty)

Ves Kolovraty se připomíná již roku 1205, bývala samostatným statkem, od počátku 15. století připojeny k Uhříněvsi. V r. 1974 připojeny k hl. městu Praze.

Kostel sv. Ondřeje připomínán 1352, původně gotický, 1767 barokizován. Počátkem 18. století se v kostele nacházel náhrobník rolnice Ludmily Mašaté z Tehovic.

Zvony: velký z r. 1546; menší z r. 1705 v roce 1917 rekvírován; zvonek ze sanktusníku zachráněn před rekvizicí, dnes nezvěstný.

Podlaha I, 1907, s. 213-214; Sedláček 1908, s. 430; Sedláček XV, 1927, s. 205; UPČ II, 1978, s. 91; Hrady VII, 1988, s. 42; Boháč 2001, s. 219; Holec 1996, s. 82-83; Stríženec 1997, s. 23; Břečka 2005.
NA, Fond Wunschwitz, karton 17, i. č. 550. z Kolovrat; ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 38, Uhříněves.

Královice (Praha-Královice)

Ves se připomíná již 1207, ve 14. století zde patřilo několik dvorů Vyšehradské kapitule, jinou část vsi vlastnili pražští měšťané, z nichž některý postavil věžovitou tvrz.. V 16. století vlastnili část s tvrzí Skalší z Dubu, stavební úpravy 1562. Dalším majitelům, Rozenhaimům z Janovic, po roce 1620 zabrány a připojeny k Uhříněvsi. V roce 1974 připojeny k hl. městu Praze. Na bývalém hradišti za obcí kostel sv. Markéty, připomínaný r. 1352, se čtverhrannou věží s renesančním nástavkem, barokně přestavěn v letech 1739–1740. Nad západním vchodem letopočet 1740 a ve štítě alianční znak vévodů Savojských a Lichtensteinů.

V kostele náhrobník z roku 1617.

V roce 1907 zvony: 1. z r. 1517, 2. asi z konce 15. století od zvonaře Hanuše, 3. z r. 1792 od J. V. Kühnera (dřívější zvon pocházel z r. 1596 od Brikcího z Cimperka). Dnes zůstaly jen první dva zvony.

Ve věži na zdi graffiti červenou hrudkou z r. 1674, nebylo do soupisu pojato.

Podlaha I, 1907, s. 214-215; Sedláček 1908, s. 456; Sedláček XV, 1927, s. 203-204; UPČ II, 1978, s. 136; Hrady VII, 1988, s. 44-45; Holec 1996, s. 85-88; Stríženec 1997, s. 23; Boháč 2001, s. 220. ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38, Uhříněves; ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit.

Křenice, okr. Praha-východ

Ves, zvaná též Chřenice se připomíná již 1331, bývala zde tvrz, roku 1615 odprodána k Uhříněvsi.

Zvonek v kamenné zvoničce na návsi ke cti sv. Jana Nepomuckého nechal přelít Václav Ferdinand Kořil, říčanský farář v letech 1732–1761. Zvonička je ze žuly, pochází nejspíš z 2. poloviny 19. století. Vedle ní kříž s letopočtem 1841 na podstavci.

Sedláček 1908, s. 338; Sedláček XV, 1927, s. 208; UPČ II, 1978, s. 157; Hrady VII, 1988, s. 136-137; Stríženec 1997, s. 12.
SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1707–1891), pag. 24v.

Křeslice (Praha-Křeslice)

Připomínány r. 1324, kdy je Oldřich z Říčan věnoval klášteru sv. Anny na Starém Městě pražském. Druhá, dolní část patřila vyšehradské kapitule. Po husitských válkách obě části zabrány Pražany, po roce 1570 získal díl statku opět klášter sv. Anny. Po zrušení kláštera (1782) připojena tato část k panství Průhonice. V roce 1974 Křeslice připojeny ku Praze.

V katastru obce Fantův mlýn na potoku Botiči, doložen 1659, přestavěn 1740, vyhořel 1960, dnes zůstaly ruiny. Nedaleko stojí mlýn Dobrá Voda.

Sedláček 1908, s. 466; Popis 1938, s. 19; Hrady VII, 1988, s. 46; Holec 1996, s. 43 (Fantův mlýn), 89-90 (Křeslice); Stríženec 1997, s. 23; Klempera 2001, 108-109.

Kunice, okr. Praha-východ

Ve 14. století obec rozdělena mezi dva statky, v 16. století patřila část obci Nového města pražského a část ke Kostelci nad Č. lesy. Obě části konfiskovány a koupeny 1555 ke statku Uhříněves.

Kostel sv. Maří Magdalény se připomíná v pramenech r. 1352 (místní tradice uvádí založení již roku 970), později zbarokizován. Opravován v letech 1670, 1728, 1793,

1821, 1904-06, 1947-49, a 1995-96. V roce 1789 odděleny od Říčan a přifařeny k Velkým Popovicům.

V roce 1885 na věži 3 zvony: 1. velký zvon z roku 1573, 2. umíráček z roku 1509, 3. poledník bez nápisu. V roce 1907 uváděny jen první dva zvony. Za druhé světové války údajně všechny zvony rekvírovány, první dva vráceny zpět.

Sedlák 1885, s. 50-59; Podlaha I, 1907, s. 187-189; Sedláček 1908, s. 481; Sedláček XV, 1927, s. 205; UPČ II, 1978, s. 176; Stríženec 1997, s. 13; Boháč 2001, s. 220.

Mnichovice, okr. Praha-východ

Patřily sázavskému klášteru a již ve 14. století nazývány městečkem. Císař Zikmund je zastavil Mikuláši Trčkovi z Lípy, poté se dostaly do rodu Kostků. Anežka z Kaufunku, vdova po Zdeňkovi Kostlovi (+ 1468), je 1483 odkázala králi Vladislavovi II. Ten udělil r. 1485 městečku privilegium, kde získaly i pečeť. Později připojeny ke Komornímu Hrádku.

Okolo roku 1140 tu sázavský opat Silvestr založil baziliku sv. Michala a všech nebeských ctností, na jejímž místě vznikl farní **kostel Narození Panny Marie**. Ten upravován 1474 (nápis a znak na trámu, čitelný ještě 1651), roku 1746 vyhořel, barokně přestavěn za majitelů hrádeckého panství Jana Josefa hr. Khevenhüller-Metsch a jeho manželky Karolíny Marie Augustiny hr. Metsch (její znak se nachází na tumbě hlavního oltáře), Kostel vysvěcen 8. 9. 1754 světícím biskupem Antonínem Janem Vokounem. Roku 1808 povýšena fara na děkanství.

Na zvonici r. 1651 zvony: „jeden velký, jemuž říkají Bavořan, na němž jest písmo nesrozumitelný a nečitelný, druhý jest prostřední, jemuž říkají Hodinář, třetí menší (...) jest od kostela hrusického vypůjčený.“

V roce 1907 zvony: 1. Maria asi z konce 15. století, 2. Jan Křtitel z r. 1692, 3. Haštal či Poledník přelitý r. 1850. V roce 1917 rekvírován Haštal, Umíráček i Jan Křtitel. Zvon Maria pukl v roce 1923. Téhož roku opatřeny čtyři nové zvony, ale tři z nich rekvírovány r. 1943, zanechán pouze Umíráček. V roce 1948 přivezl tehdejší děkan Kahoun ze skladu ve válce zabavených zvonů ze Sedlce u Karlových Varů dva zvony: 1. od Hanse Wildta z r. 1610, 2. z konce 15. století. Tyto zavěšeny na věži dodnes.

Na Jánském náměstí **socha sv. Jana Nepomuckého** se zbytkem nápisu, pravděpodobně z r. 1738. Na Masarykově náměstí **mariánský sloup**, na zábradlí letopočet 1739. Dům na Masarykově náměstí čp. 6 má **portál** z roku 1796.

Podlaha I, 1907, s. 178-182; Sedláček 1908, s. 614; Sedláček XV, 1927, s. 99; Mnichovice 1933; UPČ II, 1978, s. 411; Čarek 1985, s. 252; Stríženec 1997, s. 14; Mnichovice 2000, s. 5-19.
SOkA Praha-východ , FÚ Mnichovice, Farní kronika (1651–1837), fol. 2, 6; 18v; ANM, Eichlerova sbírka, kart. 36, Hrádek Komorní.; ANM, Fond E. Šittler, kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit.

Modletice, okr. Praha-východ

Ves připomínána 1336, pak patřila k Předboři, také k Dobřejovicům, ale od 17. století byly Modletice samostatným statkem.

Na návsi moderní zvonička z bílých komínových cihel, v ní zvonek snad z roku 1799.

Sedláček 1908, s. 616**;** Sedláček XV, 1927, s. 213; UPČ II, 1978, s. 417; Hrady VII, 1988, s. 143-144; Stríženec 1997, s. 14.

Olešky (**Radějovice, Olešky**, okr. Praha-východ)

Ves patřila ke statkům Nejvyššího purkrabství. Dnes osada obce Radějovice.

Kostel Narození Panny Marie, připomínán 1352, je pozdně románská stavba, později barokně upravena. V lodi fresky z 2. poloviny 14. století.

V roce 1907 zvony: 1. asi z 15. století s nápisem nerozluštitelným, 2. z r. 1694 od F. M Schönfeldta, 3. z r. 1711 od M. Schönfeldta. Dnes zůstal jen nejstarší zvon, ten však nebyl do práce pojat - pás s písmeny má nejspíš pouze dekorativní význam.

Podlaha I, 1907, s. 191-193; Sedláček 1908, s. 664; UPČ II, 1978, s. 528; Stríženec 1997, s. 15; Všetečková 1999, s. 127-129; Boháč 2001, s. 222.

Otice (Strančice, Otice, okr. Praha-východ)

Ves patřila k Říčanům, s nimi pak k panství Uhříněves. Dnes osada obce Strančice. **Kostel sv. Mikuláše**, původně gotický, připomínán 1352, barokně upraven. V roce 1907 zvony: 1. z roku 1759, 2. v r. 1837 přelitý, r. 1840 ukraden, poté opět pukl a přelit 1882. Dnes zůstal jen starší zvon.

Podlaha I, 1907, s. 151-152, 200-201 (Říčany); Sedláček 1908, s. 678; UPČ II, 1978, s. 563; Stříženec 1997, s. 15; Boháč 2001, s. 223.

Petrovice (Praha-Petrovice)

Původně samostatný statek, připomínán ve 14. století, kdy jej vlastnil pražský rod Klementerů. Později se vystřídala řada drobných majitelů. Zdejší statek koupil 1693 František Antonín hr. Špork, ale z trhu sešlo. Od 1716 je držel František Karel Pecelius z Adlersheimu, který přestavěl zdejší zámek. V roce 1723 nechal Pecelius postavit **sochu sv. Jana Nepomuckého** s českým nápisem. Stála ještě 1907 při cestě k Měcholupům, dnes nezvěstná. V roce 1968 připojeny k hl. městu Praze.

Původně gotický **kostel sv. Jakuba Většího** připomínán 1352, později barokně upraven, 1776 stavěna zvonice, 1887 regotizován, 1910 upraven.

V roce 1907 dva zvony: velký z roku 1694 a umíráček 1865. Dnes zůstal jen větší zvon.

Podlaha I, 1907, s. 147-149; Sedláček 1908, s. 691; Sedláček XV, 1927, s. 240; UPČ III, 1980, s. 46; Hrady VII, 1988, s. 55-56; Bartoň 1994; Holec 1996, s. 119-121; Stříženec 1997, s. 23; Boháč 2001, s. 223.
ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice.

Popovičky, okr. Praha-východ

Ves patřila ke statkům Nejvyššího purkrabství, roku 1751 přikoupena k panství Uhříněves.

Farní **kostel sv. Bartoloměje** připomínán 1352, barokně přestavěn 1731–1736, nově prodloužen na západní straně a upraven 1759.

Ve věži 1907 tři zvony: 1. z roku 1497 slil Jan Konvář, 2. z r. 1663 přelit 1840 a znovu 1883, 3. z r. 1729 přelit 1840. Dnes zůstal jen nejstarší zvon.

Podlaha I, 1907, s. 189-191; Sedláček 1908, s. 717; UPČ III, 1980, s. 136-137; Stříženec 1997, s. 15; Boháč 2001, s. 224.

Průhonice, okr. Praha-západ

Připomínány v písemných pramenech již r. 1260, bývaly samostatným statkem. Od 30. let 14. století vlastnila je rodová větev pánů z Říčan, koncem 14. století patří již pražským měšťanům. Roku 1404 je koupil Jan z Dubče, jehož rod je vlastnil více než jedno století. Poslední mužský potomek rodu, Jan Dubecký z Dubče, odkázal r. 1508

své statky Dubeč a Průhonice dceři Žofii, manželce Zikmunda Zapského ze Zap. Po nich zdědil Průhonice jejich syn Adam Zapský, starší Oldřich získal Dubeč. Po Adamově synu Zikmundovi Zapském zdědila Průhonice jediná dcera Anna Alžběta, která je r. 1616 prodala. R. 1636 je zakoupil Antonín Binago, jehož syn Antonín Augustin je prodal r. 1656. V 19. století Průhonice vyženil Arnošt Emanuel hr. Silva-Tarouca s Marií Antonií Nostic-Rienek, který nechal romanticky přestavět zámek, upravil kostel a okolní pozemky přeměnil v rozlehlý park.

Kostel Narození Panny Marie původně románský, goticky přestavěn a pozdji upravován. Při opravách kostela v letech 1889–1892 byly objeveny fresky a nápis na severní zdi o svěcení kostela roku 1187 pražským biskupem Jindřichem Břetislavem (nápis pocházející ovšem teprve ze 14. století). Nápis je nejstarší epigrafickou památkou v Říčanském regionu. Ostatní nápisy na stěnách však nebyly do soupisu pojaty, mnohé jsou patrně dotvořeny rukou akademického malíře J. Heřmana, který fresky na sklonku 19. století restauroval.

V kostele zasazeno několik náhrobních kamenů rodu Zapských ze Zap. V podlaze leží dětský náhrobník, další tři a jedno torzo je na vnější, severní stěně kaple, jeden náhrobník na jižní vnější zdi kostela.

Kromě nich je do východní vnější zdi zasazen alianční znak z počátku 16. století, pravděpodobně Žofie Zapské z Dubče a jejího manžela Zikmunda Zapského ze Zap. Do severní stěny je také zasazen alianční znak Zikmunda Zapského ze Zap a jeho manželky Markéty ze Šlivic s iniciálami a letopočtem 1599.

V roce 1907 dva zvony: 1. z roku 1642, lil L. Löw z Norimberka, 2. z r. 1802 od J. V. Kühnera. Dnes zůstal jen starší zvon.

Barokní **socha sv. Jana Nepomuckého**, stojící nedaleko kostela, s novodobě provedeným letopočtem 1785 na podstavci, nebyla do této práce pojata.

Podlaha 1906; Podlaha I, 1907, s. 145-146; Sedláček 1908, s. 740; Sedláček XV, 1927, s. 238-239; UPČ III, 1980, s. 163-164; Hrady VII, 1988, s. 151-154; Úlovec 1996; Všetečková 1999, s. 140-146; Boháč 2001, s. 224; Klempera 2001, s. 239-240.
ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice; SOkA Praha-západ, K. M. Nejedlý, Průhonice.

Říčany, okr. Praha-východ

Městečko a hrad založeny ve 13. století nepochybně Ondřejem, synem Petra ze Všechrom, předka Říčanských z Říčan. V držení tohoto rodu zůstal až do r. 1420, kdy byl hrad dobyt spojenými vojsky Táboritů a Pražanů. Od konce 15. století

majetkem Trčků z Lípy, po nich Ostrovců z Kralovic. Roku 1572 je koupil Jaroslav Smiřický ze Smiřic a na jeho přímluvu potvrdil roce 1575 král Maxmilián II. dva jarmarky a udělil pečetní znamení. Po přikoupení Uhříněvsi připojeny Říčany k tomuto statku. V letech 1850–1960 sídlo okresu.

Kostel sv. Petra a Pavla připomínán již r. 1352, v roce 1400 založen pány z Říčan oltář 10 000 mučedníků, malby s touto tematikou odkryty v 60. letech 20. století. V jádru gotická stavba upravovaná v 16. století byla pronikavě zbarokizována 1719, boční věž snížena 1858, západní věž přistavěna 1900. V předhusitském období sídlo děkanátu.

V roce 1907 čtyři zvony: 1. z r. 1628 od Tomáše Friče z Roudnice n. L.; 2. 1. z. r. 1629 od téhož; 3. z r. 1830; 4. z r. 1758 od F. Francka.

Dnes čtyři zvony: 1. z. r. 1628 od Tomáše Friče z Roudnice n. L.; 2. 1. z. r. 1629 od téhož; 3. z r. 1517 od mistra Ondřeje; 4. umíráček od Karla Bellmana z Prahy z 19. století.

V boční (dříve podvěžní) kapli objeveny v 60. letech 20. století fresky z doby kolem r. 1400 (v souvislosti se založením oltáře svatých 10 000 rytířů bratry Jimramem a Divišem z Říčan). Malby citlivě restaurovali 1966–1968 F. Makeš a J. Toroň. Ve zdech kaple druhotně osazené figurální náhrobníky z roku 1592 a 1599, pod kazatelnou epitaf z r. 1772.

Na Masarzkově náměstí **mariánský sloup** (1699) a **socha sv. Jana Nepomuckého** (1759), na budově **radnice** znak (pravděpodobně z r. 1784).

Muzeum má ve svých sbírkách puklý zvon (1679) a náhrobek v podobě kříže (1772).

Podlaha I, 1907, s. 198-203; Sedláček 1908, s. 763; Sedláček XV, 1927, s. 198-201; Trnka 1913; Sedláček XV, 1927, s. 198-201; UPČ III, 1980, s. 284-285; Čarek 1985, s. 342-343; Hrady VII, 1988, s. 160-161; Kroupa 1994; Honc 1997; Honcová 1997; Oulík 1997; Stríženec 1997, s. 16; Všetečková 1999, s.154-160; Boháč 2001, s. 225.
ANM, Eichlerova sbírky, kart. 38, Uhříněves; SOkA Praha – východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1707–1891) a Farní kronika (1836–1947).
Technická zpráva stavu zvonů před opravou provedenou v roce 2005 (na internetových stránkách http://wwwu.ricany.cz/farnost).

Strančice, okr. Praha-východ

Obec připomínána v roce 1404, v 16. století patřily ke Štiřínu, v 17. století k Lojovicům, od 18. století byly spolu s Předboří samostatným statkem. Roku 1780 zakoupil velkostatek Předboř-Strančice řád piaristů.

Kaple sv. Anny vystavěna u lesní studánky r. 1883, rozšířena nákladem řádu piaristů a sbírkami 1892–1896.

Oltář s nápisem a znakem z roku 1673 zakoupen r. 1896 od Vyšehradské kapituly.

Podlaha I, 1907, s. 182-183; Sedláček 1908, s. 727 (Předboř) a 834; Sedláček XV, 1927, s. 209 (Předboř); Stríženec 1997, s. 17.
SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Pamětní kniha 1833–1948, s. 77-79.

Tehov, okr. Praha-východ

Ves připomínána r. 1309, bývala samostatným statkem s několika vesnicemi. V roce 1513 panství prodáno Vilémem Kostkou z Postupic a připojeno ke Kostelci nad Černými lesy. Ves v minulosti nazývána také Velký Tehov, na rozlišení od sousedního Tehovce.

Kostel sv. Jana Křtitele připomínán 1352, barokně přestavěn, v roce 1779 stavěna věž.

V roce 1907 tři zvony: 1. z r. 1542 od Matěje Špice, 2. z r. 1554 od Brikcího zvonaře z Prahy, 3. 1627 od Tomáše Fryče z Roudnice nad Labem. Tak zůstaly i v současné době. Třetí ze zvonů dnes obtížně přístupný.

V roce 2003 přenesena na náves opravená **socha sv. Jana Nepomuckého**, která stávala při černokostelecké silnici na Vojkově.

Severně od obce litinový kříž na podstavcem z 19. století s letopočtem 1770, vystavěný na paměť hladomoru. Nebyl do této práce pojat.

Podlaha I, 1907, s. 204-205; Sedláček 1908, s. 226; Sedláček XV, 1927, s. 27; UPČ IV, 1982, s. 284-285; Hrady VII, 1988, s. 169; Stríženec 1997, s. 18; Boháč 2001, s. 226.
ANM, Eichlerova sbírky, kart. 38, Uhříněves; SOkA Praha – východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1707–1891) a Farní kronika (1836–1947).

Uhříněves (Praha-Uhříněves)

Ves připomínána v pramenech již kolem 1227, později tu měli komendu templáři, po nich ji získali johanité. Ferdinanad I. ves zabavil obci Starého Města pražského a r. 1550 prodána Hanušovi z Renšperka, který přikoupil vsi Svojšovice (1552) a Kunice (1555). Od Hanušova syna Ferdinanda statek zakoupil 1579 Jaroslav Smiřický ze Smiřic (+ 1597), pán na Kostelci nad Černými lesy, odkud byla Uhříněves zprvu spravována.

Po Jaroslavovi ves postupně patřila Zikmundovi (+ 1608), Jaroslavovi (+ 1611), Albrechtu Václavovi (+ 1614) a Albrechtu Janovi (+ 1618) Smiřickým, po r.

1620 konfiskována. Albrecht z Valdštejna je v roce 1623 prodal statek Karlovi knížeti z Lichtensteina. Tomuto rodu patřila Uhříněves, centrum rozsáhlého panství, následující tři staletí.

Po Karlovi z Lichtensteina (+ 1627), následoval jeho syn karel Eusebius (+ 1656) a vnuk Jan Adam Ondřej (+ 1712), kterým vymřela tzv. Karolinská linie rodu. Po něm získala Kostelec a Uhříněves jeho dcera Marie Terezie (1694–1772), provdaná za Tomáše Emanuela, vévodu Savojského a Carignanského. Její dobročinnost a péči o povznesení duchovního života poddaných dodnes připomíná řada památek na Uhříněvesku a Černokostelecku. Po její smrti přešla panství na tzv. Gundakarovskou linii Lichtensteinů.

R. 1866 obec povýšena na městečko, v r. 1913 na město, r. 1914 udělen znak. V r. 1974 připojena k hl. městu Praze.

Kostel Všech svatých, původně ze 13. století, byl nově postaven v letech 1740–1743. Ve štítě nad vstupem alianční znak vévodů Savojských a Lichtensteinů. Na staré věži bývaly nápisy (1568, 1588) a chronogram (1701). V kostele náhrobek T. B. Kollmana (1739), nápisová deska faráře V. Čípy (1747) a dva svícny (1763). Býval tu náhrobník hejtmana F. F. Bartla (1714), na parapetu kruchty (dnes nově napsaný) pamětní nápis (1743).

V roce 1907 zvony: 1. z r. 1552 od Tomáše Jaroše, 2. z r. 1685 od J. K. Waltera. Tak zůstaly i dnes.

Bývalý **zámek** vystavěn 1591, přestavěn 1711. Dnes na něm osazena nápisová deska připomínající Jaroslava Smiřického, vedle znak Jaroslavovy manželky Kateřiny z Házmburka.

Na náměstí bratří Jandusů **socha sv. Jana Nepomuckého** ze 30. let 18. století.

V bývalém **mlýně** čp. 19 zachováno mlýnské složení s datací na trámu (1727).

Podlaha I, 1907, s. 205-211; Dostál 1908; Sedláček 1908, s. 917; Sedláček XV, 1927, s. 11-14 (Kostelec), 205; UPČ IV, 1982, s. 135-136; Čarek 1985, s. 318-319; Hrady VII, 1988, s. 92-93; Holec 1996, s. 180-186; Honcová 1997; Stríženec 1997, s. 24; Boháč 2001, s. 226; Klempera 2001, 109-111. ANM, Eichlerova sbírky, kart. 38, Uhříněves; Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 442, Soupis Žižkovský, poznámkový sešit.

NOSITELÉ EPIGRAFICKÝCH PAMÁTEK NA ŘÍČANSKU

Nejčastějšími nositeli nápisů v regionu Říčanska jsou zejména *zvony*, poté následují *sepulkrální památky*. Do třetí skupiny byly zařazeny *ostatní nositelé*, jako jsou sochy oltáře, obrazy, a podobně.[35]

Zvony a konvářské výrobky

Nejpočetněji zastoupeným typem nositelů nápisů na Říčansku jsou zvony. Ty plnily významnou funkci komunikačního prostředku: zvon svolával na mši, vyzýval k modlitbám a rozjímání a zejména chránil věřící před nebezpečím - přírodními katastrofami či nečistými silami. Z naznačené ochranné úlohy zvonu pak vyplynula jeho výzdoba. Nápisy na zvonech jsou cenným, i když prozatím málo využívaným pramenem pro řadu vědních disciplin.[36]

Zvon je zavěšen ve *zvonové stolici* pomocí *hlavy*, která drží *korunu*, ta tvořena uchy. Střední část *pláště* zvonu se nazývá *krk*, horní část *čepec*, ve spodní části je zvon ukončen *věncem*. Uvnitř zvonu je zavěšeno *srdce*.[37]

Zvony byly v Čechách známy již od středověku, ty nejstarší byly zřejmě dovozním artiklem. Konjunktura českých mistrů nastala v pohusitských obnovách zničených zvonů a vyvrcholil rozmachem kovolijeckého řemesla koncem 15. a v 16. století. V době těsně předbělohorské se uzavřel tzv. zlatý věk českého zvonařství. [38]

Nejstarší datované zvony v říčanském regionu pocházejí z konce 15. století. Je však otázkou, zda se vždy skutečně zachovaly v lokalitách, pro které byly původně určeny. O určení pro daný kostel svědčí nápisy na zvonech teprve od 16. století - pro Tehov (1554), Hrusice (1579), ale nasvědčuje tomu i znak majitele na zvonu v Uhříněvsi (1552). Naproti tomu jsou jistými pozdějšími importy oba zvony v Mnichovicích a pravděpodobně i zvon v Jažlovicích. Poněkud záhadný je osud zvonu v Kunicích, ulitý pro kostel v Paštikách u Blatné.

Stejně jako v okolních regionech Čech zasáhly tragicky i na Říčansku do osudu těchto památek obě světové války. O zabavování zvonů pro potřeby armády

[35] Podrobněji byla tato problematika zpracována ve stati *Epigrafické památky Kutnohorska*, in: Načeradská 2002, s. 70-96.
[36] Lunga 1999.
[37] Kyblová 1958, obrázek na s. 21; Herout 1978, s. 261; Načeradská 2002, s. 90.
[38] Lunga 1999. Historický přehled zvonařství v Praze podává Kybalová 1958, zde též literatura .

hovoří i archivní prameny. Takto vylíčil tyto bolestné okamžiky v Mnichovicích děkan Filip Konáš:

„Dne 11. dubna 1917 přijel odpoledne vojenský ingenieur Urban s 8 vojáky pro zvon *sv. Jan Křtitel.* Vojáci obratně si počínali při tom za pomoci a rady ingenieura - takže zvon byl za 1/2 hodiny dole. Snesli ho po schodech dolů - naložili na trakař a hned s ním na dráhu k Benešovu..... Bylo to smutné, aby si nemohl naříkati, vzali mu napřed srdce, pak uvolnili mu v koruně....lidem to přeci nebylo jedno - ženy plakaly. ten zvon, který byl svědkem dlouholetým - byl ulit v 1692 - všech událostí: veselých i tklivých, ten svědek odchází. Zvěstoval čest i slávu Boží - a teď jako ty ostatní zvony- budou proměněny na kanony!“[39]

Za několik měsíců (27. 12. 1917) přišli dva vojáci pro další dva, menší, mnichovické zvony poledník (Haštal) a umíráček. „Zvon sv. Haštal voják rozbil na místě - první rána zazněla jeho hlasem - druhá jako když se uhodí na prasklý zvon - a třetí jako když s chrapotem člověk dokonává - a již puknul--- lidé to na náměstí slyšeli a slzeli.“ Jediný z mnichovických zvonů, Maria, který válku přežil prasknul v dubnu 1923... [40]

Podobně ničivé následky měla i druhá světová válka. Hrubým odhadem bylo v protektorátu odebráno 10 000 zvonů a z obsazeného pohraničí 3 500 až 4 000 zvonů.[41]

Sepulkrální památky

Nositeli epigrafických údajů, zejména životopisných údajů o osobě zemřelého, jsou sepulkrální památky. Nejstarší bezpečně datované náhrobníky u nás pocházejí z konce 13. století. K největšímu rozšíření však dochází v 16. století a tento trend přetrvává do 18. století, kdy jsou vystřídány náhrobky. Podle funkce rozlišujeme několik typů:[42]

Náhrobníkem rozumíme většinou kamennou desku převážně obdélného tvaru, která zakrývala nezděný pohřební prostor pod podlahou kostela či kaple. Svojí velikostí nejčastěji odpovídá výšce zemřelého. Podle typu vyobrazení a textu na

[39] SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Farní kronika (1833-1948), pag. 165-166.
[40] Tamtéž, pag. 171, 192.
[41] Lunga 2003.

ploše rozlišujeme kameny *figurální*, *znakové*, *nápisové a kombinované* (tj. kombinace znaku s textem).

Nejstarším náhrobníkem ve sledovaném regionu je nedochovaný kámen Zdeňka z Piskořic (+ 1513), jehož vzhled známe ze slovního popisu.

Náhrobní kameny nás informují o smrti osob z vyšších sociálních vrstev obyvatelstva, kteé si tuto posmrtnou památku mohly dovolit. Dnes jsou důležitým pramenem pro řadu oborů, jako historie, dějiny umění, dějiny odívání a dějiny hmotné kultury vůbec. Ukazují i na majetkové rozdíly mezi rodinami zemřelých osob - drobný šlechtic nebo měšťan se musel většinou spokojit s dílem kameníka řemeslné úrovně, zatímco bohatý velmož mohl objednat náhrobník u skutečného umělce. Velký význam mají náhrobníky pro genealogii a to především u drobných rytířských rodin a u osob neurozených, u kterých, na rozdíl od příslušníků předních šlechtických rodů, často neznáme životopisná data z písemných pramenů.[43] V neposlední řadě jsou znakové náhrobníky jedním z nejvýznamnějších pramenů pro heraldiku. Představují totiž autentickou podobu znaků z doby živé heraldiky a jsou cenným zdrojem našeho poučení o proměnlivosti a pojetí štítových figur a klenotů. Studium znaků na náhrobnících může podstatně doplnit, upřesnit i pozměnit údaje z literatury.[44]

Kromě jednotlivých šlechtických znaků nalézáme na Říčansku ojediněle také alianční znaky: v Čestlicích (nedochovaný z r. 1588) a v Královicích (1617).Ve třech případech jsou dokonce zachovány na náhrobnících tzv. čtyřkoutní vývody, představující předky zemřelého:[45] v Dubečku (1582), Průhonicích 1589 (zde je tzv. mluvící vývod s popisky) a v Čestlicích (1592).

Náhrobníky uložené v kostelní podlaze jsou sešlapávány a tím znehodnocovány, vlivem povětrnostních vlivů trpí i náhrobníky zasazené do vnějších zdí kostelů.[46] Většina náhrobníků v Říčanském regionu je dnes uložena sekundárně ve zdi kostela, náhrobníky v Dubečku jsou usazeny dokonce terciálně. V primární poloze se nachází náhrobník v Královicích (1617) a snad i v Průhonicích (1589).

---

[42] Kategorie zpracovány podle Načeradská 2002, s. 71-83;Úvodní studie (Náhrobníky jako historický fenomén, Pojmy, Náhrobníky v historiografii) in: Kilián 2004, s. 1-18.
[43] Müller 1980, s. 52.
[44] Chromý 1980, s. 69 a 71.
[45] Kolář-Sedláček 1902, s. 116: *Za Ferdinanda I. začalo se při potvrzení šlechtictví místo vývodu na dvou dědech a bábách založeného zření míti k otci a matce probanta a první dva erby na čtyřerbovním náhrobníku též otce a matku, třetí a čtvrtý erb obě báby representovaly*. O "pýše urozenosti" podrobněji Sedláček 1914.
[46] Müller 1980, s. 52; Chromý 1980, s. 70.

Náhrobníku je velmi blízký **epitaf**. Má libovolný tvar a velikost, ale je vždy umístěn vertikálně na zdi v blízkosti hrobu. Epitaf nekryje hrobové místo.

S náhrobníkem bývá zaměňována **náhrobní deska**, kryjící prostor hrobky pod chrámovou podlahou. Této definici odpovídá na Říčansku kámen nad vstupem do bývalé Defurovské hrobky v čestlickém kostele (1773).

Jiným pojmem je **náhrobek**, na rozdíl od náhrobníku trojrozměrný artefakt, umístěný v horní části povrchového pohřebního prostoru. Více se s ním začínáme setkávat od poloviny 18. století.[47] Ve sledovaném regionu odpovídá této kategorii náhrobek z Říčan (1772).

Ostatní druhy nositelů nápisů

Nejstarší skupinu epigrafických památek v Říčanském regionu tvoří texty doprovázející **nástěnné malby**. Dochovaly se v Průhonicích (30. léta 14. století) a v Říčanech (kolem 1400).

Širokou kategorií jsou **nápisy**, zhotovené rytím v omítce, malbou na omítce nebo rytím ve štuku. U sekundárně dochovaných nápisů často nelze jejich provedení určit. Zvláštním druhem nápisů jsou **graffiti**, tedy nápisy na zdech, které vznikly spontánně rukou autora znění textu. Ty však nebyly do této práce pojaty, vyjma letopočtu ve věži kostela v Kolovratech (1799).

Ve třech případech byly zjištěny **nápisové desky** (Uhříněves 1591 a 1747, Mnichovice 1754), nositelem nápisu je kamenná **znaková deska** (Průhonice 1599) a **znak** (Tehov, 2. třetina 18. století, a Říčany 1784) a **portál** (Mnichovice 1799).

Dalšími nositeli nápisů jsou **oltáře.** Sem patří oltářní predela s uvedením jména a znaku donátora (Strančice 1673). V jednom případě je nositelem samostatný **obraz** (Čestlice 1750).

Poslední velkou skupinou tvoří **sochy** (zejména sv. Jana Nepomuckého), ve dvou případech **mariánský sloup** (Říčany 1699 a Mnichovice 1739, zábradlí). Samostatnou kapitolou tvoří **kříž** (Koloděje 1778).

Z kostelního vybavení jsou nositeli nápisů kropenky (Jažlovice 1654 a Kunice 1681).

V této práci jsem se samostatně nezabýval nápisy na liturgickém náčiní (kalichy, patény, konvičky atd.). Uvádím však texty nápisy na dvou **kalichách**

[47] Podrobně o umělecké a společenské funkci náhrobku pojednává Prahl 2004.

(Koloděje 1685, Jažlovice 1745) a jedné **nádobě na svěcenou vodu** (Říčany 1666) zjištěné z archivních pramenů nebo z literatury. Předpokládám, že tyto památky jsou dnes uloženy v depozitáři pražského arcibiskupství. Tento předpoklad je vyznačen značkou *D*.

Ze stavebně konstrukčních prvků bývá nositelem nápisu **trám** (kostel v Mnichovicích 1474, mlýn v Uhříněvsi 1727, zvonová stolice v Petrovicích 1776).

EDIČNÍ ZÁSADY

Ediční zásady byly podrobně popsány v obou publikovaných dílech řady *Corpus inscriptionum Bohemiae*.[48] S nepatrnými úpravami byly převzaty i pro tuto práci.

V katalogu jsou jednotlivé číslované záznamy[49] řazeny chronologicky. Pro časové řazení katalogových záznamů je určující datum (tj. rok, popř. měsíc a den) nebo období vzniku nápisu. Nápisy, které jsou datovány do delšího, nicméně uzavřeného období, jsou v katalogu zařazeny přednostně podle horní hranice. Nápisy sporné a chronologicky nezařaditelné jsou uvedeny na konci katalogu.

Struktura katalogových záznamů:

Záhlaví obsahuje:
- pořadové číslo (u sekundárně dochovaného nápisu s křížkem)
- základní lokalizace - obec, objekt, ulice, čp., popř. další upřesnění
- datace - v nejistých případech je datum uvedeno v kulatých závorkách.

Informace o nositeli:
- **pojmenování nositele** - např. zvon, náhrobník, socha
- bližší lokalizace v rámci objektu či areálu
- původní umístění nositele (pokud je známo)
- stručný popis nositele, tedy materiál, tvar a výzdoba
- umístění nápisu na nositeli a technika jeho provedení (vtesaným nápisem se rozumí text vyhloubený pod úroveň nápisového pole, reliéfním nápisem text vystupující nad úroveň nápisového pole. Třetí variantou je reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli); pokud technika vyplývá automaticky z typu nositele - např. u zvonů text reliéfně litý z negativní formy, u nástěnných maleb černě malované písmo na bílé nápisové pásce - je uvedeno provedení nápisu jen v případě odchylky od daného standardu;

[48] Podrobněji v Roháček 1996, s. 12-17 a Načeradská 2002, s. 102-105.
[49] Samostatné heslo nemají iniciály a letopočty tesané na hlavách zvonů, údaj je zmíněn u popisu příslušné památky.

- případné poškození nápisu nebo jiné závažné skutečnosti týkající se nápisového doprovodu
- osudy památky - např. válečná rekvizice
- zdroj citace u sekundárně dochovaných nápisů nebo jejich částí
- případný odkaz na vyobrazení v příloze

Údaje o rozměrech a písmu:
- základní rozměry nositele, případně nápisového pole, tedy výška, šířka, průměr (v cm)
zjištěné v terénu, v případě nepřístupnosti nebo nedochování převzaté z pramenů či literatury
- typ, resp. druh písma - *románská majuskula, gotická majuskula, gotická minuskula, raně humanistická kapitála, fraktura, kapitála, humanistická minuskula, kurzíva, polokurzíva*
- výška písma - údaje k rozměrům malých písmen (určující je zejména litera *n*) a velkých písmen jsou odděleny lomítkem (/).

Následuje **přepis nápisového textu** tučným písmem. Pokud se nápisový doprovod jednoho nositele skládá z více částí, jsou odlišeny A), B) atd. Text je podán transliterací s využitím standardní české klávesnice bez zvláštních znaků (nerozlišuje se kulaté a dlouhé *s*). Majuskulní nápisy a jednotlivé litery jsou podány velkými písmeny, minuskulní malými.
Text je podán průběžně, přičemž původní řádkování či členění naznačují pomocné znaky (viz níže), popř. poznámkový aparát a komentář.
Scriptura continua (text bez mezer) je přepisována s oddělením jednotlivých slov, její výskyt je zmíněn v komentáři nebo v poznámkách. Zkratky jsou rozváděny, v případě, že nikoli je tato skutečnost u hesla uvedena.
Chybně provedená slova jsou označena v poznámce.

Při přepisu textu jsou použity následující **pomocné znaky**:
+ křížek na počátku nápisu - v případě potřeby je tvar křížku popsán v poznámce.
. oddělovací znaménko či medailon - jejich podoba je popsána v poznámkovém aparátu nebo **v** komentáři k písmu (dvojtečka si svůj tvar ponechává)
= rozdělovací znaménko slov

/ konec řádku; u nápisu po obvodu desky její rohy; přerušení textu znakem nebo výzdobou

// přechod na další nápisové pole či kartuš na témže nositeli,

ab ligatura (nexus literarum)

(abc) rozvedení zkratky

[abc] doplnění nečitelné, popř. fyzicky ztracené části textu podle pramene, literatury nebo podle smyslu

[...] přibližný počet písmen ztracené části nápisu

[---] ztracená část nápisu o neznámém počtu písmen

Následují **komentáře** v tomto pořadí:

- datum (rozvedení jiného než průběžného datování, výpočet chronogramu[50] a způsob jeho vyznačení v nápisu)
- znaky (erby) - určení znaku a jeho blason s odkazem na základní heraldickou literaturu
- jméno umělce nebo řemeslníka, popř. dílny, kde památka vznikla
- paleografický komentář
- prosopografie osob, zmiňovaných v nápisovém textu
- další eventuální komentář k nositeli nápisu.

Menším písmem je uveden **seznam pramenů a literatury**, v nichž je nápis citován. Menším písmem je uveden také poznámkový aparát a to textově-kritický (a., b., c....) a věcný (1., 2., 3. ...).

[50] Podle Friedrich 1934.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ANM = Archiv Národního muzea v Praze

b. č. = bez čísla

č. = číslo

d. = délka

D = depozitář pražského arcibiskupství

ev. č. = evidenční číslo

fol. = folio

FÚ = farní úřad

hl. = hloubka

i. č. = inventární číslo

kart. = karton

l. = léta

NA = Národní archiv

nedat. = bez datace

nestr. = bez stránkování

pag. = pagina

pozn. = poznámka

pr. = průměr

příl. = příloha

r. = rok

roz. = rozená

s. = strana

sign. = signatura

SOkA = Státní okresní archiv

š. = šířka

v. = výška

v. p. = výška písmen

ZÁVĚR

Ve 21 lokalitách bývalého okresu Říčany bylo v časovém období 14.–18. století zachyceno 110 nápisových památek latinského kulturního okruhu a to dochovaných i ztracených, zničených či nezvěstných. Na Říčansku jde o první práci tohoto druhu. Jejím cílem bylo „zmapování“ tohoto území a zpřístupnění materiálu pro případné další, podrobnější popsání a odborné využití, například pro historiky umění.

V nápisových textech převažuje jazyk latinský a český, několik nápisů na zvonech je německých.

Vynikající jsou zejména práce zvonařské, zachované již od konce 15. století. Bohužel právě u zvonařských památek došlo ke ztrátám za obou světových válek. Rekvírovány byly většinou zvony ze 17. a 18. století.

Korpus nápisů přináší také zajímavý pohled na zadavatele uměleckých děl. Mnohé artefakty upomínají na drobnou šlechtu v předbělohorském období. Zaujmou oba soubory náhrobních kamenů rytířského rodu Zapských ze Zap (v Dubečku a v Průhonicích).[51] Svojí uměleckou úrovní se vymykají figurální náhrobníky rytířů Mošaurů z Valdova v kostele v Čestlicích (k nim patřily ještě další dva kameny, dnes nezvěstné). Zvon v Uhříněvsi upomíná na donátora Hanuše z Renšperka.

Z osobností přesahujících hranice regionu jmenujme Jaroslava Smiřického ze Smiřic (nápis v Uhříněvsi z r. 1591) a především Marii Terezii, vévodkyni Savojskou, rozenou z Lichtensteina (1694–1772), zakladatelku mnoha nadací a prospěšných institucí na Říčansku a Černokostelecku. Připomeňme, že právě za její vlády vznikaly české funerální nápisy obou vrchnostenských úředníků (1714, 1739 Uhříněves) nebo český nápis na zvonu a Oticích. Úředníkům patří náhrobníky v Královicích (1617) i oba zmíněné náhrobníky v Uhříněvsi (1714, 1739).

V neposlední řadě soupis ukazuje na fenomén českého kléru v barokní době. Právě duchovní byli totiž častými objednavateli stavebních a uměleckých děl, na kterých je dodnes připomínají zachované nápisy. Jmenujme říčanské faráře Jana Daniela Beránka a jeho neúnavného nástupce Václava Ferdinanda Kořila, mnichovického Matěje Najiče či uhříněveského Václava Jana Nepomuka Čípu.

Z přehledu vyplývá, že epigrafické památky se na Říčansku nejčetněji vyskytují v lokalitách, které bývaly středisky panství nebo jinými důležitými

[51] Třetím místem, kde jsou zachovány náhrobníky rodu Zapských, je kostel sv. Matouše ve Ctiněvsi pod Řípem (celkem sedm náhrobníků, na dvou z nich čtyřkoutní vývody). Vyobrazení některých z nich má Seitl 1941.

správními centry: Uhříněves, Říčany, Průhonice, Mnichovice a k nim se řadí farní kostel průhonického panství - Čestlice.

„Proč se studují nápisy, který má za účel studium epigrafiky?," ptá se Václav Vojtíšek ve své legendární stati *O potřebě soupisu a fotografování nápisů*. V závěru si sám odpovídá: „Nápisy, ať to jsou pamětní desky, nápisy na náhrobcích a náhrobnících, na kostelech a domech a na jejich stěnách, na zvonech, pečetích, mincích atd., jsou historické prameny velké důležitosti. Určují povahu památek, podávají jména osob, vypravují o jejich skutcích, udávají čas událostí a jejich průběh, vyjadřují myšlenky důvodů nebo poskytují mravní sentence charakteristické pro dobu nebo pro osobu a naznačují, kdo památky zhotovil a kdy byly zhotoveny. Co vše lze vyčíst z jediného třebas slova nebo z několika málo slov ze zlomků, natož z plné delší věty nebo z odstavce!"[52]

Pomyslnou odpovědí na „rukavici hozenou prof. Vojtíškem" je i tento katalog. Nebylo sice možné zpracovat všechny dochované archivní prameny pro danou oblast, ale tato možnost zůstává otevřená do budoucna.

[52] Vojtíšek 1940, ve vydání z roku 1953 s. 521-522.

III. KATALOG

NÁPISY DATOVANÉ

001 Průhonice, Kostel Narození Panny Marie (1. pol. 14. století)[1]

Nástěnná malba Bolestného Krista s nástroji umučení na severní (evangelijní) zdi v lodi kostela. Pod malbou nápis, jehož první dva řádky se nacházejí mezi dvojicí dvojitých linek, poté nápis pokračuje pod spodní dvojitou linkou. Nápis byl objeven při rekonstrukci kostela v roce 1889 a je dochován jen torzovitě. Text doplněn podle Podlahy.[2]

plocha nápisu: v. cca 50 cm, š. 146 cm; gotická minuskula - v. p. 2,0-3,2 cm/ 10-12 cm

A[a]nno domini M . c .. Lxxx.vii haec aula [b-]dei[-b] [consecrata] [---]/ A [v]enerab(i)li Ep(iscop)o h(e)nr(ic)o prag(e)n(sis) ecl[e]sie iste reliqie [---] // v(ir)ginis marie. s(an)cti pet(ri) ap(osto)li s[.] Georgi [s(ancti)] Apollinaris [---]/ J[c]n ara aut(em) maiori hor(um) s(an)c(t)or(um) [continentur reliquiae] [---] / . s(ancti) Bartholomei ap(osto)li . s(ancti). Joh(ann)is ap(osto)li [---] / Wenczeslay. m(artyr)i s(ancti) Adalaberti m(artyri) s(ancti) Stanislai [---] / S(ancti) Innocencij. p(a)p(ae). et m(martiris) [Gereonis et sociorum] [---] / [b-]Pa[-b] [.…]ii m(artiri) Gregorii [p(a)p(ae)] [---] / [..]r. s(ancti) Guntheri [sanctae Marie ma.d…..] [---] / [d-]Hedvigis[-d], s(anctae) et W[albu]rgi[s] [---]

Oddělovacími znaménky jsou tečky v polovině výšky písmene.

Podlaha považuje nápis za pozdější přepis textu oltářní autentiky, která potvrzuje, že kostel byl roku 1187 konsekrován pražským biskupem Jindřichem.[3]

Podlaha 1906, s. 250 (kresba) a 256; Všetečková 1999, s. 142 (foto), 143-144.

a. Vysoké písmeno, zasahuje i do celého spodního řádku.
b. Nejisté čtení.
c. Vysoké písmeno, dřík zasahuje celkem do čtyř řádků.
d. Možno číst: *Hedwigis.*

1. Datace podle Všetečkové 1999, s. 146: *30. léta 14. století*; Podlaha 1906 datuje malby do 13. století.
2. Podlaha 1906, s. 250 (kresba) a 256.
3. Podlaha 1906, s. 256.

002 Říčany, kostel sv. Petra a Pavla (kol. 1400)[1]

Nástěnné malby v boční kapli, čtvercové předsíni bývalého podvěží na jižní straně kostela. Na vnitřním pásu triumfálního oblouku čtyři starozákonní proroci.
Na východní straně je zobrazen prorok v zelené kapuci, v pravé ruce páska s nápisem A, nad ním další prorok (korunovaná hlava nápadně podobná ikonografickým zobrazením Václava IV), nesoucí v pravici pásku s nápisem B. Na západní straně prorok s páskou s nápisem C nad ním s úplně setřelou nápisovou páskou D. Kaple

zaklenuta jedním polem křížové klenby. Na klenebních kápích vymalovány symboly čtyř evangelistů. Na severní straně anděl s páskou s nápisem E, na západní býk s páskou se zcela nečitelným nápisem F, na jižní lev s nápisem G a na východní orel s nápisem H. Viz obr. 1.
Na západní straně v horním pásu rozměrná kompozice Umučení 10 000 rytířů.
V kapli dále vymalovány také další motivy. Malby byly objeveny v 60. letech 20. století. V letech 1966–1968 je citlivě restaurovali F. Makeš a J. Toroň.[2]

proroci: v. cca 150, š. 110 cm; gotická minuskula – v. p. cca 14 cm
půdorysné vnitřní rozměry kaple: d. 492 cm, š. 320 cm; gotická minuskula – v. p. cca 10-20 cm

A) **[J]eremias**[a]
B) **David rex**[a] **P**
C) **[---]**[b-]**qero:**[-b]
D) **[---]**
E) **[M]at[he]us [..] :**
F) **[---]**
G) **S(anc)t(us) M[a]r[cus] E[vang]elsta**[c] **:**
H) **S(anc)t(us) [Joh]annes .**[d]

Písmena *i* nejsou značena tečkou.

Roku 1400 byla založen od bratří Jimrama a Diviše z Říčan oltář deseti tisíc svatých vojínů mučedníků a zřízeno při něm místo oltářníka.[3]

Všetečková 1999, s. 157-158.

a. Podle Všetečkové.
b. Nejisté čtení.
c. Ve slově *Evangelista* chybí písmeno, pravděpodobně *i.*
d. Nezřetelný ornament.

1. Datace podle Všetečkové 1999, s. 160: *lze předpokládat vznik maleb k r. 1400, v případě proroků i o něco později.*
2. Všetečková 1999, s.154-160.
3. Podlaha I, 1907, s. 199.

003 + Mnichovice, kostel Narození Panny Marie 1474

Nápis na trámu. Podle Farní kroniky: Nad zadním kůrem „kdež literátstvo zpívati obyčej mívá“. Na konci prostředního velkého trámu se nacházel nápis A. Uprostřed trámu pak „erb neboližto štít též paní Elišky z Kaffunku“ a u něho nápis B. „A v témž položení stojí toto psáno“ C. „Na druhé pak straně téhož trámu“ D. Nápisy pravděpodobně zanikly při požáru kostela v r. 1746.

A) **Za držiení Paní Elissky z Kaffunku, Michowicz toto dilo dielal Giržik z Tataunowicz**
B) **Miestečzko Mnichowicze**
C) **Hoc Opus Ordinavit Wenceslaus Sutor**
D) **Anno millesimo qadringentesimo septuagesimo qvarto**

Znak u nápisu B: *Polovice pole zeleného namodralého, a polovice červenýho, a přitom znamení hrábí.*

Anežka z Kaufunku, vdova po Zdeňkovi Kostkovi z Postupic (+1468), odkázala Mnichovice (1483) králi Vladislavovi II.[1]

Není jisté, zda nápisy A, B a C, D spolu souvisejí.

SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Farní kronika (1651-1837), fol. 2; Čarek 1985, s. 252.

1. OSN XIV, 1899, s. 956, heslo *Kostka z Postupic*; Sedláček 1908, s. 614.

004 Praha-Koloděje, kostel Povýšení sv. Kříže 1486

Zvon ve věži. Na čepci mezi dvojicemi linek nápis, který ukončen na řádku pod spodní dvojicí linek. Zvon přenesen ze zrušeného kostela sv. Bartoloměje v Újezdě nad Lesy.[1] Popis a text podle dokumentace pořízené Mgr. Radkem Lungou.

pr. 67,1 cm; gotická minuskula - v. p. 2,7 cm

leta bozyheo m[a]zt[b]CcC osmDeat zsesteqo [c-]pane bze[-c] raCz z[d]darz[d]yty t / ento .[e] z[d]von

Všechna písmena *n* jsou vertikálně převrácena do podoby písmene *u*.

ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit; Podlaha I, 1907, s. 171; Semanský 1910, s. 95.

a. Vertikálně převrácené písmeno *m*.
b. Nejisté čtení.
c. Scriptura continua. Má být: *pane boze*.
d. Písmeno *z* složené ze dvou rout se zahnutými výběžky.
e. Níže umístěn drobný reliéf Ukřižovaného (tělo bez kříže).

1. Podlaha I, 1907, s. 171; Semanský 1910, s. 95.

005 Popovičky, kostel sv. Bartoloměje 1497

Zvon ve věži. Na krku zvonu reliéf světce v plášti s mitrou na hlavě, nesoucí v levé ruce berlu a v pravé ruce hranatý předmět (knihu?). Na čepci třířádkový nápis.
V řádku mezi linkami nápis A, odkud text pokračuje nápisem B v řádku nad linkami s nápisem A. Odtud text dále pokračuje nápisem C v řádku pod linkami s nápisem A. Viz obr. 2.
Do dřevěné závěsné hlavy vtesány iniciály **M S**, z druhé strany pak letopočet **1649** a rozptýlená písmena: **II**, **Z**, **Vo**.

pr. 80 cm; gotická minuskula - v.p. 2,5 cm

B) **i . [a-]k chwale[-a]**
A) **. leta . bozyho . tisycyho . ctyrzisteho . dewadesateho . sedmeho . tento . zvon . dielan . [a-]ke ct[-a]**

C) **. yan . konwarz . dielal . ten . zwon**

Slil Jan Konvář.

i není značeno tečkou, oddělovacím znaménkem je heraldická lilie

Podlaha I, 1907, s. 191.

a. Scriptura continua.

006 Hrusice, kostel sv. Václava (15. století)[1]

Zvon Vojtěch (poledník) ve věži. Na čepci jednořádkový nápis mezi linkami. V Hrusicích pramenně doložen již v polovině 17. století.[2]

pr. 63,5 cm; gotická minuskula - 2,5 cm

+ .[a] iesvs .[b] cristvs .[b] iohannes .[b] lvcas .[a] marcvs .[b] matevs .[a] amen .[b]

i není značeno tečkou

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 36, Hrádek Komorní; Vlasák 1858, s. 265; Podlaha I, 1907, s. 76; Hemelík 2005, s. 150.

a. Zvonek.
b. Stylizovaný květ.

1. Datace podle: Eichlerova sbírka a Podlaha I, 1907, s. 76.
2. Farní kronika (1651-1837), fol. 23 (zápis z roku 1651): *gest maly na niemž gsau gmena čtyrž Ewangelistuw.*

007 Říčany, Jažlovice, kostel sv. Václava (15. století)[1]

Zvon ve věži. Nápis na čepci mezi linkami, poté text pokračuje pod spodní linkou. Možné zkratky nebyly rozepisovány. Může pocházet ze zrušeného pražského kostela sv. Prokopa na Malé Straně, odkud přivezeny r. 1789 dva zvony a další vybavení jažlovického kostela.[2]

pr. 61 cm; gotická munuskula - v .p. 2,5 cm

+[a] ancti .[b] spytvs .[b] asit .[b] nobys .[b] gracia .[a] a[c]men .[a] hora .[a] [d-]pnbys atrod[-d] .[a] airam / acnas .[a]

i není značeno křížkem, část textu nutno číst pozpátku

Podlaha 1907, s. 151 (český překlad): *Milost svatého Ducha budiž s námi. Amen. Sv. Maria, sv. Doroto ororduj za nás.*

a. Křížek s rozeklanými konci ramen na jejichž koncích kuličky.
b. Heraldická lilie.
c. Písmeno převráceno hlavou dolů.

d. Scriptura continua.

1. Podlaha 1907, s. 151: *asi z 15. století.*
2. Podlaha 1907, s. 151.

008 Praha-Kralovice, kostel sv.Markéty (konec 15. století)[1]

Zvon ve věži. Na čepci mezi dvojicemi linek nápis, který ukončen na řádku pod spodní dvojicí linek**.**

pr. 78 cm, gotická minuskula - 2,5 cm

. tento . zwon . giest . vdielan . [a-]we gmeno[-a] . bvozie . matky bvozie / . hanvs .

Slil zvonař Hanuš.

oddělovacími znaménky jsou heraldické lilie, *i* není značeno tečkou

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38, Uhříněves; ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit.

a. Scriptura continua.

1. Datace podle Podlahy I, 1907, s. 215: *asi z konce 15. století*; Schittler: *gotický.*

009 + Mnichovice, kostel narození Panny Marie (konec 15. století)[1]

Zvon Maria. Prasknul 16. 4. 1923, rozbit na věži a přelit firmou Oktavián Winter z Broumova.[2] Popis a nápisový text podle Šittlera: Zvon hladký, jen nahoře nápis, písmena místy převrácena. Při okraji nalepeny drobné sošky.

průměr 94 cm[3]

[g-]o .[a] Konig .[b] der .[c] eren .[d.] Kum .[e] mit .[f] dinem .[f] fredn .[f] das .[f] helf .[f] uns .[f] Maria .[f] amen.[-g]

ANM, Eichlerova sb., kart.36, Hrádek Komorní; ANM, Fond E. Šittler(1864-1932),, kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit; Podlaha I, 1907, s. 182; SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Farní kronika (1833-1948), pag. 155.

a. Soška trůnící Madony s Ježíškem.
b. Čtyrrohá plaketka s Ukřižovaným, Janem a Marií.
c. Plaketka: stojící Madona na půlměsíci.
d. Kruhový terčík se skupinou Ukřižování.
e. Nezřetelný kruhový terčík.
f. Nejasné.
g. Podlaha: *O Gott der Ehren, komm mit deinen Frieden; das helf uns Maria Amen*, podobně i Farní kronika. Text podobný Šittlerově verzi má Eichlerova sbírka, s přehozeným pořadím některých slov.

1. Datace podle Podlaha I, 1907. s. 182; Farní kronika: *asi 15. století*; Šittler: *15. století*.

2. Farní kronika (1833-1948), pag. 192-193; Mnichovice 2000, s. 16.
3. Farní kronika (1833-1948), pag. 155: *průměr 95 cm, váha asi 5 q*.

010 Mnichovice, kostel Narození Panny Marie (15. století)[1]

Zvon ve věži. Na čepci mezi dvěma linkami nápis. Horní linka zdobena zubovitými výběžky, spodní polovičními heraldickými liliemi. Zvon přivezl v roce 1948 děkan Kahoun ze skladu rekvírovaných a dosud neroztavených zvonů v Rybářích u Karlových Varů.[2] Jeho původ není znám, uvnitř zvonu žlutou barvou napsáno číslo: 20/8/98C.

pr. 61,5 cm; gotická minuskula v. p. 3,0 cm

iohannes . lvcas . marcvs . m . [a]o rex[a] . glorie . veni . cvm . pace .

Oddělovacími znaménky jsou routy v polovici výšky písmen.

a. Scriptura continua.

1. Datace podle Farní kroniky (1833-1948), pag. 276.
2. SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Farní kronika (1833-1948), pag. 276; Mnichovice 2000, s. 17.

011 + Mnichovice, kostel Narození Panny Marie 1500

Křtitelnice cínová „s přikryvadlem“, na níž je nápis A, „a zespod k nohám“ nápis B. Pravděpodobně zanikla při požáru kostela v roce 1746.

A) **Maria mater domini. Qvi crediderit et baptizatus fuerit.**
B) **Anno millesimo qvingentesimo**

SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Pamětní kniha, fol. 4 (zápis z r. 1651).

012 + Hrusice, kostel sv. Václava 1506

Zvon „velký“ (největší z hrusických zvonů). Zvon byl nejspíš přelit v roce 1769[1], poté znovu 1866[2]. Text podle Farní kroniky:

Ista Campana fusa est per me Magistrum Bartholomaeum Anno Millesimo ccccc Sexto. Ad laudem Dei omnipotentis, et beatae Mariae Virginis. in nova Civitate Pragensi

Slil mistr Bartoloměj na Novém Městě pražském.

SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Farní kronika (1651-1837), fol. 23 (zápis z roku 1651).

1. ANM, Eichlerova sbírka, kart. 36, Hrádek Komorní.
2. Podlaha I, 1907, s. 76.

013 Kunice, kostel sv. Maří Magdalény 1509

Zvon (umíráček) ve věži kostela. Na čepci nápis mezi dvěma linkami, poté pokračuje v řádku pod spodní linkou. Na krku postava sv. Vavřince s roštem. Do dřevěné závěsné hlavy vtesán nápis: **A 1738.**

pr. 65 cm; gotická minuskula - v.p. 2,5 cm

. tento . z[a]won . dielan . ten . cztwrtek . [b-]po korvnovani[-b] . krale . lvdwika . le / ta . xvo . ix . ho .

Datum: Ludvík Jagellonský korunován v neděli 11. 3. 1509, zvon ulit 15. 3. 1509.

oddělovacími znaménky jsou heraldické lilie, *i* není značeno tečkou

Sedlák 1885, s. 53; Podlaha I, 1907, s. 188.

a. Ležeté písmeno *z*.
b. Scriptura continua.

014 + Čestlice, kostel sv. Prokopa 1513

Náhrobník Zdeňka z Piskořic z bílého mramoru zanesený blátem objevil Bienenberg v sakristii starého kostela. Střed náhrobníku vyplňoval znak, po obvodě obíhal nápis. Náhrobník je od 2. poloviny 19. století nezvěstný.[1] Popis a text podle Bienenberga.

pravděpodobně gotická minuskula[2]

Leta Pané M. C. C. C. C. C. XIII. w autery przed Swatim Duchem[a] vmrzel gest Pan Zdenek z Piskorzicz. proste Pana Boha za dussy geho.

Datum: 10. 5. 1513.

Znak (podle Bienenberga): ve štítu úhoř, nad přilbou dva buvolí rohy.[3]

Pravděpodobně jde o Zdeňka z Pitkovic, který se připomíná v roce 1487 na nedaleké tvrzi Pitkovice (dnes Praha-Pitkovice)[4]. Rod z Pitkovic měl ve znaku okouna[5].

Bienenberg III, 1785, s. 43; Schaller X, 1788, s. 208; ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice (1826); Semanský 1910, s. 99.

a. Schaller 1788 a Eichlerova sb.: *w Autery pržed swatym Duchem;* Semanský 1910: *v úterý po sv. Duchu.*

1. Nechvíle 1884 náhrobník neuvádí; Semanský 1910 o něm píše, ale zdá se, že nekriticky převzal starší zprávy.
2. Bienenberg 1785: *in Mönchsbuchstaben*.
3. Bienenberg 1785: *im Schilde einen Fisch die Aalraupe (böhmisch Piskor) auf dem Helm aber zwey Püffelshörner enthält*.
4. Sedláček 1927, s. 208: *Zdeněk z Pytkovic*; Holec 1996, s.123.

5. Král 1900, s. 111 a 347.

015 Říčany, kostel sv. Petra a Pavla 1517

Zvon ve věži. Na čepci mezi dvojicemi linek nápis, věnec oddělen silnější linkou. Pro obtížnou přístupnost zvonu byla větší část textu převzata z Technické zprávy stavu zvonů. Zvon byl pravděpodobně přivezen do Říčan až po druhé světové válce z některého skladu rekvírovaných a dosud neroztavených zvonů. Uvnitř zvonu barvou napsáno: 20/8/122C.

pr. 61,5 cm; gotická minuskula s prvky raně humanistické kapitály - v. p. 2,4 cm

.[a] Anno .[b] Domini .[c] millesimo .[c] ccccc .[c] Xvii .[b] ista .[c] Campana .[c] conflata .[c] est .[c] [d-]Per magistrum[-d] .[c] andream

Slil mistr Ondřej.

A s nasazeným horním dříkem (*křesťanské A*), *D* ve tvaru *delta*

Technická zpráva stavu zvonů před opravou provedenou v roce 2005 (dostupná na internetových stránkách http://wwwu.ricany.cz/farnost).

a. Polovice heraldické lilie.
b. Křížek.
c. Routa s vybíhajícími esovitě zahnutými konci.
d. Scriptura continua.

016 Praha-Kralovice, kostel sv. Markéty 1537

Zvon ve věži. Na čepci mezi dvojicemi linek nápis. Na krku zvonu reliéfní postava světce s křížem.

pr. 57 cm; gotická minuskula - v. p. 2,5 cm

.[a] An[b] no .[a] domini .[c] M .[c] Ccccc .[a] xxxvii .[c] illa .[c] Campana .[c] fvsa .[c] est .[c] in .[d] nova .[a] Civitate

Slit na Novém Městě pražském.

i není značeno tečkou

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38 Uhříněves; ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit.

a. Oddělovací znaménko ve tvaru zvonku.
b. *n* značeno vlnovkou.
c. Lilie.
d. Konvice.

017 Tehov, kostel sv. Jana Křtitele 1542

Zvon ve věži. Na čepci mezi dvojicemi linek nápis A, který pokračuje mezi spodní z dvojic linek a následnou linkou. Text končí pod touto linkou nápisem B. Pod ním na krku zvonu věnec, v něm dvě zkřížené řeznické sekery a pod nimi preclík ve tvaru převráceného srdce. Nad věncem zvonu dvojice linek. Zvon pramenně doložen v Tehově již ve 20. letech 19. století.[1]

pr. 96 cm; kapitála s prvky raně humanistické kapitály - v. p. A) 3,2 cm, B) 2,2 cm

A) **.[a] TENTO ZWON SLIT GEST [b-]KE CZTI[-b] A CHWALE BOZI NAKLADEM PANVW RZEZNIKVW A IANA WYDVLY PE / .[a] KARZE A ANNY MANZELKY GEHO, NAS TARSSICH WONDRZEGE ZAVBKA A JANA KNAYSLE.[c] W. SSTVRMA GIRZ. CYCY**
B) **.[d] OD M[e]ATIE[f]GE SSPICZE LE[f]TA .[a] M .[a] D .[a] XLII .[g]**

Slil Matěj Špic.

Písmeno *A* s dopředu přečnívajícím nasazeným vodorovným břevnem, *I* s nálitkem uprostřed dříku, *S* je složená ze dvou ze dvou navzájem obrácených písmen C.

SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1707–1891), fol. 74; ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38, Uhříněves; SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1836–1947), pag. 7; Podlaha I, 1907, s. 205.

a. Routa s vybíhajícími zahnutými konci.
b. Scriptura continua.
c. Kosmo položená čárka.
d. Ornament ve tvaru vodorovné ratolesti.
e. Písmeno E ve tvaru epsilon.
f. Ornament ve tvaru vztyčené ratolesti.

1. Farní kronika, Eichlerova sbírka.

018 Praha-Kolovraty, kostel sv. Ondřeje 1546

Zvon ve věži. Na čepci nad sebou dvě dvojice linek lemujících nápis. Mezi oběma dvojicemi linek pásek s ornamentem. Krk zvonu zdobí reliéfní postava světice se svatozáří, na protilehlé straně světec s mitrou a berlou, držícího křížek. Na věnci a nad věncem dvojlinky. Nápis čten podle fotografie rozvinutého nápisu u Břečky.[1] Pramenně zvon doložen v Kolovratech již roku 1722.[2]

pr. 111,2 cm[1]; raně humanistická kapitála - v. p. 2,8 cm.

.[a] ANNO AB INCARNACIONE FILII DEI 1 5 4 6 CAMPANA HEC FVSA EST AD LAVDEM ET GLORIAM[b] NOMINIS DEI SANCTI / QVE VE[c]NCE[c]SLAI ARTE[c] MAGISTRI STANISLAI GATOVIE[c]NSIS INCOLE[c] INCLITE[c] ANTIQVE[c] CIVITATIS PRAGE[c]NSIS .[d] LAVS .[d] DE[c]O .[d]

Slil Stanislav Klatovský ze Starého Města pražského. Zhotovil také zvony pro pražské kostely sv. Vojtěcha (1545), katedrálu sv. Víta (1546) a cimbál pro kostel sv.

Jiljí (1558).[1]

Všechna *N* retrogonální, všechna *A* s nasazeným horním břevnem.

NA, Wunschwitzova sbírka, 550. z Kolovrat; ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38, Uhříněves; Břečka 2005, s. 27-29.

a. Nezřetelný ornament elipsovitého tvaru.
b. Písmeno *M* tzv. byzantského tvaru.
c. Písmeno *E* ve tvaru *epsylon*.
d. Nezřetelný ornament.
1. Břečka 2005, s. 27-29.
2. NA, Wunschwitzova sbírka, 550. z Kolovrat; Břečka 2005, s. 7.

019 Průhonice, kostel Narození Panny Marie (1551)[1]

Náhrobník Adama Zapského ze Zap, zasazený sekundárně v jižní vnější zdi kostela. Opuka či jemnozrnný pískovec. Horní třetina náhrobníku zcela vyhlazena. Pole náhrobníku vyplňuje znak, okolo reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli. Doplněno podle smyslu.

v. 186 cm, š. 86 cm; gotická minuskula - v. p. 6,0-6,5 cm / 8,0 cm

[---] / [---] [Krzti]t[a]el[a]e vmrzel gest Vrozeny wlady / k[a] P[an] [A]dam zapsky [z] / Zap proste Pana Buoh[a za]D[ussi ge]ho g[b]en[---]

y značena krátkou čárkou

Datum: pravděpodobně červen (Početí Jana Křtitele) či srpen (Stětí Jana Křtitele) 1551.[1]

Znak: Zapský ze Zap - ve štítě protáhlý trojúhelník špicí dolů, nad kolčí přilbou s přikryvadly stejný trojúhelník.[2]

Adam Zapský, syn Zikmunda Zapského ze Zap a Žofie z Dubče. V roce 1542 se s bratrem Oldřichem rozdělil o zděděné rodové statky - Adam získal Průhonice, Oldřich Dubeč. S manželkou Johankou Vrabkou z Vrabí, se kterou měl děti: Jana, Karla, Annu, Zikmunda (potomního majitele Průhonic) a Fridricha.[2]

SOkA Praha-západ, K. M. Nejedlý, Průhonice, příl. Náhrobní kameny v kostele.

a. Nejisté čtení.

1. Sedláček 1927, s. 239: *Adam zemřel r. 1551.*
2. Sedláček 1925, s. 272.
3. Seitl 1941, s. 48-50; Úlovec 1996, s. 157-158.

020 Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 1552

Zvon Václav a Ludmila[1] ve věži. Čepec zdoben opakujícím se reliéfem s motivem Vraždění neviňátek, reliéf rámován dvěma linkami, pod spodní z linek rozvilinový

ornament. Na krku kruhový medailon, rámovaný dvojicí linek. Medailon vyplňuje znak, nad ním nápis A, pod znakem nápis B. Viz obr. 3.
Dále je na krku zvonu obdélný rámeček, zdobený po každé straně kotoučkem, s nápisem C. Pod tím menší rámeček, zdobený po každé straně lichoběžníkem, s nápisem D. Z opačné strany krucifix (tělo Ukřižovaného schází) s páskou s nápisem E. Po stranách kříže sv. Václav a sv. panovník (vousatý korunovaný muž s jablkem a žezlem). Věnec oddělen linkami. Na věnci ornament, část věnce je odlomen.

pr. 120 cm; medailon: pr. 14 cm, kapitála - v. p. A) 1,2 cm, B) 0,4 cm; rámeček: v. 13,5 cm, š. 42,0 cm, C) kapitála – v. p. 2,9 cm; rámeček: v. 2,5 cm, š. 13,0 cm, D) kapitála – v. p. 0,5 cm; E) kapitála – v. p. 0,7 cm

A) **H(ANS) .[a] V(ON) .[a] R(ENSPERG)**
B) **15[b] . 5[b]1**
C) **VOX MEA VOX VI / TE VOS VOCO AD / SACRA VENITE .[c]**
D) **THOMAN IARVSSCH / GOS MICH 1552[d]**
E) **INRI**

Znak: ve štítě dvě kosmé řady v rozích se dotýkajících čtvercových rout (v každé řadě čtyři čtverce), nad turnajovou přilbou s přikryvadly dva od sebe odvrácené rozebíhající se zahnuté rohy (trouby), postavené užšími konci na přilbě.[2]

Slil Tomáš Jaroš.

Hanuš z Reinsperka, příslušník slezského rytířského rodu koupil roku 1550 statky Uhříněves, zkonfiskované v roce 1547 Starému Městu pražskému. Po Hanušově smrti jeho syn Ferdinand roku 1579 Uhříněves prodal Jaroslavovi Smiřickému ze Smiřic.[3]

ANM, Eichlerova sb., kart. 38, Uhříněves; ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 442 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit; Podlaha I, 1907, s. 211 (český překlad: *Hlas můj, hlas života; volám vás, k bohoslužbám spějte!*); Semanský 1910, s 33 (český překlad).

a. Roh (trubka) z klenotu znaku.
b. Číslice *5* stranově převrácena.
c. Tečka v polovině výšky písmene.
d. Číslice *2* nebo ve tvaru *Z*.

1. Semanský 1910, s. 33.
2. Siebmacher 1605, tab. 55 (von Reinsperg); nepřesný popis má Sedláček 1925, s. 591.
3. Sedláček XV, 1927, s. 205; Hrady VII, 1988, s. 92-93; Holec 1996, s. 180-186.

021 Tehov, kostel sv. Jana Křtitele 1554

Zvon ve věži. Čepec ozdoben reliéfní páskou s biblickými motivy (Křest Kristův aj.). Krk zvonu zdobí dvojitý obdélný rámeček s nápisem A. Z opačné strany nápis B. Pod ním postava sv. Jana Evangelisty mezi písmeny nápisu C. Postava se svatozáří držící kalich, za kterým se vine had a stojí na vodorovném podstavci, který je podložen oválným medailonem. Po obvodě věnce rozloženo devět kruhových či kosočtverečných medailonů. Viz obr. 4.

pr. 62 cm; kapitála - v. p. A) 1,3 / 2,0 cm, B) 1,3 / 1,5 cm, C) 1,5 cm

A) **Z[a]WON TENTO SLIL GEST B[a]RIK / CZY ZWONARZ [b-]W PRAZE[-b] .[c] PRO / CZEST CHWAL BOZSKEICH .[d] DO / WELKYHO TEHOWA K SWATYMV / I[a]ANV .[c] [b-]S[a] TOHO[-b] BVD PA(N)V B[a]O(H)V CHWA(L)A**
B) **A[e] / .[c] ANNO .[c] 1554 .[c]**
C) **S .[f] I**

Slil Brikcí z Cimperka.

SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1707–1891), fol. 74; ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38., Uhříněves; SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1836–1947), pag. 7-8; Podlaha I, 1907, s. 205.

a. Vyšší litera.
b. Scriptura continua.
c. Oválný medailon, v něm heraldický štítek se zvonem a nad ním dvě litery.
d. Oválný medailon, z trojvrší vyrůstá číslice 4.
e. Vyšší litera s nasazeným horním břevnem.
f. Postava světce.

022 + Praha-Kralovice, bývalá tvrz 1562

Nápis vyrytý v omítce nad střechou cihlového přístavku na jižní straně tvrze. Text podle Sedláčka, který o něm píše jako o zaniklém.

1562[1]

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38, Uhříněves; Semanský 1910, s. 90. Sedláček 1927, XV, s. 203; Hrady VII, 1988, s. 45; Holec 1996, s. 86 (o nápise píše v čase přítomném).

1. Eichlerova sbírka: *1565.*

023 Průhonice, kostel Narození Panny Marie 1563

Náhrobník Anny Zapské ze Zap a jejích bratří Jana a Karla, sekundárně zasazený do severní vnější kostelní zdi. Opuka. Z pravé strany kámen velmi setřený, odspodu poničen vzlínající vlhkostí. V arkádě rozeznatelné kontury dívčí postavy v dlouhých šatech s hlavou podloženou polštářem a s rukama složenýma na břiše. Po levé straně patrné dlouhé rozpuštěné vlasy, v levém cviklu je ornament. Reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli obíhá okolo. Doplněn podle Nejedlého a podle smyslu. Viz obr. 7.

v. 183 cm, š. 102 cm; gotická minuskula - v. p. 9,0-9,2 cm / 10,5cm

Let[a P]an[e] m[a].v.lx[b-]iii[-b]. [---] / [---] / [---] / [a na Pruhonic][c]y[d]ch Jan a Karel bratrzy gegij tuto pocho(wani)

kapitální písmeno *K*

Zemřelá je s největší pravděpodobností Anna Zapská, dcera Adama Zapského ze Zap

(+ 1551) a Johanky Vrabské z Vrabí a sestra Jana, Karla, Zikmunda a Fridricha Zapských. Ze sourozenců se pouze Zikmund a Fridrich dožili dospělosti, Jan a Karel zemřeli v útlém věku.[1]

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 37, Průhonice; SOkA Praha-západ, K. M. Nejedlý, Průhonice, příl. Náhrobní kameny v kostele.

a. Minuskulní nebo majukulní *m*.
b. Nejisté čtení. Nejedlý: *iii.*
c. Doplněno podle Nejedlého.
d. *y* značeno háčkem.

1. Seitl 1941, s. 50-52. Na s. 52 uvádí, že Anna byla provdána za Jana Baderského z Újezda, ale z kontextu je jasné, že jde o jinou Annu ze Zap.

024 + Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 1568

Nápis na západní straně věže. Zanikl při přestavbě kostela 1740–1743.

1568 H(ANS) V(ON) R(ENSPERG)

Rozvedení zkratek podle Podlahy. Srovnej též nápis z roku 1588, který býval na severní straně věže.

Podlaha I, 1907, s. 208; Semanský 1910, s. 34.

025 Průhonice, kostel Narození Panny Marie (polovina 16. století)[1]

Náhrobník pravděpodobně některého člena rodu Zapských ze Zap zasazený sekundárně v severní vnější zdi kostela. Opuka. Zvětralý náhrobník téměř úplně vyhlazen, pravý horní roh odlomen. Pole náhrobníku vyplňuje zlomkovitě zachovaný znak, jinak úplně vyhlazen. Okolo torzovitě dochovaný reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli. Doplněno podle smyslu.

v. 140 cm, š. 78 cm; gotická minuskula - v. p. 7,5-8,0 cm

Leta Pane[a] M v [---] / [strze]du po Swatym[b] [---] / [---] / [---]a[---] [d-][po][c-]chow[-c][an][-d]

Znak: Zapský ze Zap - ve štítu viditelná část trojúhelníkové figury, v klenotu torzo téhož.[2]

SOkA Praha-západ, K. M. Nejedlý, Průhonice, příl. Náhrobní kameny v kostele.

a. Písmeno *e* značeno háčkem.
b. Nejedlý: *swatých.*
c. Nejisté čtení.
d. Případně: *pochow(ana).*

1. Stylově velmi podobný náhrobníku Adama Zapského ze Zap (+ 1551).
2. Srovnej Sedláček 1925, s. 272.

026 Kunice, kostel sv. Maří Magdalény 1573

Zvon ve věži kostela. Na čepci rostlinné ornamenty. Na krku z jedné strany nápis A, pod ním tři kruhové medailony s portréty císaře Maxmilána II. a dvou dvojic arcivévodů. Z druhé strany oválná kartuše se znakem, nad kartuší nápis B. Jak se dostal zvon do Kunic není známo. Viz obr. 5.

pr. 80 cm; fraktura, verzálky kapitála - v.p. 1,4 cm / 2,0-2,2 cm

A) **Zwon tento vdielal Brykcy Zwonarz / z Cynperku w Nowem Miestie Praz / skem Obcy Passtieczke k Swatemu / Ianu Krzitely skrze gednani Vrozene(ho) / Pana Iana Dystlera z Bodlaku et c(etera) / Nakladem Obce przedgmenowane / Stalo se Leta 1[a] 5 7 3**
B) **Zdeniek z Sstermberka / na Blatny a Lnarzych et c(etera)**

Znak: ze Šternberka - štítu s osmihrotou hvězdou, nad tím korunovaná turnajová přilba s přikryvadly, v klenotu křídlo, za ním hvězda.[1]

Slil Brikcí z Cimperka.

i značeno tečkou, *u* značeno vodorovnou čárkou, *y* značeno dvojtečkou
Ve slově *Krztitely* vynechána litera *t*.

Sedlák 1885, s. 52-53; Podlaha I, 1907, s. 188-189.

a. Číslice ve tvaru *I*.

1. Sedláček 1925, s. 38.

027 Praha-Dubeč, kostel sv. Petra (1578)

Náhrobník Salomeny Zapské z Borovnice, zasazený terciálně do západní zdi na evangelijní straně kostelní lodi. Opuka. V horní části kamene nápisová deska s reliéfním nápisem zdobená po krajích ornamenty, v dolní části v arkádě znak. Náhrobník je značně setřelý, text obtížně čitelný. Text doplněn podle Genealogické sbírky CH.

v. cca 145 cm, š. 84 cm; gotická minuskula - v. p.5,4 cm / 6,0 cm

[Le]ta Panie MDLX[X[a]] / Viij Vmrz[ela] Uroze / na Pany Salomena [Zapska] / z [Borownicze] ten ssw[rtek] / po Swaty Kate / rzy[ne a tu]to pocho / wana gest

Datum: 27. 11. 1578.[1]

Znak: Sudlička z Borovnice - ve štíte příčně položená vrš, ze které vzhůru vyniká pero, nad tím kolčí přilba s přikryvadly a nad ní pero.[2]

Salomenou, roz. Sudličková z Borovnice, manželka Oldřicha Zapského ze Zap a na Dubči (+ j. 1558), s nímž měla děti Adama, Jana, Marianu a Albrechta. Ač rodu vladyckého, neuměla prý Salomena psát ani číst.[3] Naposledy se připomíná na

smlouvě při prodeji dvora v Běchovicích, kterou uzavřela jako poručnice nezletilých dětí v den sv. Kateřiny, tedy v úterý 25. listopadu 1567. V roce 1568 tuto smlouvu potvrzují v deskách zemských její synové Adam a Jan a dosud neplnoletý Albrecht.[4]

ANM, Genealogická sbírka CH, sign. CH 38, Zapský ze Zap; Seitl 1941, s. 24.

a. Nejistý počet chybě jících liter.

1. OSN XXVIII, 1908, s. 441 udává rok úmrtí 1568, svátek sv. Kateřiny v tom roce však připadá na čtvrtek. Teoreticky je také možné, že Saloména zemřela 27. 11. 1567, tedy dva dny po podpisu smlouvy o prodeji běchovického dvora. Další možností je 28. 11. 1588.
2. Sedláček 1925, s. 96.
3. Seitl 1941, s. 21-24.
4. Úlovec 1996, s. 159.

028 Hrusice, kostel sv. Václava 1579

Zvon Mikuláš ve věži. Na krku z jedné strany nimi nápis A (uprostřed textu je reliéfní postava světce), z druhé strany oválné kartuše se znaky, nad nimi nápisy B a C. V Hrusicích zvon pramenně doložen již v 17. století.[1] Byl rekvírován 26. 5. 1942, navrácen 1945.[2]

pr. 83 cm; A) fraktura, verzálky kapitála - 1,3 / 2,0 cm, B) a C) kapitála - 2,0 cm

A) **Zwon tento gest vdie .[a] lan ke Cti a Chwa= / le gmena Boziho do .[a] Hrussic k Swatemu / Mikulassi gednanim .[a] Vrozenych pana Woj / tiecha Zuba z Pomie .[a] ssic .[b] a Pana Iana / Michowskeho z Bocho .[a] wa .[b] nakladem wssech / Osadnich [c-]k temuz[-c] Koste .[a] lu naleziegicych .[d] vdielal / Brykcy Zwonarz z Cynpergku w Nowem / .[e] Miestie Prazskem .[a] Leta panie 1579 .[e]**

B) **I(an) M(ichowsky) Z. B(ochowa)**
C) **W(ojtiech) Z(ub) Z. P(omiessic)**

Znaky: Michovský z Bochova – štít pětkrát šikmo dělený, na čtvrtém pruhu zhora tři květy o čtyřech lístcích, nad tím kolčí přilba s točenicí a přikryvadly, v klenotu rozložená křídla, barvami pětkrát dělená, pravé kosmo a levé šikmo. Znak otočen heraldicky vlevo.[3]
Zub z Poněšic - ve štítě prohnutá šupinatá ryba s dlouhými zuby, na ní stojí pták roztahující křídla, nad tím kolčí přilba s točenicí a přikryvadly, v klenotu pták s roztaženými křídly.[4]

Slil Brikcí z Cimperka.

i značeno tečkou, *u* značeno šikmou vodorovnou čárkou, *y* značeno dvojtečkou. Dělící znaménka nápisů B a C šikmá pomlčka (čárka) ve tvaru routy u paty písmen.

Jan Mnichovský z Bochova dostal 21. 4. 1574 erbovní list od Maxmiliána II., Vojtech Zub z Poněšic získal znak od téhož panovníka 20. 4. 1570.[5]

SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Farní kronika (1651-1837), fol. 23 (zápis z roku 1651); ANM, Eichlerova sbírka, kart. 36, Hrádek Komorní; Vlasák 1858, s. 265; Podlaha I, 1907, s. 76; Hemelík 2005, s. 150.

a. Text přerušen postavou světce.
b. Středník.
c. Scriptura kontinua.
d. Pomlčka (čárka)
e. Ležící heraldická lilie.

1. Farní kronika (1651-1837), fol. 23.
2. Hemelík 2005, s. 149.
3. Odchylně popisuje Sedláček 1925, s. 619.
4. Srovnej Sedláček 1925, s. 563-564.
5. Sedláček 1925, s. 619; Sedláček 1925, s. 563.

029 Praha-Dubeč, kostel sv. Petra 1582

Náhrobník Salomeny Zapské ze Zap, zasazený terciálně do jižní zdi kostelní lodi. Červený mramor. Pole náhrobníku vyplňuje postava dívky s dlouhými rozpuštěnými vlasy a v dlouhých šatech, konce drapérií přehnuty, s rukama složenýma na břiše, dlaně podložené knihou. V rozích kolem postavy se nacházejí znaky, představují čtyřkoutní vývod předků zemřelé. Reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli obíhá okolo. Některé verzálky provedeny zvlášť ozdobně. Viz obr. 8.

v. cca 194 cm, š. 88 cm; gotická minuskula - v. p. 5,8 cm / 7,5 cm

Leta Pane. [1]582 w patek den / pamatny Mistra Jana Husy, vmr[a]ela Urozena pan(n)a Salomena, Vrozeneho Pa: / na Adama Zapskeho z Zap a/ na Dubczi, dcera. a tuto gest pochowana. P(an) B(uh) rac[a] gj[a] milo(stiw) byti[a]j[a].

Datum: 6. 7. 1582.

Znaky: a) vlevo nahoře otec Adam Zapský ze Zap - štít s klínem, připomínající převrácené rozevřené kružidlo,[1]
b) vpravo nahoře matka Mariana Hrzánová z Harasova - štít polcený, levé pole dělené,[2]
c) vlevo dole bába po otci Salomena Sudličková z Borovnice - ve štítě příčně položená vrš, ze které vyniká otevřeným otvorem paví pero,[3]
d) vpravo dole bába po matce Kateřina Vlinská z Vliněvsi - ve štítě tři vztyčená pštrosí pera.[4]

i značeno tečkou

O náhrobníku se zmiňuje také topografická a heraldická literatura.[5]

Schaller X, 1788, s. 195; ANM, Eichlerova sb., kart. 38, Uhříněves; ANM, Genealogická sbírka CH, sign. CH 38, Zapský ze Zap; Semanský 1910, s. 92; Seitl 1941, s. 27.

a. Písmeno značeno tečkou.

1. Sedláček 1925, s. 272.
2. Sedláček 1925, s. 123.
3. Sedláček 1925, s. 96.
4. Sedláček 1925, s. 264; Kateřina Vlinská, manželka Dobeše Hrzána z Harasova.

5. Sommer XII, 1844, s. 197; Kolář-Sedláček 1902, s. 116; Úlovec 1996, s. 160.

030 + Čestlice, kostel sv. Prokopa 1588

Náhrobník Doroty Mošaurové z Valdova. Červený mramor. Na kameni drobná dívčí postava se dvěma znaky, jeden z nich rodiny Mošaurů. Popis a text podle Bienenberga, který náhrobník viděl sekundárně zasazený do zdi uvnitř starého kostela.

pravděpodobně gotická minuskula[1]

Letha Panie 1588 w [a-]Auterey po [---] vmrzela[-a] vrozena Panna Dorota z Waldowa, Dczera vrozen(eho) a Stateczneho Ritirze Pana Gindřicha Mossaura z Waldowa a …

Bienenberg III, 1785, s. 45; Schaller X, 1788, s. 208; ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice (1826); Nechvíle 1884, s.92; Semanský 1910, s. 99.

a. Schaller 1788 a Eichlerova sb.: *w Autery po.. vmřela.*

1. Bienenberg 1785: *in Mönchsbuchstaben*.

031 + Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 1588

Nápis na severní straně věže. Zanikl při přestavbě kostela 1740-1743.

1588 H. V. P.

Text nápadně podobný nápisu z roku 1568, který býval na západní straně věže.

Podlaha I, 1907, s. 208; Semanský 1910, s. 34.

032 Průhonice, kostel Narození Panny Marie 1589

Náhrobník Uršuly Zapské ze Zap v podlaze uprostřed kostela, snad na původním místě.[1]
Červený mramor. Uprostřed kamene v zapuštěném obdélném rámci reliéfní postava dívky s vlasy sahajícími k ramenům rozprostřenými na polštář s třapci v rozích, oděné v dlouhých šatech s rukama zkříženýma na břiše. Na tím v obdélném zapuštěném nápisovém poli rámovaném linkou reliéfní nápis A. V rozích kamene vytesány čtyři znaky, představující čtyřkoutní vývod zemřelé. Nad prostým renesančním štítem vždy vytesán vysvětlující reliéfní nápis. V levém horním rohu štít s nápisem B, v pravém horním rohu C, v levém dolním rohu D a v pravém dolním rohu štít s nápisem E. Kámen je značně setřelý.

v. 150 cm, š. 74 cm; A) gotická minuskula - v.p. cca 3,3 cm, B-E) gotická minuskula - v.p. 2,3-3,5 cm/ 4,0 cm

A) **Leta. 1589. prwni patek po welyky Noczy / hodinu [a-]Na nocz[-a] Vmrzela Vrozena pan(n)a Vrssy / [la z]apska z zap dczera Vrozeneho Pana zikmu[n] / [da zap]skeho z zap a [a-]Na prohoni[b]j[b]czych[-a] a tu / to [p]ochowana gest, Oczekawage[c] Bla / hoslaweneho [z]mrtweych w stani**

B) **z(ikmund) z(apsky ze) z(ap)**
C) **. m(arketa) z(apska)[a-]z sslywicz[-a]**
D) **z wrabi**
E) **V[d]rssyla [a-]z temr[d]ycz[-a]**

Datum: 7. 4. 1589.

Znaky: B) otec Zikmund Zapský ze Zap[2] - ve štítě rovnostranný trojúhelník hrotem dolů;[3]
C) matka Markéta ze Šlivic[2] - ve štítě tři šestipaprsčité hvězdy (2,1);[4]
D) bába po otci Johanka Vrabská z Vrabí[2] - ve štítě dva zkřížené meče;[5]
E) bába po matce Uršula z Temeric[2] - ve štítě ležící stupající půlměsíc a nad ním hvězda.[6]

i není značeno tečkou, písmena *z* u nápisů A, B a C kapitálkového tvaru s přeškrtnutými dříky

SOkA Praha-západ, K. M. Nejedlý, Průhonice, příl. Náhrobní kameny v kostele.

a. Scriptura continua.
b. Písmeno značeno tečkou.
c.Nejedlý: *očekávajíc*.
d. Nejisté čtení.

1. Nejedlý: *...náhrobní kameny, z nichž jeden se nachází ve dlažbě chrámové, kdež bývala krypta.*
2. Tak i na vývodu Uršuliny sestry Anny Alžběty Zapské ze Zap, viz ANM, Fond CH - Genealogická sbírka Vratislava z Mitrovic, sign. CH 38, Zapský ze Zap.
3. Sedláček 1925, s. 272.
4. Siebmacher 1605, tab. 53 (von Schliewitz); Sedláček 1925, s. 322.
5. Velmi setřelý štít; Sedláček 1925, s. 68-69.
6. Pěti- či šestipaprsčitá hvězda; Siebmacher 1605, tab. 70 (von Demritz), odchylně Sedláček 1925, s. 243.

033 Praha-Dubeč, kostel sv. Petra (80. léta 16. století)[1]

Náhrobník Jana Zapského ze Zap. Pískovec, silně setřelý. Zasazen do severní zdi v lodi kostela. V horní části kamene nápisová deska ohraničená vtesanou linkou. Z šestiřádkového reliéfního nápisu lze přečíst pouze torzo.Ve spodní části v arkádě vytesán znak, ve zapuštěných cviklech jsou reliéfní akantové akantové ornamenty. Text doplněn podle pravděpodobného smyslu.

v. 170 cm, š. 87 cm; gotická minuskula - v. p. 6,5 cm / 8,3 cm

[Leta] panie [---] ten / patek [przed swa]tym / duchem [---] / Vrozeny pan [J]an [Zap] / sky z Zapp a [---] / pocho[wan] [---]

Datum: nelze určit, pohyblivý svátek.

Znak: Zapský ze Zap - štít s klínem, připomínající převrácené rozevřené kružidlo, nad kolčí přilbou s přikryvadly orlí křídlo.[2]

Jan byl synem Oldřicha Zapského ze Zap a na Dubči a Salomény z Borovnice. Připomínán 1567, později se oženil s Annou Ctinskou ze Ctiněvsi, v roce 1572 držel Běchovice, v roce 1579 pohnán před soud, ale r. 1589 již nebyl naživu. Manželka Anna zemřela před r. 1593.[3]

1. Datace podle biografických údajů zemřelého.
2. Srovnej Sedláček 1925, s. 272.
3. Seitl 1941, s. 24-25; Úlovec 1996, s. 159-160.

034 Praha-Uhříněves, bývalý zámek, čp. 1 (1591)[1]

Nápisová deska Jaroslava Smiřického ze Smiřic zasazená, pravděpodobně sekundárně, ve východním průčelí. Opuka či jemnozrnný pískovec, místy vyspravena. Reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli. Deska nejspíš vznikla v souvislosti s výstavbou uhříněveského zámku a souvisí se znaky na bývalé zámecké bráně[2] (viz následující heslo). Text doplněn podle smyslu. Viz obr. 6. Nedaleko sekundárně zasazena deska se znakem pánů z Házmburka.

v. 39 cm, š. 94 cm; gotická minuskula s prvky fraktury – horní tři řádky v. p. 6,5-7,5 cm / 8,0-10,0 cm, spodní dva řádky v. p. 3,5-5,5 cm / 4,8-6,2 cm[3]

Jaroslaw .[a] Smirz[b]icz[c]ky .[d] z[b] Smirz[b] / icz[c] a[e] na [K]ostelcz[b]y [f-]nad Cz[b]ernymi[-f] : / [L]esy et [cetera] Rz[b]imskeho .[d] Cz[b]ysarz[b,g] e .[f] geho .[d] mil / [osti Rad]da a Dw[or]u geho .[d] milosti y[h]akoz[b]to kral(e) / [czeskeho ho]ffmistr .[d] w [K]ralowstwi .[d] Cz[b]eskem .[i]

interpunkční znaménka psána ve tvaru rout; *a* dvoubříškové; *i* značeno tečkou, *u* a *y* dvojtečkou; *y* nemá dřík protažený pod základní linku případně jen velmi krátký, připomíná písmeno *v*; „dlouhá“ *s* protažena mírně pod základní linku

Písmo nápisu představuje přechodnou fázi mezi gotickou minuskulou a frakturou. Obsahuje dvojbříšková *a*, ale v jednom případě již *a* jednobříškové, dlouhá *s* jsou však již protažena pod základní linku. Pozoruhodné je rovněž užití dvou typů písmene *z*.

Jaroslav Smiřický ze Smiřic (1513–1597), od r. 1558 pán na Kostelci nad Černými Lesy koupil Uhříněves roku 1579. Od r. 1571 dvorský maršálek a od roku 1586 hofmistr dvoru království Českého. Ze svých statků zřídil rodový fideikomis. Zemřel 18. 11. 1597 a je pohřben v Kostelci. Své manželce Kateřině rozené Zajícové z Házmburka (+ 1604) odkázal Koloděje, jejich čtyři děti zemřely v mládí. Dědicem rodového fideikomisu se stal jeho synovec Zikmund Smiřický.[4]

a. Tečka ve tvaru vodorovné routy uprostřed výšky písmene.
b. Písmeno *z* složené ze tří na sobě stojících rout, ze spodní vybíhá esovitě stočený výběžek.
c. Písmeno *z* ve tvaru číslice *3*.
d. Tečka ve tvaru vodorovné routy u paty písmene.

e. Jednobříškové *a*.
f. Scriptura continua.
g. Písmeno značeno tečkou.
h. Připomíná písmena *ij*.
i. Dvě na sobě položené routy, ze spodní vybíhá esovitě stočený výběžek.

1. Datace podle Schallera vychází z předpokladu, že deska vznikla ve stejném roce jako znaky na bývalé zámecké bráně, přestože tuto nápisovou desku Schaller nezmiňuje. Podle rozboru vlastního textu vznikla deska mezi lety 1586, kdy se stal Jaroslav Smiřický hofmistrem a jeho smrtí v roce 1597.
2. Schaller X, 1788, s. 191-192.
3. První tři řádky mají písmo stejné výšky, u čtvrtého řádku je písmo nižší, u pátého nejnižší.
4. Sedláček XV, 1927, s. 11-12, 202-203; Honc 1997, s. 106-108.

035 + Praha-Uhříněves, bývalá zámecká brána 1591

Znaky Jaroslava Smiřického ze Smiřic a Kateřiny Smiřické z Házmburka na zámecké bráně. Nad branou byl umístěn znak s nápisem A, vedle znak s nápisem B. Uprostřed mezi oběma znaky nápis C. Popis a texty podle Schallera. Zkratky nebyly rozvedeny, zdá se, že samotný text již obsahuje jejich rozvedení. Znak pánů z Házmburka je dnes zasazen do východního průčelí bývalého zámku v sousedství nápisové desky Jaroslava Smiřického. Házmburský znak je z opuky či drobnozrnného pískovce a nejsou na něm žádné nápisy.

v. Házmburského znaku 80 cm, š. 56 cm

A) **I. Z. S. Jaroslaw z Smiržicz**
B) **K. Z. H. Kateržina z Hasenburku**
C) **1591**

Znaky: Smiřický ze Smiřic – podle Schlallera: štít kosmo (?) dělený, horní pole černé, spodní bílé, nad štítem přilba s orlím křídlem;[1]
Zajíc z Házmburka – podle Schlallera: štít čtvrcený na čtyři bílá pole, nad tím koruna se sviní hlavou.[2] Na průčelí bývalého zámku: štít čtvrcený, v 1. a 4. poli zajíc ve skoku, ve 2. a 3. poli kosmo položená sviní hlava, nad turnajovou vpřed hledící korunovanou přilbou s přikryvadly sviní hlava.[3]

Jaroslav Smiřický ze Smiřic (1513–1597), pán na Kostelci nad Černými lesy a od roku 1579 majitel statku Uhříněves a jeho manželka Kateřina roz. Zajícová z Házmburka (+ 1604).[4]

Schaller X, 1788, s. 191-192; Semanský 1910, s. 9.

1. Schaller X, 1788, s. 191: *Schild (...) mit einer von der rechten Seite schräg herabgezogegen Querlinie in zwey Felder getheilt wird. Das obere Feld ist schwarz, das untere weiss. Ober dem Schilde ist ein geschlossener Helm mit einem Adlersflügel.* Srovnej Sedláček 1925, s. 224.
2. Schaller X, 1788, s. 192: …*ein in vier weisse Felder getheiltes Schild. Oben ist eine Krone, deren Mitte ein Schweinskopf herrvorraget.*
3. Srovnej Sedláček 1925, s. 18.
4. Sedláček XV, 1927, s. 11-12, 202-203, Honc 1997, s. 106-108.

036 Čestlice, kostel sv. Prokopa 1592

Náhrobník Jiřího Mošaura z Valdova terciálně zasazený v západní zdi kostelní lodi. Červený mramor, v reliéfu postava rytíře ve zbroji. Ruce v rukavicích opřeny v bok, levá dlaň položena na rokojeti meče, pravá na dýce. Vlevo na soklu položena otevřená přilba s pery. V rozích kolem postavy se nacházejí znaky, představují čtyřkoutní vývod předků zemřelého. Reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli obíhá okolo. Nápis je již velmi setřelý a špatně čitelný. Doplněno podle smyslu. Náhrobník je v pramenech připomínán, nikoli však jeho text, který byl považován za zcela nečitelný.[1]

v. 203, š. 104; gotická minuskula - v. p. 5,5 cm / 8,5-8,7 cm

[---] / [---] gest [a]Vrozeni Pan[a] [---] / [---][purkrab]/ bie Hradu Prazskyho a tuto gest Pochowan O[cz][a]ek[a]wa[a] [---]

Znaky: a) vlevo nahoře otec N. Mošaur z Valdova[2] – ve štítu lilie na tenkém stonku s kořenem a dvěma osekanými výhonky provázená po každé straně heraldickou lilií.[3]
b) vpravo nahoře matka Anežka z Weichslitz[2] - štít polcený s povýšeným dělením, v pravé polovině jsou z dělící čáry spuštěny tři paličky orobince.[4]
c) vlevo dole bába po otci Cedlarová z Hofu[2] - ve štítě tři paličky orobince s kořeny[5]
d) vpravo dole bába po matce z Kospot[2] - tři pětipaprsčité hvězdy (2,1)[6]

Jiřík Mošaur z Valdova, rožmberský úředním a purkrabí Pražského hradu 1582–1592. S manželkou Lidmilou z Arklebic koupil r. 1549 Dobřejovice, podruhé byl ženat s Markétou z Harasova. Zanechal syny Adama, Mikuláše Viléma a Jáchyma. Zemřel 1. 10. 1592.[7]

a. Nejisté čtení.

1. Bienenberg III, 1785, s. 44; ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice; Nechvíle 1884, s. 92; Semanský 1910, s. 99.
2. Čtyřkoutní vývod bratří Jiřího a Filipa Mošaurů z Valdova (podle majestátu z roku 1562): bába po otci byla prý Czeydlerova, bába po mateři z rodu Kospotů, máti jich Anežka Bejšlicova. Sedláček 1914, s. 24.
3. Sedláček 1925, s. 255.
4. Siebmacher 1605, tab. 164 (von Weichslitz); Sedláček 1925, s. 664.
5. Pavlů 1990, s. 88 a 94.
6. Siebmacher 1605, tab. 165 (von Kospeth).
7. Heslo *Mošaur z Valdova*, OSN XVII, 1901, s. 782; Březan s. 826.

037 Říčany, kostel sv. Petra a Pavla 1592

Náhrobník Doroty Strnadové z Tryskovic zasazený sekundárně do západní zdi v boční kapli. Červený mramor. Postava děvčátka v řasnatých šatech, s rozpuštěnými vlasy a rukama složenýma na břiše. Vlevo dole znak. Okolo reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli. Viz obr. 9.

v. 99 cm, š. 66 cm; gotická minuskula - v. p. 4,5-5,0 cm / 6,0-7,0 cm

Letha Panie 1592 .[a] tu Stredu / po Wssech Swatych Vmrzela Urozena Panna / Dorota czera Urozene(ho) Pana / Waczlawa Sternada Striskowske(h)o [b-]a tuto[-b] pocho(wana)

Datum: 4. 11. 1592.

Znak: Strnad z Tryskovic - Z obláčku při levém okraji štítu vyniká ruka v látkovém rukávu držící sekyru.[1]

i není značeno tečkou, *y* je značeno tečkou, *U* a *V* navzájem obtížně rozlišitelné

Dorotin otec Václav Strnad z Tryskovic postoupil v roce 1589 svůj statek Pitkovice Jaroslavovi Smiřickému ze Smiřic a při tom si vymínil částku na zakoupení živnosti v Říčanech. Dcera Dorota není v pramenech zmíněna.[2]
Trnka 1913; Oulík 1997, s. 357, 365.

a. Tečka uprostřed výšky písmene.
b. Scriptura continua.

1. Sedláček 1925, s. 615.
2. Oulík 1997, s. 365.

038 + Praha-Kralovice, kostel sv. Markéty 1596

Zvon s nápisem A, z druhé strany krucifix a nápis B. Zanikl nejspíš před rokem 1792, kdy pořízen nový zvon. Popis a transkribovaný text podle Podlahy.

A) **Léta 1596 jednáním urozeného pana Samuele Trojana Bilanského z Bilan, nákladem předně Jiříka Dvořáka v Stupicích a osadních náležejících kostelu v Kralovicích udělán jest zvon tento k témuž kostelu v Kralovicích, aby lidé slyšíce hlas tohoto zvonu ponuknuti býti mohli k společné schůzi církevní k modlitbám a chválení Pána Boha všemohoucího a k poslouchání slova jeho . . .**
B) **Slovutný Brikcí zvonař z Zimbergu v Novém Městě Pražském tento zvon udělal.**

Slil Brikcí z Cimperka.

Podlaha I, 1907, s. 215; Semanský 1910, s. 89.

039 Průhonice, kostel Narození Panny Marie 1599

Znaková deska se znaky Zikmunda Zapského ze Zap a Markéty Zapské ze Šlivic, sekundárně osazená ve vnější severní zdi kostela. Pískovcová deska je složena ze dvou částí – nahoře (torzo?) menší desky s ozdobným horním okrajem a dvouřádkovým vtesaným nápisem, pod tím ve věncích dva heraldicky k sobě přivrácené znaky. Deska byla přenesena ze zbořeného Labešského mlýna na Botiči, zbořeného r. 1885.[1] Viz obr. 10.

celá deska: v. 62 cm, š. 56 cm; letopočet v. p. cca 5,0cm, kapitála - v. p. cca 4,0 cm

: 1 .[a] 5 .[a] 9 .[a] 9 : / Z(IKMUND) Z(APSKY ZE) ZAP .[b] M(ARKETA) Z(APSKA) Z SSLIBIC

Znaky: Zapský ze Zap - ve štítě trojúhelník, na štítě kolčí vlevo hledící přilba s přikryvadly a v klenotu opačně (k pravé straně) natočené křídlo[2]; ze Šlivic - ve štítě tři pětipaprsčité hvězdy (2,1), nad tím kolčí přilba s přikryvadly, v klenotu kotouč a na něm pětipaprsčitá hvězda.[3]

I značena tečkou, obě *S* tzv. *dlouhá S*, *Z* s přeškrtnutými dříky

SOkA Praha-západ, K. M. Nejedlý, Průhonice, příl. Náhrobní kameny v kostele.

a. Trojúhelníkové znaménko uprostřed výšky písmene.
b. Svislý dřík opticky oddělující iniciály obou manželů.

1. SOkA Praha-západ ,K. M. Nejedlý, Průhonice; Klempera 2001, s. 239.
2. Sedláček 1925, s. 272.
3. Siebmacher 1605, tab. 53 (von Schliewitz); Sedláček 1925, s. 322.

040 Říčany, kostel sv. Petra a Pavla 1599

Náhrobník Anny Třídvorské z Tryskovic zasazený sekundárně do východní zdi v boční kapli (bývalé podvěží). Červený mramor. Postava ženy v dlouhých šatech s hlavou zavinutou a podloženou polštářem. Ruce složené na břiše, dlaně podložené knihou. Vlevo dole znak. Okolo reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli.

v. 195 cm, š. 91 cm; gotická minuskula - v. p. 5,0-5,5 cm / 7,0-8,5 cm

Letha Panie .1599 [a-]We cztwrtek[-a] Po / Wssech Swatych Vsnula panu Krystu Vrozena pani A[nn]a S[---] / [---] / [---][a-]K zywotu[-a] [a-]K wecznemu[-a] pan Buh racz Dussi gegi Milostiw bity

Datum: 4. 11. 1599.

Znak: Strnad z Tryskovic - Z obláčku při levém okraji štítu vystupuje ruka v látkovém rukávu držící sekyru.[1]

Anna Strnadová, dcera Václava Strnada z Tryskovic, který se po roce 1589 skoupil v Říčanech. Provdala se za vladyku Jana Třídvorského z Votína, se kterým měla syna Jana Ondřeje.[2]

Trnka 1913; Oulík 1997, s. 357, 365.

a. Scriptura continua.

1. Sedláček 1925, s. 615.
2. Oulík 1997, s. 365.

041 Průhonice, kostel Narození Panny Marie 1606

Náhrobník Zikmunda Zapského ze Zap zasazený druhotně v severní vnější zdi kostela. Pískovec. Torzo nápisové desky se zdobenými okraji a s vtesaným nápisem B. V horní části desky, na hladké obrubě, vtesaný nápis A. Viz obr. 11.

v. torza 45 cm, š. 82 cm; kapitála - v. p. A) 4,8 cm, B) 3,8 / 4,2-4,5 cm

A) **LETA PANIE . 1 6 0 6 .**
B) **$^{a-}$W^{b} PATEK^{-a} $^{a-}$PO SWATEM^{-a} MA[R] / KV $^{a-}$EWANGELISTV P^{b}ANIE^{-a} / $^{a-}$V^{b}MRZEL GEST^{-a} $^{a-}$V^{b}ROZENI A ST^{-a} / ATECZNI RITIRZ PAN / Z^{b}IKMVNT $^{a-}$Z^{b}ABSKI ZA^{-a}B / $^{a-}$A^{b} NA PRVHONICICH^{-a}**

Datum: 28. dubna 1606.[1]

Z s přeškrtnutým dříkem, číslice *6* připomíná spíše *0*.

Zikmund Zapský ze Zap byl synem Adam Zapského a Johanky Vrabské z Vrabí. Oženil se s Johankou Karlíkovou z Nežetic a po její smrti před r. 1588 podruhé s Markétou ze Šlivic. S Markétou měl dceru Saloménu (+ 1589) a Anna Alžbětu, která po rodičích zdědila Průhonice. V roce 1605 byl hejtmanem kouřimského kraje.[2]

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 37, Průhonice; SOkA Praha-západ, K. M. Nejedlý, Průhonice, příl. Náhrobní kameny v kostele.

a. Scriptura continua.
b. Vyšší písmeno na začátku slova.

1. Taktéž OSN XXVII, s. 441; Sedláček 1927, s. 239: *Zikmund zemřel léta 1606 dne 28. dubna a pohřben v kostele Průhonském.*.
2. Seitl 1941, s. 52-55.

042 Praha-Dubeč, kostel sv. Petra 1608

Náhrobník Ludmily N., snad Hložkové ze Žampachu. Terciálně zasazený do západní zdi na epištolní straně kostela, nyní zakryt zpovědnicí. Opuka, místy zvětralá. Postava ženy v dlouhých šatech s hlavou zavinutou, podloženou polštářem. Ruce složené na břiše, dlaně podložené květinou. Vlevo dole znak. Po okraji desky obíhá torzovitě dochovaný vtesaný nápis A. Poté pokračuje vtesaným nápisem B na levém okraji náhrobníku pod zakončením nápisu A.

v. 178 cm, š. 91 cm; kapitála - v. p. A) 4,2 cm / 5,8 cm, B) 2,0 cm

A) **LETHA . 1608 . WE [---] / [---][UR]O^{a-}ZEN^{-a}A PANI LIDMIL[A] [---] / [---] $^{b-}$SSTIBICZ^{-b} [---] / [---] TVTO ODPOCZIWA OCZ[KA]WAG^{c}E WZKRZI**
B) **SSENI**

Znak: Hložek ze Žampachu - ve štítu lovecká trubka na šňůře se smyčkou, nad přilbou s přikryvadly trubka ze štítu.[1]

rozdělovacími znaménky jsou tečky v úrovni paty písmen

Wunschwitzova sbírka uvádí celý text: *Pani Lidmilla Hložkowa z Žampachu W Letu 1608.* Viz obr. 12.

Hložkům ze Žampachu patřily nedaleké Šestajovice.[2] Jinou stoupou může být, že vdova po Oldřichovi Zapském ze Zap, Lidmila roz. Dvořecká z Olbramovic, byla r. 1607 znovu provdána Stibitzová.[3]

NA, fond Wunschwitzova sbírka, karton 13, 387. Hložek ze Žampachu; ANM, Genealogická sbírka CH, sign. CH 38, Zapský ze Zap. ANM, Genealogická sbírka CH, sign. CH 38, Zapský ze Zap; Seitl 1941, s. 27.

a. Nejisté čtení.
b. Nejisté čtení, možno číst také *SSTIhICZ.*
c. *G* stranově převráceno.

1. Sedláček 1925, s. 275.
2. Sedláček XV, 1927, s. 302.
3. Seitl 1941, s. 31.

043 Čestlice, kostel sv. Prokopa 1610

Náhrobník Adama Mošaura z Valdova terciálně zasazený v západní zdi kostelní lodi. Červený mramor. V reliéfu postava rytíře ve zbroji. Při levé straně vespodu sokl s reliéfním znakem, na něm přilba s pery. Pravá ruka rytíře spočívá na přilbě, levá opřena v bok. Za hlavou rytíře baldachýn. Reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli obíhá okolo. Nápis doplněn podle Bienenberga.

v. 193, š. 92; gotická minuskula - v. p. 5,5 cm / 7,5-9,0 cm

Letha Panie. 1.6.10. w Patek po Swatem / [Ržehorže rano na Sobotu [a-]mezi[-a] dewatau a desatau hodinau vmrzel vrozeni a Stateczni [b-]Ritirz[-b] Pan] / [Ad]am. [c-]Mossaur z Waldowa[-c] ana Dobrzegowi= / czich a Pochowan gest w kostele Czesliczki[d]m weztwrtek den Strzedopost(n)i[d] : .[e]

Datum: úmrtí 12. 3. 1610[1], pohřeb 18. 3. 1610.

Znak: Mošaur z Valdova - ve štítu lilie na stonku s kořenem a dvěma osekanými výhonky provázená po každé straně heraldickou lilií. Nad kolčí přilbou s přikryvadly lilie na stonku se dvěma osekanými výhonky. Z lilie vyrůstají tři paličky orobince.[2]

Adam Mošaur z Valdova byl synem Jiřího Mošaura z Valdova.[3]

Bienenberg III, 1785, s. 45; Schaller X, 1788, s. 209; ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice; Nechvíle 1884, s. 92 ; Semanský 1910, s. 99.

a. Schaller: *mezy.*
b. Schaller: *Rytjrž.*
c. Vrchní část písmen zapuštěna v podlaze. Bienenberg a Schaller: *Mossauer z Waldowa.*
d. Písmeno *i* má dolů protažený dřík končící vlnovkou.
e. Vodorovná vlnovka uprostřed výšky písmene.

1. Datační formulace poněkud nejasná. Dnem úmrtí byla pravděpodobně sobota.
2. Sedláček 1925, s. 255.

3. OSN XVII, 1901, s. 782.

044 Mnichovice, kostel Narození Panny Marie 1610

Zvon ve věži. Na čepci mezi linkami dvouřádkový nápis A. Na krku na protilehlých stranách dva znaky, každý z nich je doprovázen nápisy B a C. Na krku též označení kovolitce, nápis D. Zvon přivezl v roce 1948 děkan Kahoun ze skladu rekvírovaných a dosud neroztavených zvonů v Rybářích u Karlových Varů.[1] Pochází z kostela sv. Ondřeje v Krašově u Manětína.[2]

pr. 107 cm; kapitála - A) v. p. 2,5 cm, B), C) a D) 1,6 cm.

A) +[a] +[b] **NICOLAVS . RATZSCHINER . VON . RATZSCHIN . AVF . WILCKISCHAW . VND . PVRLES . .[c] .[d] H .[d] Z[e] : .[c] / SOPHIA RATZSCHINERIN . EINE . GEBORNE . RORERIN . VON . HOCHSTADT . IM . 1 . 6 . 10 . IAR .**
B) **. HILFF . GOTT . DV[f] .[g] EWIGES . WORDT . / . DEN . LEIB . HIER .[g] DER SELEN . DORD .**
C) **. ICH . TROST . MICH .[h] GOTTES HILFF .**
D) **. HANS . WILDT . IN . S . / . IOACHIMSTAL . GOS . / MICH .**

Znaky: B) Račín z Račína - štít třikrát dělený, v klenotu nad korunovanou turnajovou přilbou s přikryvadly dva rohy.[3] C) Rohrer z Hochstätu - polcený štít, přes něj běží vodorovné břevno, v klenotu nad korunovanou turnajovou přilbou s přikryvadly tři rostliny, patrně rákos (das Rohr).

Slil Hans Wildt z Jáchymova.

Oddělovacími znaménky jsou malé křížky, většinou v poloze ondřejského kříže.
Z ve tvaru *3*.

a. Medailon s postavou Spravedlnosti.
b. Medailon s heraldickou orlicí se štítkem na prsou.
c. Složitější ornamentální křížek.
d. Tečka.
e. Obyčejné Z
f. Podlaha III, 1909, s. 31: *DIR*.
g. Přerušeno znakem Račínů.
h. Přerušeno znakem Rohrerů.

1. SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Farní kronika (1833-1948), pag. 276; Mnichovice 2000, s. 17.
2. Podlaha III, 1909, s. 31; Podlaha 1912, s. 73-74.
3. Sedláček 1925, s. 207.

045 Čestlice, kostel sv. Prokopa 1611

Náhrobník Jáchyma Mošaura z Valdova terciálně zasazený v západní zdi kostelní lodi. Červený mramor. V reliéfu postava rytíře ve zbroji. Při levé straně vespodu sokl s reliéfním znakem, na něm kolčí přilba s pery. Pravá ruka rytíře spočívá na přilbě,

levá opřena v bok. Hlava podložena polštářem s třapci. Mezi chodidly vytesán převrácený reliéfní štítek s vtesanou kamenickou značkou[1] - viz obr. 13. Reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli obíhá okolo. Nápis doplněn podle Bienenberga.

v. 198, š. 106; gotická minuskula? - v. p. 6,5 cm / 7,0-8,5 cm

Leta Panie. 1611. [a-]we cztwrtek[-a] przed S(waty)m martine(m) / we 24. hodin vrozeny a stateczny Rytirz P. Joachim Mosssaur z Waldowa prostredke[m] / [Smrti z tohoto Swieta] [b-]wykroczil[c] a we cztwrtek[-b] / po S(waty)m martinie [a-]w kostele[-a] Czesliczke(m) [a-]pochowan a tu[-a] radost(neh)o [a-]z mrtwych[-a] wstanij oczekawa

Datum: úmrtí 10. 11. 1611, pohřeb 17. 11. 1611.

Znak: Mošaur z Valdova - ve štítu lilie na stonku s kořenem a dvěma osekanými výhonky provázená po každé straně heraldickou lilií. Nad kolčí přilbou s přikryvadly lilie na stonku se dvěma osekanými výhonky. Z lilie vyrůstají tři paličky orobince.[2]

Jáchym Mošaur z Valdova byl synem Jiřího Mošaura z Valdova.[3]

Bienenberg III, 1785, s. 45; Schaller X, 1788, s. 209; ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice; Nechvíle 1884, s. 92 ; Semanský 1910, s. 99.

a. Scriptura continua.
b. Horní polovina písmen zapuštěna v podlaze. Doplněno s pomocí textu u Bienenberga.
c. Schaller: *wykroczil.*

1. Představuje polcený štítek, v pravé polovici propojená písmena SK, v levé polovici kamenická merka. Výška štítku je 12 cm.
2. Sedláček 1925, s. 255.
3. OSN XVII, s. 782.

046 Průhonice, kostel Narození Panny Marie 1611

Náhrobník Markéty Zapské ze Šlivic zasazený sekundárně v jižní vnější zdi kostela. Pískovec. V horní části nápisová deska se zdobenými okraji s vytesaným nápisem A, v dolní části v oválném věnci znak. V levém spodním rohu symbol hořící pochodně, v prvém dolním rohu had, nesoucí jablko a dvě vodorovně postavené kosti. Pod znakem vtesaný nápis B.

v. 161 cm, š. 91 cm; kapitála - v. p. A) 3,0-3,5 cm / 2,5-3,2 cm

A) **LETA PANIE [.... WE STR]ZEDV / DEN S[WA]TEHO [W]ACZLAWA / DIEDICZIE CZESKEHO VMRZELA / GEST VROZENA PAN[I][b] MARKITA ZA / PSKA ROZENA Z SS[L]I[WI]CY [a-]A NA PRVHO[-a] / NICZICH [a-]A W TOMTO[-a] MISTIE W PANV OD / POCZIWA OCZIEKAWA[G]ICZE DNE WESE / [a-]LEHO A BLAHOSLAWENEHO[-a] ZMRTWICH / WSTANI [a-]K ZIWOTV[-a] WIECZNEMV A NE / SMRTEDNEMY [a-]S NAMI[-a] [a-]SE WSSEMI[-a] AMEN**
B) **H[OD]IE MIHI CR[AS] TIB[I]**

Datum: 28. 9. 1611, kdy vychází svátek sv. Václava (28. 9.) na středu.

Znak: ze Šlivic - ve štítě tři šestipaprsčité hvězdy (2, 1), na kolčí přilbě s přikryvadly kotouč s šestipaprsčitou hvězdou.[1]

Markéta ze Šlivic, dcera Konráda ze Šlivic a Uršuly z Temeric,[2] v pořadí druhá manželka Zikmunda Zapského ze Zap, s nímž měla dceru Saloménu (+ 1589) a Annu Alžbětu, která se r. 1610 provdala za Jaroslava Smiřického ze Smiřic (+ 1611). Markéta Zapská ze Šlivic sepsala r. 1607 závěť a ještě roku 1611 přijala peníze, které jí odkázal její zemřelý manžel.[3]

SOkA Praha-západ, K. M. Nejedlý, Průhonice, příl. Náhrobní kameny v kostele.

a. Scriptura continua.
b. Nejasné místo.

1. Siebmacher 1605, tab. 53 (von Schliewitz); Sedláček 1925, s. 322.
2. ANM, Fond CH - Genealogická sbírka Vratislava z Mitrovic, sign. CH 38, Zapský ze Zap.
3. Seidl 1941, s. 54-56.

047 Čestlice, kostel sv. Prokopa 1613

Náhrobník Markéty Mošaurové z Harasova, terciálně zasazený v západní zdi kostelní lodi. Červený mramor, v reliéfu postava ženy v dlouhých šatech se zavinutou hlavou, spočívající na polštáři se čtyřmi třapci v rozích. Ruce má složené na břiše a podložené knihou. Vlevo dole oválná kartuš se znakem. Reliéfní nápis v zapuštěném nápisovém poli obíhá okolo.

v. 188, š. 98; gotická minuskula - v. p. 4,8-5,2 cm / 6,0 cm

Letha pani[a]e. 1613. w pondiely po [b-]Hrom[-b]niczych / w noczy na Auterey mezi wosma[u] a dewatau hodinau vmrzela vrozena Pani Marketa / Mossaurowa z Harasowa na Dobrzeg[c]owiczy[ch] / a popowiczych a pochowana g(es)t w kostele Czesliczkem a tu Blahoslawene(h)o z mrtwi[a]ch wzkrzisseni oczekawa

Datum: 4. 2. 1613.

Znak: z Harasova - štít polcený, levé pole dělené. Na štítě kolčí přilba s přikryvadly, na ní kruhové řešeto a na něm šest per, tři obrácené k pravé straně, tři k levé.[1]

Markéta Homutová z Harasova byla druhou manželkou Jiřího Mošaura z Valdova a na Dobřejovicích (+ 1592).[2]

i většinou není značeno tečkou, oddělovacím znaménkem je tečka v podobě routy u paty písmene

Bienenberg III, 1785, s. 46; Schaller X, 1788, s. 209; ANM, Eichlerova sbírka, kart. 37, Průhonice (1826); Nechvíle 1884, s. 92 ; Semanský 1910, s. 99.

a. Písmeno *i* je značeno tečkou.
b. Obtížně čitelné místo.

c. Písmeno vytesáno v podobě písmene *g*, na které je svrchu nasazeno písmeno *h*.

1. Sedláček 1925, s. 123.
2. OSN XVII, 1901, s. 782.

048 Praha-Kralovice, kostel sv. Markéty 1617

Náhrobník Václava Semilského z Neudorfu, jeho první manželky Anny (+ 1616) a druhé manželky Marie, rozené ze Semína (+ 1617). Náhrobník z červeného mramoru je zasazen v podlaze při jižní zdi kostela nedaleko presbytáře, pravděpodobně v původní poloze. Plocha náhrobníku leží 5 cm pod úrovní dnešní podlahy, horní okraj a oba boční okraje náhrobníku jsou zakryty dlaždicemi. V horní části náhrobníku je vtesaný nápis A, pod ním v zapuštěné obdélné prohlubni dva šlechtické znaky a pod nimi na spodním okraji náhrobníku vtesaný nápis B. Chybějící část nápisu doplněna podle Eichlerovy sbírky.

viditelná část: v. 152 cm, š. 67 cm; kapitála - A) v. p. 2,5-3,2 cm, B) v. p. 4,0-4,2 cm

A) **[LETA PANE 16..[a] DER[b] ---[a] MESYCE ---[a] VROZENY PAN WACLAW SEMILSKY Z NAYDORFU,] / [AURZAD]NIK[c] NA AURZINOWSI A KOLOD[EGICH, / TEZ LETA] 1616 DNE 23 FEBRVARI: PANI A[NNA / SEMIL]SKA, PRWNI MAN[ZE]LKA GEHO A [LETA / PANE 1617] DNE 31 MAGE VROZENA PANI MA[RYE / SEMILSK]A [ROZENA][d] Z SEMINA, DRVHA MA[NZELKA / GEH]O, CZAS[NE ZI]WOTY SWE SPASITE[DLNE / DOKONA]WSSE, W PANV ZESNVLI, GEGICHZT[O TELA[e] / TOTI]Z PANI A[NNY P]O PRAWE, A PANI MA[RYE PO / LEWE] STRANE T[O]HOTO KAMENE PANA [WACLAWA / P]AK WPROS[TR]ED [P]OD TYMZ KAME[NEM TVTO / GSAVCE POHR[ZBEN]A RADOSTNEHO [OD / MRTWI]CH WZKRZISSEN[I] [f-]SE W[SS]EMI[-f g-]WERICI[MI][-g] / A WY]WOLENIM[I] BOZIMI OCZEKAWAGI / K R[ZIM]AN. 14. KAP. 8 / GSMELI ZIWI PANV SME ZIWI / A PAKLI VMIRAME PANV VMIRAME / A TAK BVDTO ZE ZIWI GSME / BVDTO ZE VMIRAME PANE SME**
B) **LETA PANIE. M. DC XVII**

Znaky: Semilský z Neudorfu - polcený štít, v pravém poli vyrůstají z poltící čáry tři žaludy a raší dva listy, v levém poli tři šikmé pruhy, nad tím korunovaná kolčí přilba s přikryvadly, v klenotu tři pštrosí pera.[1]
Semín ze Semína - na štítě kůl, nad turnajovou přilbou s točenicí a přikryvadly tři pštrosí pera.[2]

Začátky a konce řádek jsou zakryty dlaždicemi, proto byly určeny odhadem.

Václav Semilský byl 3. září 1612 společně s Jeronýmem Bukovským, Janem Floryanem a a Adamem Náchodským na prosbu Václava Albrechta Smiřického obdařen znakem, vladyctvím a přídomkem z Neudorfu.[1]

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38, Uhříněves; Semanský 1910, s. 90.

a. Vynechané místo.

b. Semanský *dne*.
c. Eichlerova sbírka *rytyř*, Semenský *úřadník*.
d. Semanský *rozená*.
e. Eichlerova sbírka: *leta*, Semanský *těla*.
f. Scriptura continua.
g. Eichlerova sbírka. *wěrnými*, Semanský *věrnými*.

1. Sedláček 1925, s. 380-381.
2. Sedláček 1925, s. 219.

049 + Čestlice, kostel sv. Prokopa 1627

Náhrobník Jiřího Aleše Mošaura z Valdova. Červený mramor. Pod nápisem byl vytesán Mošaurovský znak. Popis a text podle Bienenberga, který náhrobník viděl sekundárně zasazený do zdi uvnitř starého kostela.

pravděpodobně humanistická minuskula[1]

Letha Panie 1627. w strzedu po Nedieli[a] Exaudi Rod ziwotem swem w Panu dokonal Vrozeni a Stateczni Ritirz[b] Pan Girzi Aless Mossauer z Waldowa na Dobrzegowicich a Popowicich, [c-]ted odpocziwa oczekawagicze Blahoslaweneho z mrtwich wstanj[-c].

Datum: 19. 5. 1627.

Jiří Aleš Mošaur, syn Adama Mošaura z Valdova a Ludmily Netvorské z Březí, zemřel jako poslední svého rodu. Jeho vdova Anna Marie, roz. ze Slavic se znovu provdala za Hynka Meceroda z Reichvaldu.[2]

Bienenberg III, 1785, s. 46; Schaller X, 1788, s. 209; ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice (1826); Nechvíle 1884, s. 92 ; Semanský 1910, s. 99.

a. Schaller 1788: *Nediely.*
b. Nechvíle 1884: *Rytirz.*
c. Semanský 1910: *Teď tu očekává blahoslavené z mrtvých vstání.*

1. Bienenberg 1785: *lateinischen Buchstaben.*
2. OSN XVII, 1901, s. 782.

050 Tehov, kostel sv. Jana Křtitele 1627

Zvon poledník na věži. Zavěšen na nepřístupném místě. Na čepci ozdobný pásek s rostlinným motivem (lístky), nad věncem tři linky, na věnci páska s květy. Na krku zvonu snad postava světce. Text podle Eichlerovy sbírky.

průměr cca 50 cm

Leta Pane 1627 Tento zwon slit gest ke cti a chwale Panu Bohu. [a-]Ode mne[-a] Tomas[b]e Frycze zwonarze[c] w miestie Raudniczy nad Labem[d].

Slil Tomáš Fryč z Roudnice nad Labem.

SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1707–1891), fol. 74; ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38., Uhříněves; SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1836–1947), pag. 7-8; Podlaha I, 1907, s. 205.

a. Scriptura continua.
b. S značeno dvojtečkou.
c. Obě farní kroniky: *Zwonarze*.
d. Obě farní kroniky: *Labe(m)*.

051 Říčany, kostel sv. Petra a Pavla 1628

Zvon Petr ve věži. Na krku ozdobným rámeček s nápisem. Pod rámečkem reliéf Madony (bez korunky) na půlměsíci s dítětem na pravé ruce. Po stranách reliéfní postavy čtyř evangelistů se svými atributy. Na protější straně ve vysokém reliéfu krucifix, po stranách Panna Maria a sv. Jan Evangelista.

pr. 116,1 cm; kapitála - v. p. 1,0 cm / 1,6 cm

LETHA. 1.6.28. SLYT GEST TENTO ZWON [a-]KE C[b]ZTI[-a] [a-]A[b] C[c]HWA[-a] / LE PANV BOHV WSSEMOHAVCYMV [a-]K Z[b]ADVSSY[-a] A [a-]K Z[b]ALOZIENI[-a] / S(WATYH)O PETRA [a-]W M[b]IESTYS[-a] RZYCZANECH [a-]ODE M[b]NIE[-a] THOMASSE / FRYCZE ZWONARZE MIESSTIENINA MIESTA RAVDNICZE NAD / LABEM ZA SPRAWY HEGTMANA PANSTWI AVRZYNIEWE= / SKEHO SLOWVTNEHO PANA PAWLA ENTRYCHA [a-]Z C[b]ZERADICZ[-a] / MIESSTIENINA STAREHO MIESTA PRASKEHO ZA PVRKRABI= / HO P. GYRZYKA PAWLYKA RZYCZANSKEHO ZA PVRGMISTRA / IANA Z[b]LVWY PRYMASA PAWLA ROSSTEKA ZA STARSSYHO KO= / STELNIKA ZADVSSNIHO MELYCHARA IANCZARA KOSTELECZKY(H)O

Slil Tomáš Fryč z Roudnice nad Labem.

Každé slovo začíná větším písmenem, výjimky jsou označeny. Interpunkčními znaménky jsou tečky či krátké pomlčky na úrovni paty písmen. Rozdělovacími znaménky na konci řádků jsou kosmo položená rovnítka. Číslice *2* psána v podobě písmene *Z*.

SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1707–1891), fol. 73v; ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38, Uhříněves; SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1836–1947), pag. 6; Trnka 1913, s. 239.
Technická zpráva stavu zvonů před opravou provedenou v roce 2005 (na internetových stránkách http://wwwu.ricany.cz/farnost).

a. Scriptura continua.
b. Malé počáteční písmeno.
c. Velké počáteční písmeno.

052 Říčany, kostel sv. Petra a Pavla 1629

Zvon Pavel ve věži. Čepec zdoben ornamentem. Na krku ozdobný rámeček s nápisem, pod rámečkem otisk pečeti. Na protější straně krucifix, po stranách Panna Maria a sv. Jan.
Za druhé světové války byl zvon rekvírován, po válce byl však nalezen a vrácen zpět.[1]

pr. 86,5 cm; kapitála - v. p. 1,0 cm / 1,6 cm

LETHA. 1.6.29. SLYT G[a]EST TENTO ZWON KE= / CZTI A CHWALE PANV BOHV WSSEMOHAVCYMV / PANNIE MARY WSSEM BOZYM SWATYM. K[a] ZADV= /
SSY A OSADIE MIESTECZKA RZYCZAN. [b-]ODE MNIE[-b] / THOMASSE FRYCZE ZWONARZE MIESSTIENINA / MIESTA RAVDNICE NAD LABEM. TOHO CZASV / ZA AVRZEDNIKA SLOWVTTNEHO PANA PAWLA EN= / TRYCHA [b-]Z C[a]ZERADICZ[-b] .[c] ZA PRYMASA P. TROGANA / .[d] KOLOWRATSKYHO .[d]

Každé slovo začíná větším písmenem, výjimky jsou označeny. Interpunkčními znaménky jsou tečky či krátké pomlčky na úrovni paty písmen. Rozdělovacími znaménky na konci řádků jsou kosmo položená rovnítka. Číslice *2* psána v podobě písmene *Z*.

Pečeť: městečko Říčany - mezi dvěma věžemi s vysokými kuželovými střechami a makovicemi brána, nad cimbuřím kosmo dělený štítek. Kolem opis sevřený tenkými linkami.[2]

Slil Tomáš Fryč z Roudnice nad Labem.

Trnka 1913, s. 239; Technická zpráva stavu zvonů před opravou provedenou v roce 2005 (na internetových stránkách http://wwwu.ricany.cz/farnost).

a. Malé počáteční písmeno.
b. Scriptura continua.
c. Krátká čárka uprostřed výšky písmene.
d. Rozvilinový ornament.

1. Oulík 1997, s. 364.
2. Srovnej Čarek 1985, s. 342-343.

053 Průhonice, kostel Narození Panny Marie 1642[1]

Zvon ve věži. Čepec zdoben ornamenty, mezi dvojicí linek dvouřádkový nápisu A (mezi oběma řádky rovněž probíhá linka). Na krku nápis B, z druhé strany znaková aliance rodiny donátora. Nápis uveden bez rozepsání zkratek.

pr. 53 cm; kapitála - v. p. A) 1,2 cm, B) 1,4 cm

A) .[a] **ANNO . DNI . M . DC . XIIL . VRBANO . VIII . PONT . MAX . FERDINANDO . III . IMP . REGN . ERNESTO / .[a] ADALBERTO . CARD . AB . HARAG . ARCHIP . PRAG . ME . FECIT . LEONHART . LO[b]W . VON . NVRNBERG**
B) **NOB . AC . GEN . DD . CONIVGES / DOMINI . / IN . PRVHONITZ . WESCE . SCHABEN . [c-]ET PERGLOS[-c] / ANTONIVS . BINAGO . SAC . CAES . MAES . CAM . CONSIL . / ET . MARIA . PHYLPPINA . NATA . BRVNERA . / VIVENDIBVS . FILIIS . / CAROLO . FRANCISCO . AC . ANTONIO . AVGVSTINO . / MARIA . IVLIA . ET . ANNA . VIOLANTA . / AD . DEI . CVLTVM / FVNDIT**

Alianční znaky: Binago - štít dělený se sníženou dělící čárou. V horním poli vpravo hledící orlice, spodní pole polceno na dvě části - v pravé písmena BI, levá je prázdná. Nad korunovanou turnajovou přilbou s přikryvadly vlevo hledící orlice;[1] Brunner z Vildenau - štít dělený se sníženou dělící čárou, v horním poli vpravo hledící orlice, v dolním poli vybíhají z dělící čáry čtyři klíny. Nad korunovanou turnajovou přilbou s přikryvadly mezi dvěma rohy rostoucí zvíře s kopýtky porostlé srstí (beran?)[2]

Antonín Binago, majitel Průhonic (+ 16. února 1645 ve věku 60 let).

Slil Leonard Löw z Norimberka.

Oddělovacími znaménky jsou tečky ve výši poloviny výšky písmene.

SOkA Praha-západ, K. M. Nejedlý, Průhonice, pag. 6.

a. Květ stylizovaný do tvaru čtverce.
b. Enkláva: uvnitř *O* dvě tečky nad sebou.
c. Scriptura continua.

1. Letopočet podle Podlaha I, 1907, s. 146. Eichlerova sbírka uvádí 1638.
2. Sedláček 1925, s. 370-371.
3. Znak dosud nebyl v běžné literatuře popsán.

054 Říčany, Jažlovice, kostel sv. Václava 1654

Kropenka kruhová z červeného mramoru. Druhotně zasazena do zdi u jižního vchodu. Může pocházet z některého zrušeného pražského kostela, stejně jako většina vybavení jažlovického kostela[1]. Po obvodě (proti směru pohybu hodinových ručiček) je vtesán nápis A, v jednom místě mechanicky porušen. Na dně kropenky vtesán nápis B.

pr. 31,5 cm, v. 9,5 cm; kapitála - v .p. A) 2,5-2,8 cm, B) 4,5 cm

A) **IA[N] . 1654 . DROBIL**
B) **IHS**

B má oddělená bříška, *R* oddělené bříško od nožičky, číslice *6* ve tvaru *sigma*, oddělovacími znaménky jsou routy. Z břevna písmene *H* vyrůstá křížek, pod písmenem tři hřeby, sbíhající se hroty dolů.

Jan Drobil, pražský kameník, poté starší pořádku kamenického a zednického. Majitel domů ve svatojindřišské čtvrti (do r. 1623 vlastnil čp. 910, téhož roku koupil čp. 948).[2]

1. Podlaha 1907, s. 150-151.
2. Líva 1935, s. 242, 246.

055 Praha-Dubeč, kostel sv. Petra 1659

Zvon ve věži. Na čepci mezi linkami nápis A složený z písmen na destičkách, který pokračuje níže mezi mezi dvojicí dalších linek. Nad věncem tři silné linky. Nad těmito linkami z jedné strany madona s děťátkem, s korunou, žezlem a jablkem, stojící na půlměsíci. Z druhé strany krucifix, na nápisové pásce nápis B, pod tím na věnci oválná kartuš, uprostřed symbol zvonu, po jeho obvodě nápis C.

pr. 96 cm; kapitála - A) v. p. 2,1 cm, B) v. p. 0,6 cm, C) v. p. 0,5 cm

A) +[a] [b-]**KE CTI**[-b] **A SLAWIE BOZI A SWATYM A**[c]**POSTOLVM PETRV A PAWLV ZWON TENTO PRZELIT NAKLADFM KOSTELNJM /** +[a] **ZADUSSY DUBECZSKFHO ZA SPRAWY HEITMANSKE PANA SSTEFANA FORYCHEIMERA** [b-]**Z IAKESSOWA**[-b] **LETA .**[d] **1 .**[d] **6 .**[d] **5 .**[d] **9**
B) **I . N. R. I**
C) **BENEDICVS .**[d] **PRIOT .**[d] **/ LOTARINGO .**[d] **FECI**

Slil Benedikt Priot Lotrinský.

namísto *E* ve dvou slovech užito *F*, číslice *1* ve tvaru *I*

Štefan Forchheymer z Jakešova, prodal v roce 1640 dům U zelené mříže (č.p. 926a a 926b na Starém Městě pražském[1]. V roce 1651 se tituluje jako veřejný notář a hejtman lichtensteinského panství Uhříněves (věk 50 let), manželka Appolania (55 let)[2].

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38, Uhříněves; Podlaha I, 1907, s. 213.

a. Křížek na podtavci o dvou stupních.
b. Scriptura continua.
c. Mezera.
d. Oddělovací znaménko ve tvaru tečky v polovině výšky písmene.

1. Líva 1935, s. 101
2. Kouřimsko 1651, s. 204 a 214.

056 + Popovičky, kostel sv. Bartoloměje 1663

Zvon, přelitý v roce 1840 a znovu r. 1883. Údaje a transkribovaný text podle Podlahy.

Goss mich Nicolaus Löw in Prag 1663. Tento zvon slit jest ke cti a chvále Pána Boha, Blahoslavené Panny Marie, sv. Bartoloměji záduší kostela Popovického

nákladem osadních záduší.

Slil Mikuláš Löw v Praze.

Podlaha I, 1907, s. 191.

057 D Říčany, kostel sv. Petra a Pavla 1666

Nádoba na svěcenou vodu, cínová s vyrytým nápisem.

kapitála

ZASPRAWI / P. IOANNESA IGNATIVCSA STRAKI / GIRZIKA POKORNIHO KOSTELNIKA / 16 .[a] 66

Oulík 1997, s. 366.

a. Čtyřlistý kvítek.

058 Hrusice, kostel sv. Václava 1673

Kostelní lavice s bočnicí zdobenou zahloubeným linkovým ornamentem. Uprostřed ornamentu vyřezán letopočet. Viz obr. 14.

bočnice v. 97 cm, š. 42 cm; v. p. 3,5-4,2 cm

1 .[a] 6 .[b] 7 .[a] 3

U *1* prohnutý dřík, vyznačen dvěma obrysovými linkami, ostatní číslice i routy zahloubeny; *6* ve tvaru sigma.

Památka není v pramenech ani literatuře zmíněna.

a. Routa.
b. Ornament.

059 Strančice, kaple sv. Anny 1673

Oltář, na predele dřevěná nápisová deska, rohy desky pravoúhle vyříznuté, zlatě orámovaná. Na černé desce malovaný žlutý nápis, purpurový ovál lemovaný palmovými ratolestmi, v oválu barevný znak.
Oltář pochází z kostela sv. Petra na Vyšehradě. Byl zakoupen r. 1896 za 40 zlatých od Vyšehradské kapituly.[1]

v. 23 cm, š. 94 cm, nápisové pole: v. 19 cm, š. 90 cm; kapitála – v. p. 1,5 - 3,5 cm[2]

D T [a] O M / ARAM HANC DIVO [a] PAVLO SACRAM .[b] / HONORAS ERGO DICA„ [a] VIT ET POSVIT R(EVERENDISSIMVS) D(OMINVS) / WENCESLA[c]VS WILHELM(VS) [a] PAPAZON DE CLAR .[b] / STEIN CANONICVS [a] WISSEGRADENSIS / ANNO M. D. C. [a] LXXIII: XIII IVLI.

Znak: Papazoni z Klaršteina - čtvrcený štít, v 1. a 4. stříbrném poli červený lev, ve 2. a 3. stříbrném poli dva vodorovné zelené pruhy, srdeční štítek zeleno-stříbrně šachovaný (čtyři řady a tři sloupce), nad tím zlatá, korunovaná turnajové přilba s přikryvadly černými-zlatými a zelenými stříbrnými, v klenotu černá orlice.[3]

Na začátku slov velká písmena, malé mezery mezi slovy. První a zejména poslední řádek výrazně nižší výška písmene.

Václav Vilém Papazoni, kanovník vyšehradský (+ 2. 5. 1711, pohřben ve Slavětíně u Loun).

SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Farní kronika 1833–1948, pag. 77; ANM, Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 442 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit; Podlaha I, 1907 s. 183.

a. Ovál se znakem.
b. Dvě následující pomlčky.
c. Menší výška písmene *A*.

1. Farní kronika 1833–1948, s 77; Podlaha I, 1907 s. 183.
2. Výška písma byla odměřena z fotografie.
3. Zelená barva má být a snad původně i byla modrá. Srovnej znak Jana Bonaventury Papazoniho z Klarštejna, JMC rady a starosty komorničního při DZ vymalovaný (1624) ve světnici zemských desk na Pražském hradě, kde 2. a 3. pole pětkrát stříbrno-modře dělené. Odchylně (bez srdečního štítku a s jinou barvou přikryvadel) znak popisuje Sedláček 1925, s. 557-558.

060 Říčany, Muzeum v Říčanech 1679

Zvon v muzejních sbírkách. Na čepci ornamentální výzdoba, mezi linkami nápis A. Začátek věnce ozdoben třemi linkami nad nimi z jedné strany nápis B, z druhé strany C. Zvon je prasklý, má inventární číslo 1400/81. Uvnitř zvonu nápis barvou: 1005b. M.K. Prag. Viz obr. 15.

pr. 34 cm; kapitála - A), B) a C) v. p. 1,3 cm

A) **. ANNO 1[a]679 IESVS . MARIA . IOSEPH**
B) **I(ACOB) L(EOPOLD) G(RAF) V(ON) H(ALLEWEIL)**
C) **E(LISABETH) D(OROTHEA) G(RÄFIN) V(ON) H(ALLEWEIL) / G(EBORNE) W(RATISLAW) V(ON) M(ITROWITZ)**

Pravděpodobné rozvedení zkratek.

Oddělovacím znaménkem jsou drobné routy umístěné uprostřed výšky písmene.

Jakub Leopold z Halleweilu (+ 1691) a jeho první manželka Alžběta Dorota roz. z Mitrovic (+ 1679), majitelka statku Pyšely, které po ní zdědil jejich syn František

Antonín.[1]

a. Číslice *I* v podobě písmene *L*.

1. OSN X, 1896, s. 799-800; Sedláček XV, 1927, s. 212.

061 + Kunice, kostel sv. Maří Magdalény 1681

Kropenka měděná. Nápis podle Sedláka:

Anna Krzapaczkowa 1681

Podle sdělení kostelníka se dnes kropenka v kostele nenachází.

Sedlák 1885, s. 58.

062 D Praha-Koloděje, kostel Povýšení sv. Kříže 1685

Kalich ze zlaceného stříbra, noha vysoká, šestilistá, augsburská práce. „Na obrubě vespod“ vyryt nápis. Popis a text podle Šittlera.

v. kalicha 21 cm; kapitála

HIC CALIX ECCLESIAE S(ANCTORVM)[a] PETRI ET PAVLI IN DVBEC EMPTVS EST PRO PECVNIA EIVSDEM ECCLESIAE ANNO 1685.

ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit.

a. Rozepsaná zkratka: *SS.*

063 Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 1685

Zvon Jan Křtitel ve věži. Na čepci ornamentální výzdoba, mezi dvojicí linek nápis A. Na krku krucifix, z druhé strany sv. Jan Křtitel s křížem, nesoucí beránka. Věnec oddělen trojicí linek. Na věnci ve dvou řádcích nápis B, mezi řádky linka. Za druhé světové války byl zvon rekvírován, po válce z Hamburku přivezen zpět.[1]

pr. 78 cm; kapitála - A) v. p. 2,3 cm, B) 1,5-1,7 cm

A) **.[a] GOSS MICH IOHANN CHRISTOFF WALTHERR IN PRAG**
B) **.[b] TENTO ZWON GEST KE CZTI PANV BOHV A SWATEMV IANV KRZTITELI OD DOBRE PAMIETI NEBOSSTIKA IANA / BREICHI NIEKDESSIHO SLADKA W AVRZIENIOWSI NAKLADV SLITI DAL LETHA PANIE 1685 .[c]**

Slil Jan Kryštof Walther v Praze.

ve slově *NIEKDESSIHO* chybí *J*

ANM, Eichlerova sb., kart. 38, Uhříněves; Podlaha I, 1907, s. 211; Semanský 1910, s. 33.

a. Sladovnický symbol - vztyčená lopatka (v podobě měchačky), přes ní dvě zkřížené limpy.
b. Andělíček letící ve směru čtení textu.
c. Hlava andělíčka?

1. Podle sdělení pana kostelníka.

064 + Mnichovice, kostel narození Panny Marie 1692

Zvon Jan Křtitel. Rekvírován 11. 4. 1917.[1] Popis a nápisový text podle Šittlera: „Na uchách ženské maskarony. Nahoře věnec liliových a růžových květů vstřícných, mezi dvěma obroučky legenda. Pod tím opět pásek ornamentální. Na plášti Panna Maria s žezlem a s Ježíškem, pod ní zvonařský znak (Schönfeld), sv. Ludmila[2], sv. Václav, Krucifix se sv. Janem a Pannou Marií. U hořejších pásků andílčí hlavičky střídavě se svislými listy."

pr. 65,5 cm[2]

.[a] SIT NOMEN DOMINI BENEDICTVM IN SAECVLA . ANNO CHRISTI 1692 .

ANM, Eichlerova sb., kart.36, Hrádek Komorní; ANM, Fond E. Šittler (1864-1932),, kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit; Podlaha I, 1907, s. 182 (český překlad); SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Farní kronika (1833-1948), pag. 155.

a. Ruka.

1. Farní kronika (1833-1948), pag. 165; Mnichovice 2000, s. 16.
2. Eichlerova sbírka: *der S. Veit*.
3. Farní kronika (1833-1948), pag. 155: *průměr 66 cm, váha asi 90 kg*.

065 + Radějovice, Olešky, kostel Narození Panny Marie 1694

Zvon ve zvonici**,** připomínaný ještě na počátku 20. století.[1] Text uveden podle Eichlerovy sbírky, kde se dochovaly dva identické texty.

Goss mich Fridrich Michael[a] Schönfeld in der Altstadt Prag .[b] Anno 1694.

Slil Fridrich Michael Schönfeld v Praze.

Text byl proveden latinskými literami.

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 64, Purkrabství nejvyšší pražské.

a. Ve druhém textu *Michäel.*
b. Vodorovný rozdělovník..

1. Podlaha 1907, s. 192.

066 Praha-Petrovice, kostel sv. Jakuba 1694

Zvon ve věži. Na čepci mezi dvěma dvojicemi linek nápis A. na krku reliéfní postava sv. Václava, oválná kartuš s písmeny IHS, prostovlasý poutník s holí (sv. Jakub) a Madona s dítětem. Pod ní medailon s nápisem B.

pr. 64 cm, v. medailonu 6,5 cm; kapitála - A) 1,8 cm, B) 1,0 cm

A) **.[a] AD MAIOREM DEI GLORIAM BEATAE VIRGINIS MARIAE ET S(ANCTI) IACOBI M(ARTYRIS) FVSA SVM .[b] A(NNO) 1694 .[c]**
B) **I .[d] P**

Nápis A je bezpatkový, s proměnlivou silou břeven, obloučků a dříků.

Slil nepochybně Jan Pricquey. Zvon ulit a snad i zavěšen v době, kdy Petrovice přechodně držel František Antonín Špork nebo záhy po zrušení jeho kupní smlouvy.[1]

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 37, Průhonice; Bartoň 1994, s. 70.

a. Ručička sklánějící se kosmo ve směru čtení textu.
b. Svislá routa.
c. Latinský křížek, od jehož svislého dříku vybíhá po každé straně zvlněná opěrka.
d. Zvonek, z něj visí na řetízku na způsob srdce zavěšená hvězda, ke které se z vrchu z každé strany sbíhá jedna tyčka.
1. Bartoň 1994, s. 70.

067 Říčany, Masarykovo náměstí 1699

Mariánský sloup uprostřed náměstí. Pískovec. Na hranolovém soklu nasazen sloup, na něm pozlacená socha Panny Marie Immaculaty. Kolem sloupu kamenné zábradlí. Na soklu oválná kartuš s vtesaným nápisem A, pod ní na obdélné ploše ohraničené linkou vtesaný nápis B. Písmena byla vybarvena červeně. Viz obr. 16.

v. sochy cca 500 cm, A) kartuš v. 66 cm, š. 53 cm; humanistická minuskula s prvky fraktury - v. p. 2,5-3,2 / 4,0-4,8 cm, B) v. 9 cm, š. 49 cm; kapitála a humanistická minuskula - v. p. 5,5-6,0 cm

A) + / **Skrze swate / panenstwý[a] [b-]a nepo[-b] / sskwrněne poczeti / twe negcistssi panno / wiczist srdcze [b-]a tielome[-b] / [b-]we gmeno[-b] otcze / y[c] sy[c]na [b-]y ducha swa[-b] / [b-]teho amen[-b] / .[d]**
B) **[F : F : B] : An(no) 1699**

i značeno tečkou

Trnka se domnívá, že sloup nechal postavit bývalý purkrabí František Bázler.[1]

SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1707–1891), fol. 73v; SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1836–1947), pag. 6 a 10; Trnka 1913, s. 244; Oulík 1997, s. 266.

a. *y* značeno dvejtečkou.
b. Scriptura continua.
c. Značeno tečkou.

d. Ornament ve tvaru ležící osmičky.

1. Trnka 1913, s. 244.

068 + Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 1701

Nápis na slunečních hodinách na jižní zdi. Verzálky tvoří chronogram. Nápis zanikl při přestavbě kostela 1740–1743.

Me DeCet CernatIs

Chronogram: 1701.

Podlaha I, 1907, s. 208; Semanský 1910, s. 34.

069 + Praha-Kolovraty, kostel sv. Ondřeje 1705

Zvon přelitý z jiného zvonu, který byl poničen úderem blesku. V roce 1917 byl rekvírován pro válečné účely[1]. Nápis podle Wunschwitzovy sbírky.

à fulgure et tempestate libera nos Domine . 1705 .[2]

NA, Wunschwitzova sbírka, 550. z Kolovrat; Podlaha 1907, s. 214 (český překlad); Břečka 2005, s. 27 (neúplný český překlad).

1. Břečka 2005, s. 6 a 27.
2. Podlaha 1907, s. 214: *Od blesku a bouře vysvoboď nás Pane Ježíši Kriste. Roku 1705*; Břečka 2005, s. 27 (totéž bez letopočtu).

070 + Radějovice, Olešky, kostel Narození Panny Marie 1711

Zvon připomínaný ještě na počátku 20. století.[1] Nápis uveden podle Eichlerovy sbírky, kde se dochovaly dva identické texty.

Tento zwon gest znowaleteg Leta Páne 1711 dne Mesyce Prasince ke cti a chwale Rodiczky Božj Marye Panny a swateho Jozefa s nákladem tehoz Chramu Páne .[a,b] ktery přidali Centnýř Tezy .[a] s mocý P(anu) P(anu) Kostelnjku .[a] a giných dobrodincuw .[a] který přidali 2 Centnýře.

Text byl proveden latinskými literami.

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 64, Purkrabství nejvyšší pražské.

a. Rozdělovník (vodorovná čárka).
b. Ve druhém textu pomlčka chybí.

1. Podlaha 1907, s. 192.

071 + Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 1714

Náhrobník hejtmana Bedřicha Ferdinanda Bartla z červeného mramoru. Nacházel se u pravých bočních dveří mezi lavicemi a zdí.[1] Text podle Eichlerovy sbírky. Bartl byl původně pochován v kapli Panny Marie ve starém kostele. Farář Čípa vyzvedl jeho kosti a pochoval je v novém kostele vedle oltáře sv. Karla.[2]

Leta Panie 1714 dne 9 Oct(obris) vsnul w Panu vrozený pán Fridr(ich) Ferdinand Bartl téh(ož) čas(u) hegtmann panstwj Aurzeniowskeho.

ANM, Eichlerova sb., kart. 38, Uhříněves.

1. Eichlerova sbírka.
2. Semanský 1910, s. 81.

072 + Praha-Koloděje, kostel Povýšení sv. Kříže 1720

Zvon. Na čepci letící andělé s festony a velkými květy a nápis A. Na plášti (na krku) nápis B a reliéf sv. Bartoloměje se sedřenou kůží. Zvon byl přenesen ze zrušeného kostela sv. Bartoloměje v Újezdě nad Lesy, pravděpodobně byl rekvírován za světové války. Text a popis podle Šittlera.

pr. 52 cm; kapitála

A) **GOS MICH AVF DER KLEIN SEITEN PROG / .[a] VALENTIN LISSIACK**
B) **TENTO ZWON GEST / PRZELYTEG NAKLADEM / OD ZADVSSY S .[b] BARTOLO / MIEGI [c-]WE WY[-c] AVGEZDIE / LETA 1720**

Slil Valentin Lišák na Menším Městě pražském.

Text obsahuje četné zvláštnosti (*PROG* místo *PRAG*), některé zvýraznil ve svých poznámkách již Šittler (*PRZELITEG, BARTOLOMIEGI, WEWY*).

ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit; Podlaha I, 1907, s. 171; Semanský 1910, s. 95.

a. Ornament.
b. Tečka.
c. Scriptura continua. Má být *WE WSY*.

073 + Praha-Dubeč, kostel sv. Petra 1722

Zvon. Nápis podle Eichlerovy sbírky.

Valentin Lissiak goss mich in Prag . 1722 .

Slil Valentin Lišák na Menším Městě pražském.

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38, Uhříněves; Podlaha I, 1907, s. 213.

074 + Praha-Petrovice 1723

Socha sv. Jana Nepomuckého z pískovce na hranolovém soklu. Stávala na stráni za parkánem u zámku, později přemístěna do dnešní Edisonovy ulice do sousedství pozdějšího pomníku padlých. Zde byla rozbita r. 1959 při kácení lípy a její trosky údajně zahrnuty do zásypu vodovodního potrubí. Sokl nesl minimálně dva nápisy.[1] Transkribovaný text, nejspíš neúplný, podle Podlahy.

František Karel Josef Václav Pecelius z Adlersheimu, pán na Petrovicích a Voblatech, jeho cís. král. Milosti radda, leního komorního dvoru soudce, místokomorník království českého.

František Karel Pecelius z Adlersheimu koupil r. 1724 Smilkov a zemřel r. 1734 jako poslední svého rodu. Je pochován v Arnoštovicích na Benešovsku.[2]

Podlaha I, 1907, s. 149; Bartoň 1994, s. 72.

1. Podlaha I, 1907, s. 148 (snímek sochy) a 149; Bartoň 1994, s. 15, 116.
2. Sedláček XV, 1927, s. 294; Bartoň 1994, s. 73.

075 Praha-Uhříněves, bývalý mlýn, ul. U starého mlýna 19/11 1727

Trám mlýnského složení v bývalé mlýnici. Vrchní část trámu zdobí profilovaná římsa. Pod tím vtesaný letopočet. Mlýn patřil vrchnosti, v roce 1639 s celou vsí spálen Švédy.[1]

v. 35 cm; v. p. 3,4-5,3 cm

1727

1 ve tvaru šipky, *2* ve tvaru písmene *Z*, první *7* se svislým dříkem, druhá *7* s přeškrtnutým dříkem

Klempera 2001, s. 111.

1. Klempera 2001, s. 110-111.

076 + Popovičky, kostel sv. Bartoloměje 1729

Zvon, přelitý v roce 1840.

Goss mich Nicolaus Löw in Prag 1729

Slil Mikuláš Löw v Praze.

Podlaha I, 1907, s. 191.

077 Říčany, kostel sv. Petra a Pavla (první třetina 18. století)

Kazatelna. Na stříšce kartuš s reliéfním nápisem, pod ním ležící beránek s vexilem.

v. kartuše cca 25 cm; kapitála – v. p. cca 10 cm

I(OHANN) D(ANIEL) B(ERANEK)

Říčanský farář Jan Daniel Beránek (+ 22. 5. 1725) odkázal 100 zlatých na zhotovení kazatelny.[1]

Trnka 1913, s. 255; Oulík 1997, s. 363.

1. SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1707-1891), fol. 20v.

078 + Čestlice, kostel sv. Prokopa 1731

Zvonek, přelit 1864 od Karla Bellmana.[1] Nápis uveden podle Bienenberga.[2]

gegossen[a] von Zacharias Dietrich. Anno 1731.

Slil Zachariáš Dietrich.

Bienenberg III, 1785, s. 51; ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice; Nechvíle 1884, s. 92.

a. Eichlerova sb. a Nechvíle: *Gegossen.*

1. Podlaha I, 1907, s. 145.

079 Mnichovice, Jánské náměstí (1738)[1]

Socha sv. Jana Nepomuckého, červený pískovec. Na profilovanám podstavci reliéf Svržení světce z mostu do Vltavy, pod ním nápis. Závěr nápisu byl špatně čitelný již ve 20. letech 20. století. Chybějící část nápisu doplněna podle Farní kroniky Mnichovice 1833-1948 a poslední slova rekonstruována podle logického významu. Socha stojí na pískovcovém bloku s letopočtem *1842*.

socha: v. 380 cm, nápis. plocha: v. 36 cm, š. 60 cm; humanistická minuskula v. p. 2,2-3,5/ 5,0-6,0 cm.

K VIets[a]s[a]I s[b]LaVIe / a p[c]ob[d]ozo N[e]os[a]tI s[b]VatI / ho Jana tento ob[f]raz [VIhoto / VItI DaL MatIeg Ian frantIssek / NagICz]

Chronogram rekonstruovaného nápisu dává letopočet 1738, který odpovídá době vzniku sochy[2]. Regionální literatura klade sochu sv. Jana Nepomuckého mylně do roku 1634.[3]

I a *J* značeno tečkou. Velikost písma značně kolísá.

Sochu nechal nejspíš postavit mnichovický farář Matěj Jan František Najič (Nagicz), rodák z Bezna u Mladé Boleslavi. Do Mnichovic přišel r. 1. 11. 1713 z Kostelce nad Labem. Později se stal knížecím arcibiskupským vikářem. Zemřel 1. 4. 1756 ve věku 69 let a je pochován v kryptě mnichovického kostela, který byl za jeho duchovní zprávy po požáru v roce 1746 přestavěn do barokní podoby a 1754 znovu posvěcen.

SOkA Praha-východ, FÚ Mnichovice, Farní kronika (1833–1948), pag. 186; Mnichovice 1933, s. 22.

a. Dlouhé *s*.
b. Písmeno *s* ve tvaru gama.
c. Protažený prohnutý dřík *p* navazuje na dřík *h* na následující řádce.
d. Písmeno *b* ve tvaru beta.
e. Retrogonální *N*.
f. Písmeno *b* ve tvaru sigma.

1. Datování na základě rekonstrukce.
2. Socha je z 18. století. UPČ II, 1978, s. 411.
3. Mnichovice 1933, s. 17; Mnichovice 2000, s. 18.

080 Mnichovice, Masarykovo náměstí 1739

Zábradlí kolem mariánského sloupu. Červený pískovec. Na prostředním sloupku severní strany zábradlí na jižní straně letopočet, pod ním dlouhá vodorovná linka.

sloupek: v. 65 cm, š. 29,5 cm; v. p. 6,5-7,5 cm

1739

Zábradlí kolem sochy bylo vybudováno v roce 1734.[1]

Letopočet je dosti mělký a kvůli zvětralému kameni místy obtížně čitelný.

1. Mnichovice 2000, s. 19.

081 Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 1739

Náhrobník Tomáše Bartoloměje Kollmana, zasazený v západní zdi na epištolní straně pod kruchtou. Pískovec. V horní části v obdélném profilovaném rámu s vykrojenými rohy, tvořeném dvojicí vtesaných linek, vtesaný nápis. Ve spodní části ve obdobném rámu s vykrojenými rohy reliéfní znaková kartuš.

v. 179 cm, š. 88 cm; kapitála – v. p. 3,5 cm / 5,1-5,7 cm

L^{a}ETTA P^{a}ANIE : 1739 : DNE : 23 : / MIESICE MAIE V^{a}SNVL^{a} W P^{a}ANV / V^{a}ROZENI A^{b} S^{a}TATECZNI W^{a}L^{a}ADI / KA P^{a}AN T^{a}OMASS B^{a}ART : K^{a}OL^{a}L^{a}MAN / G^{a} : W^{a} : K^{a}NI : O^{a}SWI : ZE S^{a}AVOYE A^{b} P^{a}IE : / MONTV : T : P : SP^{a}OLECZNICH / P^{a}ANSTWI W^{a}ISOCE ZR^{a}ŽIZENI / R^{a}EgENT $^{c-}$A^{b} P^{a}VCHALTER^{-c} / A ZDET OCZEKAWA OSLA / : WENEHO Z MRTWI STANI :

I značeno tečkou, *Y* dvojtečkou, ojedinělá písmena vytesána humanistickou minuskulou

Znak: oválný čtvrcený štít, v 1. poli tři hvězdy (1, 2), ve 2. a 3. poli stojící (divý?) muž v suknici, hledící vždy ke středu štítu, ruku blíže středu štítu vztyčenou, ruku vzdálenější od středu štítu opřenu v bok, ve 4. poli tři hvězdy (2, 1). Nad kartuší listová koruna.[1]

Osoba pohřbeného není z jiných pramenů známa.

ANM, Eichlerova sb., kart. 38, Uhříněves; ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 442 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit.

a. Vyšší písmeno.
b. *A* výrazně nižší a značeno stříškou.
c. Scriptura continua.

1. Znak není znám z literatury.

082 Praha-Uhříněves, náměstí bratří Jandusů kolem 1730

Socha sv. Jana Nepomuckého v parčíku. Socha z dílny Matěje Václava Jäckela na profilovaném podstavci. Pískovec. Světce obklopují postavy tří andělíčků s atributy - vlevo andělíček s rohem hojnosti, vpravo s rozevřenou knihou s vtesaným nápisem A, který je rozložen do dvou stránek. Třetí andělíček nese visací zámek a pravou rukou se dotýká svého jazyka. Na podstavci sochy vypouklá kartuš s novějším vtesaným nápisem B. Socha údajně pořízena nákladem hejtmana Bedřicha Bartla (+ 1714). Původně stávala před kostelem, odkud přesunuta r. 1827 při stavbě silnice.[1]

v. cca 450 cm; A) humanistická minuskula – v. p. cca 2,5 cm / cca 4,0 cm, B) humanistická minuskula, kapitála – v. p. 3,0 cm / 5,0 cm

A) **IN VITA / difficiL / LiMuM / TACERE // quae di= / CENdA / N(on)[a] s[b]uNt[c] / AP[d]**
B) **Sv JENE Nep(omucký) / oroduj za nás!**[2]

i značeni tečkou

a. Pravděpodobné rozvedení zkratky.
b. Dlouhé *s*.
c. Dřík kosmo přeškrtnut.
d. Nejisté čtení. Možné i *B* nebo *D*.

1. Semanský 1910, s. 31; Popis 1938, s. 191; Holec 1996, s. 186.
2. Nápis B pochází pravděpodobně z 19. století.

083 Praha-Kralovice, kostel sv. Markéty 1740

Kartuš s letopočtem na západním průčelí nad vstupem do kostela. V oválné štukové kartuši reliéfní nápis.

v. p. cca 12 - 16 cm

1740

Letopočet označuje dokončení přestavby kostela v barokní podobě, která proběhla v letech 1739-40.[1]

ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit.

1. Podlaha I, 1907, s. 215.

084 + Praha-Křeslice, bývalý Fantův mlýn 1740

Nápis v dolnokřeslickém Fantově mlýně na Botiči, severně od obce. Mlýn v roce 1960 vyhořel[1], dnes z něj zůstaly ruiny. Text podle Popisu obcí školního okresu Říčanského.

1740. Tento Mlegn gest od dzdi obnoven. Hranicze. Wantroka. Třeti Složeňi. Tež Dobrowodskej Wodezdi obnoven. Hranicze. Slozeni. Dwislogm V Udelan: L zapanovwani Dustognie Velebni Panny Marige Gohaňi Sleczni Woršiczki Sbaběnic Tehdegssiho Czasu Przewori U swati Anny A swatiho Wawřince W kralowskem starem Miestě Praskem. Tehož Leta Na druhi Stranie Psaneho Bil Pulkrabim Wgirnach Urozeni Damik: Mistr Pak bil techobogich Mlegnu Grenského Trřetiho Gan Boczek Wten Czas Mlinarz Girnski.

Marie Johana Voračická z Paběnic, převorka kláštera dominikánek u sv. Anny na Starém Městě pražském.

Popis 1938, s. 19.

1. Holec 1996, s. 43; Klempera 2001, s. 108-109.

085 + Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 1743

Nápis na poprsni kruchty ve štukovém kartuši.[1] Nápis byl v nedávné době obnoven, celý přepsán na omítku verzálkami.[2] Text uveden podle Šittlera.

VnJ Vero TrJnoqVe / Deo OMnJpotentJ SanCtJsqVe / eJVs eXJstJt saCra

Chronogram: 1743.

Letopočet se vztahuje k přestavbě kostela v barokní podobě, ke které došlo v letech 1740–1743.

ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 442 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit.

1. Šittler: *Na prostřední části* (kruchty) *na štuccové velmi pěkně aranžované blance chronogram.*
2. V novém textu byla písmena *J* nahrazena *I*, vyjma slova *EJVS*.

086 D Říčany, Jažlovice, kostel sv. Václava 1745

Kalich stříbrný, pozlacený**.** Na okraji nohy kalicha gravírovaný nápis. Text podle kostelního inventáře, prvděpodobně z roku 1835.

F: Lucius Rutt, Sac(ri) Ord(inis) Cisterciensis Plassy Professus et Portae . Coeli in Moravia Praepositus fieri curavit 1745 .[a]

y značeno dvěma tečkmi

SOkA Praha-východ, FÚ Jažlovice, Farní kronika (1788–1934), fol. 211 (tužkou pag. 73).

a. Pomlčka.

087 Křenice, náves 1747

Zvon ve zvoničce. Čepec ozdoben festony s ovocem. Na krku zvonu z jedné strany polopostava světce s rukama sepjatýma k modlitbě. Světec vystupuje z obláčku, hledí vpřed, má vousy a dlouhé vlasy, šikmou svatozář kolem hlavy a paže s vyhrnutými rukávy. Pod ním reliéfní nápis A. Z druhé strany na krku zvonu zahloubený (ražený?) nápis B. Text uveden bez rozepsání zkratek.

pr. cca 35 cm; kapitála - v. p. A) cca 1,2-1,5 cm, B) cca 1,0-1,5 cm

A) **I . C . L .**[a] **1 . 7 . 4 . 7**
B) **IN: HON: DEI**[b]**: S:**[c] **IOAN: NEPOM:**[c] **PRO: TRASFVSI**[b]**ONE / COOPERATA: EST: COM(M)**[d]**VNI**[b]**TAS: KZENI**[b]**CENSI**[b]**S: / STI**[b]**MVLANTE: VEN: EX: D: W: FERD: KOZIL: / DECAN: RZI**[b]**CZAN: SVB: CAPTANI**[b]**: PRAE: GE**[e-]**N**[-e]**: / D: IOAN: HORALEK:**

Slil zřejmě Jakub Konrád Löhner, zvonař na Starém Městě pražském.[1] Srovnej zvon v Oticích z r. 1759.

U nápisu A tečky uprostřed výšky písmnene. Ve slovo *TRANSFVSIONE* chybí *N*, ve jménu *KORZIL* schází *R*. Nápis byl přečten pomocí dalekohledu, výška písma odhadnuta.

Marie Terezie,vévodkyně Savojská, rozená kněžna z Lichtensteina (1694–1772), velká dobroditelka svých poddaných.[2] Václav Ferdinand Kořil, farář v Horních Krutech (1731–1732) a poté v Říčanech (+ 1761)[3] zaznamenal přelití zvonu do farní kroniky.[4]

a. Reliéf světce.
b. *I* značeno tečkou.
c. Dvojtečka v podobě dvou koleček
d. *M* značeno vodorovnou linkou.
e. Nejisté čtení.

1. Načeradská 2002, s. 324.
2 Dostál 1908, Honcová 1997.
3. Podlaha 1907, s. 101, 200-201.

4. SOkA Praha-východ, Fond FA Říčany, Farní kronika (1707-1891), pag. 24v: (1747?):*...ano i jsem dal přelíti zvon Svatého Jana Nepomuckého pro obec Křenickou.*

088 + Říčany, kostel sv. Petra a Pavla 1747

Zvonek Stanislav, zavěšený ve velké věži. Text uveden podle farní kroniky bez rozepsání zkratek. Zvonek praskl v roce 1776 a byl přelit.

TRANSFUNDI ME FECERUNT SUMPTUS ECCLESIAE RŽICŽAN. IN HON: DEI ET S. STANISLAI. SUB CAPITANEATU PRAE: GEN: D: IOAN: HORALEK. REC: ECCL: V: EX: W: FERD: KORŽIL DECANO RŽICŽAN: 1747

SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1707–1891), fol. 56; Trnka 1913, s. 248.

089 Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 1747

Nápisová deska kanovníka Václava Jana Nepomuka Čípy, zasazená v severní stěně presbytáře vedle vchodu do sakristie. Pískovec, polychromovaný. Obdélná deska orámována profilovaným rámem. Nad ním znak mezi dvěma římsami s volutou. Pod římsami a po stranách desky rostlinné motivy. Nápis je vtesaný, nápisové pole je šedé barvy, písmena vybarvena černě, písmena tvořící chronogram červeně. Uprostřed 2.-5. řádku nápisu reliéfní křížek.

v. 250 cm, š. 117 cm, nápisové pole v. 160 cm, š. 66 cm; kapitála – v. p. 4,2-4,5 cm / 7,2 cm

$^{a-}$CUM MUNUS^{-a} BONI^{b} / $^{a-}$PASTORIS A:$^{-a}$.^{c} XLIII GESSI^{b}S / $^{a-}$SET R(EVEREN)D(UM)M^{-a} .^{c} EXI^{b}MI^{b}US / AMPLI^{b}S(IMUS) .^{c} DO(MI)NUS / WENCESL^{d-}AUS^{-d} NEP(OMUCENUS) CZI^{b}PA / $^{a-}$AV^{e}RZENI^{e}OVESI^{e}I^{e} PARO:$^{-a}$ / $^{a-}$C^{e}HV^{e}S D^{e}ESI^{e}GNATV^{e}S^{-a} ET / C^{e}ONFI^{e}RM^{e}ATV^{e}S / $^{a-}$AV^{e}THORI^{e}TATE PONT(IF)I^{e}C^{e}I^{e}A^{-a} / S(ACRAE) THEOLOGI^{e}AE D^{e}OC^{e}TOR / $^{a-}$ATQV^{e}E PROTONOTA(R)I^{e}V^{e}S^{-a} / I^{e}V^{e}RATV^{e}S NOM^{e}I^{e}NATV^{e}S / V^{e}OTI^{b,e}S $^{a-}$V^{e}ENERAND^{e}I^{b,e} C^{e}A^{-a} / PI^{b,e}TV^{e}L^{e}I^{b,e} W^{e}I^{b,e}SSEHRAD^{e}EN / $^{a-}$SIS C^{e}ANONI^{b,e}C^{e}VS EL^{e}EC^{e}TV^{e}S^{-a} / $^{a-}$AC^{e} I^{b,e}NSTAL^{e}L^{e}ATV^{e}S^{-a} / $^{a-}$I^{b,e}N OCTOBI^{b,e} X^{e}X^{e}X^{e}I^{e} AN(N)O L^{e}X^{e}I^{e}X$^{e,-a}$/ $^{a-}$AETATI^{b,e}S SV^{e}E L^{e}AETV^{e}S^{-a} $^{a-}$ABI^{e}I^{e}T AD^{e}:$^{-a}$ / : QV^{e}I^{e}ETEM^{e} / $^{a-,e-}$I^{b}TA HAERES VOVET$^{-a,-e}$

Chronogram: 1747.[1]

Znak: V. J. N. Čípa - štít zlatý pokryt reliéfní mřížkou téže barvy dělený šikmou stříbrnou vlnitou linkou. V horním poli černá orlice, ve spodním zlatý stolek s červeným polštářem a na něm postaven černý biret. Horní a oba boční okraje štítu červené, oddělené obláčkovým řezem. Nad štítem vyrůstá zlatý kalich s bílou hostií, heraldicky vpravo zlatá mitra s fimbriemi, vlevo berla otočená ven, nad tím černý klobouk po každé straně se třemi černými třapci na červených šňůrách.[2]

Václav Jan Nepomuk Čípa (Czípa), uhříněveský farář a vyšehradský kanovník, rodák z Ústí nad Orlicí, 1729-1730 kaplanem ve Skramníkách, poté administrátorem v Českém Brodě a farářem v Horních Krutech, od září 1731 farářem v Uhříněvsi. Za jeho úřadu přestavěn kostel. Zemřel 31. října 1773. Odkázal 1 000 zlatých ke sloužení mše svaté za jeho duši.[3]

ve slově *OCTOBRI* vynecháno *R*

ANM, Eichlerova sbírka, kart. 38, Uhříněves; ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 442 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit.

a. Scriptura continua.
b. *I* značeno tečkou.
c. Text přerušen křížkem.
d. Menší písmena (kvůli spodnímu rameni křížku).
e. Chronogram tvořený vyššími červenými písmeny.

1. Čtyřnásobný chronogram.
2. Zlatá je ve skutečnosti okrová, stříbro je šedá. Dnešní barvy nemusejí odpovídat původní polychromii. Znak dosud nebyl v literatuře popsán.
3. Podlaha 1907, s. 107, 207-208; Vavák 1907, s. 37; Semanský 1910, s. 30-31, 168, 171.

090 Čestlice, kostel sv. Prokopa 1750

Obraz Nejsvětější Trojice, připomínaný na počátku 20. století v zámecké kapli Nejsvětější Trojice v Dobřejovicích. Olej na plátně. Obraz je zašlý a poničený. Bůh Otec drží před sebou krucifix, nahoře holubice Ducha svatého. Ve spodní části oválná kartuše s nápisem. Text v modrém nápisovém poli proveden žlutými písmeny, písmena chronogramu jsou vymalována načervenalou barvou.

obraz: v. cca 205 cm, š. 162 cm, oválné nápis. pole: v. 42 cm, š. 38; humanistická minuskula – v. p. 2,5-3,5 cm / 4,7-5,7cm

QV^{a}ae eRe^{a-}XIt^{-a} / eX^{a} V^{a}oto eRGA D^{a}e / U^{a}Mª FerV^{a}ens PI^{a}e / TAS I^{a}ta C^{a}ONSeR / V^{a}et SA^{b}nC^{a}ta / T^{b}rI^{a}nI^{a}tas.

Chronogram: 1750.

I značeno tečkou, kromě chronogramu vybarveno červeně také písmeno *t*

Podlaha 1908, s. 11-12.

a. Červené písmeno.
b. Polokursivní typ.

091 Mnichovice, kostel Narození Panny Marie 1754

Nápisová deska zasazená ve zdi pod kazatelnou. Bílý mramor. Po stranách dva pilastry, nahoře završeno obloukem s volutami. Vtesaný nápis. Výška písma se snižuje, u prvního řádku je nejvyšší, u posledního nejnižší. První řádek oddělen větší

mezerou, zbývající text rozdělen do tří odstavců (mezery vyznačeny dvojitými lomítky). Viz obr. 17.

v. 130 cm; š. 84 cm; kapitála – v.p. 2,2-3,5 cm / 2,8-4,8 cm

MDCCLIV. DIE VIII SEPTEMB(RIS) // HANC ECCLESIAM, ET ALTARE MAJUS / IN HONOREM B(EATAE) V(IRGINIS) MARIAE NASCENTIS CONSECRA= / VIT ET RELIQVIAS, S(ANCTORUM) M(ARTYRUM) GAUDENTII, ET CAELESTINI / [a-]EO IMPOSUIT[-a] R(EVEREN)D(ISSI)MUS, ILL(USTRISSI)MUS, ET EXCELL(ENTISSI)MUS / D(OMINUS) D(OMINUS) ANTONIUS, IOA(NNES) WENC(ESLAUS) WOKAUN EP(ISCO)PUS CALLINI= / CIENSIS, S(ACRO-) S(ANCTAE) THEOL(OGIAE) DOCTOR, PROTO: NOTARI(US) / AP(OSTO)LICUS, UTRIUSQVE S(ACRAE) CAES(AREAE) REGIAE(QUAE) MAJEST(ATIS) / CONSIL(IARIUS) INTIM(US) ACTUAL(IS) S(ACRAE) M(ETROPOLITANAE) E(CCLESIAE) PRAG(ENSIS) SENIOR / ET VET(ERO) BOLES(LAVIAE) CANONIC(US), R(EVEREN)D(ISSI)MI, AC CELSISSIMI / S(ACRI) R(OMANI) I(MPERII) PRINCIPIS D(OMINI) D(OMINI) IOANNIS, MAURITII, GUSTAVI / ARCHI=EP(ISCO)PI PRAGENSIS .[b] :tit(ul): .[b] VICARIUS IN SPIR(ITUALIBUS) / GENERALIS, OFFICIAL(IS) ET SUFFRAGANE(US) // .[c] SUB GLORIOSIS AUSPICIIS .[c] / FELICITER DOMINANTIS ILL(USTRISSI)MI, ET EXCEL(LENTISSIMI) / D(OMINI) D(OMINI) IOA(NNI) IOS(EPHI) S(ACRI) R(OMANI) I(MPERII) COMITIS DE KHEVENHÜLLER / METSCH, AUREI VELLERIS EQVITIS, UTRIUSQ(UE) / S(ACRAE) CAES(AREAE) REGIAE(QUAE) MAJEST(ATIS) CONFER(ENTIAE) INTIMI ACTUAL(IS) / CONSIL(IARII) ET SUPR(EMI) AULAE CAMERARII .[d] // CONATU(M) ET SOLICITUDINE MATHIAE NAGIČZ, TUNC IN .[e] /ANNUM .[f]42.[f] MNICHOVICII CURAM ANIMARUM GERENTIS / PAROCHI, ET VIC(ARII) FOR(ANEI) QVI UNA CUM ALTISSIME FATO /CONSECRANTE .[b] :tit(ul): .[b] PATRIA BEZNENSIS PROgENITUS / .[g] EST .[g]

Datum: 8. 9. 1754.

I značeno tečkou.

Deska byla zasazena na památku svěcení kostela, nově vystavěného po požáru.v roce 1746. Světící biskup Antonín Jan Václav Vokoun (+ 1757) a mnichovický farář Matěj Najič (+ 1757) byli rodáci z Bezna u Mladé Boleslavi. Patronem kostela byl Jan Josef hrabě Khevenhüller-Metsch (1706–1776), pán na Komorním Hrádku.

ANM, Eichlerova sb., kart.36, Komorní Hrádek; ANM, Fond E. Šittler(1864–1932),, kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit.

a. Scriptura continua.
b. Závorka.
c. Ležící závorka se zobáčkem ({).
d. Vlnitý ornament.
e. Vodorovná vlnovka.
f. Závorky.
g. Vlnitý ornament obklopující ze stran a zespodu slovo *EST*.

092 Strančice, Otice, kostel sv. Mikuláše 1759

Zvon ve věži. Na čepce rostlinný ornament složený ze dvou pruhů podle středové linky. Na krku nápis. První řádek vyvýšen nad ostatní text, 2. až 7. řádek přerušen reliéfem Ukřižovaného. Z rubové strany dvě reliéfní postavy světců: Panna Maria Immaculata stojící na zeměkouli obtočené hadem a sv. Mikuláš s mitrou a berlou, držící křížek. Text uveden bez rozepisování zkratek.

pr. 71 cm; kapitála - v.p. 1,4 cm

KE CTI A CHWALE BOZI. NEGSWIETIEGSSI / PANNY MARIAE. SW: MI .[a] KVLASSE. PRZELITEG. / NAKLADEM G. W. WEGWO .[a] D: OSWIC: PANI PANI / MAR: TH[b]ER: WEGWOD: .[a] ZE SAVOY ZA CZASV / [c-]DIEKAZ[b]A W RZICZ[-c, b]AN: A .[a] ARCI[b]BISKUP: VIC: FOR: / WELEB: P. WACSL: KORZIL. .[a] PAN[b,c-]STWI AVRZIN:[-c] / RZIDITE[b,c-]LE VROZ:[-c] P.[d] .IA .[a] NA MART: IERZABEK / DU[b]CHODNIHO P.[d] [c-]CARLA HRDLICZ[-c,b]KA. / I.[d] C: L: RO[b]KV.[d] 1: 7: 5: 9:

Rozestupy písmen značně nerovnoměrné. *I* značena tečkou, *Y* značena dvojtečkou. Ve slově *DIEKANA* pravděpodobně chybně pootočeno *N*, ve slově *DUCHODNIHO* psáno nečekaně s *U*.

Slil zřejmě Jakub Konrád Löhner, zvonař na Starém Městě pražském.[1] Srovnej zvon v Křenicích z r. 1747.

Marie Terezie, vévodkyně Savojská, rozená kněžna z Lichtensteina (1694–1772), velká dobroditelka svých poddaných.[2] Václav Ferdinand Kořil, farář v Horních Krutech (1731–1732) a poté v Říčanech (+ 1761).[3]

Podlaha 1907, s. 152 (zkrácený text).

a. Reliéf s Ukřižovaným.
b. Mezera.
c. Scriptura continua.
d. Tečka uprostřed výšky řádku.

1. Načeradská 2002, s. 324.
2 Dostál 1908, Honcová 1997.
3. Podlaha 1907, s. 101, 200-201.

093 Říčany, Masarykovo náměstí 1759

Socha sv. Jana Nepomuckého v blízkosti kostela, pískovec. Původně stávala v podhradí nedaleko hostince U staletých lip. Na podstavci profilovaná kartuš se zahlobeným nápisem. text zvýrazněn čenou barvou. Socha byla v lednu 1935 v noci stržena a poškozena, znovu postavena v květnu 1936 na nynějším místě. Viz obr. 18.

v. sochy cca 350 cm, kartuš: v. 42 cm, š. 80 cm; kapitála - v. p. 2,3-2,5 / 3,5-4,7 cm

[a-]C[b]HC[b]Ess I[b-a] BEJ[b]T ZAHANBENI[b] FRAJ[b] .[c] / S J[b]ANEM[b] NED[b]OSTATKI[b] BL[b]I[b]ŽNI[b]HO TAJ[b]

Chronogram tvořený vyššími písmeny: 1759.

I a *J* značena tečkou, *s* psána jako *dlouhá s*. Ve slově *chcess-li* záměrně vynecháno *L*.

SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1836–1947), pag. 10; Trnka 1913, s. 249; Oulík 1997, s. 366-367.

a. Scriptura continua.
b. Vyšší písmeno (chronogram).
c. Dvě pomlčky (čárky).

094 + Čestlice, kostel sv. Prokopa 1760

Zvon, připomínaný ještě na počátku 20. století.[1] Text uveden podle Bienenberga,[2] kde při tisku napodobeno řádkování textu na zvonu. Nápis A přerušen ve 3. až 5. řádku podobou sv. Prokopa, z opačné strany nápis B, kde text přerušen ve 3. a 4. řádku křížkem.

A) **Annis centum & viginti populum ad / sacra vocabam. Dum unico infelici / ictu voce & officio .[a] destituebar / [b-]Denuo[-b] accedente manu .[a] artificis anno M. [c-]DCC. LX.[-c] / Dominantibus in Prucho- .[a] nitz ex vetustissima / Principum Piccolomini de Arragonia oriundis / prosapia sororibus [d] Emilia & Ludmilla.**
B) **Johann Christian Schunke / glockengiser meyster / Anno .[d] 1760. / Ecclesiae Paro- .[d] chialis sancti / Procopii cujus turrim inhabito / expensis cura & solicitudine / Antonii Schudrach in annum vigesimum Parochi / Czeslicensis[e] pristino obsequio integritatique restituta sum.**

Slil Jan Kristian Schunke.

Všechna *s* na začátku nebo uprostřed slov u Bienenberga vysázena jako „dlouhá *s*“.

Emilie a Ludmila hraběnky Piccolomini zdědily panství Průhonice po smrti svého bratra Oktavia knížete Piccolominiho (+ 25. 1. 1757)[2]. Ludmila, vdova po Albrechtu Maxmiliánu Václavovi hraběti Desfours, zemřela 3. 2. 1768 a po ní zdědil panství Josef Vojtěch hrabě Desfours[2, 4]. Antonín Schudrach byl farářem v Čestlicích od roku 1741 do své smrti v roce 1785.[1]

Bienenberg III, 1785, s. 50-51; ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice; Nechvíle 1884, s. 92.

a. Podoba sv. Prokopa.
b. Nechvíle: *de novo.*
c. U Bienenberga uvedeno na zvláštním řádku, pravděpodobně z důvodu nedostatku místa při tisku; Nechvíle: *M.D.CC.LX. refusa sum.*
c. Mezera.
d. Křížek.
e. Nechvíle: *Czesliczensis.*

1. Podlaha 1907, s. 143-144
2. Bienenberg 1785, s. 50-51
3. Nechvíle 1884, s. 92
4. Párys 1857, s. 252

095 + Čestlice, kostel sv. Prokopa 1760

Zvon, přelit r. 1738 (sic!), pak 1842.[1] Nápis uveden podle Bienenberga.[2]

Johann Christian Schuncke[a]. Prag in der Altstadt Anno 1760.

Slil Jan Kristian Schunke na Strém Městě pražském.

Bienenberg III, 1785, s. 51; ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice; Nechvíle 1884, s. 92.

1. Podlaha I, 1907, s. 144. Letopočet 1738 je patrně mylný, snad má být 1838.

a. Eichlerova sbírka: *Schunke*.

096 Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 1763

Svícny dva, cínové, masivní, stojící v presbytáři poblíž hlavního oltáře. Oba jsou shodné - v horní části miska, pod ní kruhový půdorys, který se ve spodní části rozbíhá na trojúhelníkovém půdoryse s bohatě profilovanými hranami. Na jedné ze tří vydutých bočních ploch vyrytý nápis A, obsahující chronogram. Pod ním je stejným způsobem provedený znak a pod znakem byl později připojen nápis B.

Oba svícny: v.(k vrcholu misky) 198 cm; kapitála – A) v. p. 0,5 cm / 1,1 cm

I) levý svícen (blíže k severní zdi):

A) **D[a]EO B[a](EATAE) V[a](IRGINI) M[a]ARI[a]AE SANC[a-]TI[a]SQV[a]E / I[a]N C[a]OEL[a]O**
B) **1846**

Chronogram: 1763.

Znak: Václav Jana Nepomuk Čípa - štít rozdělený šikmou vlnitou linkou, v horním poli mřežovaném svislými a vodorovnými šrafami orlice, ve spodním mřežovaném kosmými a šikmými šrafami zavřená kniha a na ní je postaven biret. Horní a oba boční okraje štítu odděleny obláčkovým řezem. Na štítě turnajová přilba s přikryvadly, nad kterou se vznáší kosmo nakloněná mitra s vlajícími fimbriemi. Po stranách štítu rostlinné ornamenty připomínající přikryvadla.

II) pravý svícen (blíže k jižní zdi):

A) **u[a]T [a-]LVX[-a] AETERNA [a-]LV[b]C [a-]EAT EI[a]OBT[a-]VLI[-a]T / [a-]VV[-a]ENC[a]ESL[a]AV[a]S NEPO[a-]MuC[-a]ENV[a]S C[a]ZI[a]PA / PAROC[a]HV[a]S**
B) **1846**

Chronogram: 1763.

Znak: jako předchozí, mřežování štítu pouze svislými a vodorovnými šrafami.

a. Vyšší písmeno.

b. Mezera.

097 + Tehov, náves (2. třetina 18. století)

Socha sv. Jana Nepomuckého z červeného pískovce. Na přední stěně vysokého podstavce byly nad sebou dvě kartuše a pod nimi obdélníková prohlubeň. Na podstavci postaven menší sokl se sochou světce. Na pravé straně býval na malém soklu andělíček.[1] Horní kartuš se zbytky reliéfu Zpověďˇ královny. Pod ní bývala kartuš se znakem a nápisem, v roce 1986 zanikla. Socha stávala v osadě Vojkov poblíž hájovny čp. 48 na kamenné podezdívce těsně při černokostelecké silnici. Po roce 1918 soše uražena hlava.[1] Socha byla restaurována na náklady obce Tehov a roku 2003 nově osazena na tehovské návsi. Viz obr. 19.

v. sochy cca 370 cm, v. zaniklé znakové kartuše 47 cm; kapitála - v. p. cca 3 cm

L(udwig) I(gnatz) G(uolfinger) .[a] V(on) S(tein) B(erg)[2]

Znak: Guolfinger ze Šteinberka-z Mukenberka (alinační znak na jednoim štítě) - polcený štít, v pravém poli omihrotý (maltézský) kříž (konce ramene, vybíhajícího do středu štítu přerušeny dělící linkou), v levém poli na vršku stojící stan, o který se ze stran předními tlapami opírají dva psi s vyplazenými jazyky. Před stanem letí moucha (hmyz s dvěma páry křídel). Nad tím korunovaná turnajská přilba s přikryvadly. V klenotu vpravo hledící sedící pes s vyplazeným jazykem.[3]

Ludvík Ignác Guolfinger (* kolem 1713), se oženil r. 1736 s Ernestinou Karolinou von Muckenberg. Poté vstoupil do služeb vévodkyně Marie Terezie Savojské, rozené z Lichtensteina: 1739 se připomíná jako zámecký myslivec v Kolodějích, 1753 jako vrchní lesní pojezdný, 1757 a 1762 jako lesmistr. V letech 1768-1778 již působil v císařských službách (c. k. fořtmistr pražského kraje). Autor lesnické příručky (1780), zemřel v Praze 31. 8. 1792.[4]

a. Přerušeno klenotem znaku.

1. A.Š. 1922, fotografie na s. 105.
2. Pravděpodobné rozvedení zkratek.
3. Sedláček 1925, s. 421 (Guolfinger ze Šteinberka), Pilnáček 1991, s. 813 (Muckenberk z Muckenberka); Sedláček 1925, s. 538 (z Mukenberka) má chybný popis.
4. Oulík 1986.

098 Říčany, kostel sv. Petra a Pavla 1772

Epitaf Eleonory Češkové ve východní zdi pod kazatelnou. Kamenná, pravděpodobně pískovcová deska, s polychromovanou napodobenina mramoru. Rozdělena na dvě pole, ohraničená vždy obdélným vtesaným rámečkem s vykrojenými rohy. V levém poli vtesaný nápis, pravé prázdné.

deska v. 60 cm, š. 149 cm, rámeček v. 52 cm, š. 62 cm; kapitála, humanistická minuskula - v. p. 4,8-6,3 cm

[a-]DNE XXXI MAJI[-a] / E[b]L[b]EONORA / C[b]Z[d]ESChKOWA .[c] MA= / =TERZ[d] JOZEPhA FA / RAŘZE .[c] A: 1772

V říjnu 1993 objevena v blízkosti epitafu pod podlahou klenutá hrobka s rakví a kosterními pozůstatky.[1]

Jedná se matku Josefa Češky, říčanského faráře v letech 1761–1774, poté faráře v Popovičkách.[2]

Trnka 1913, s. 255; Oulík 1997, s. 364.

a. Scriptura continua.
b. Větší písmeno.
c. Tečka uprostřed výšky písmene.
d. Písmeno sníženo o půl řádku.

1. Kroupa 1994.
2. Podlaha I, 1907, s. 191 a 201.

099 Říčany, Muzeum v Říčanech 1772

Náhrobek Jakuba Vocela v muzejních sbírkách, inventární č. 99. Krucifix z červeného pískovce, lidová práce. Nad hlavou Ukřižovaného nápis A. U paty kříže lebka s hnáty, nalevo klečící postava, napravo přesýpací hodiny a kosa. Pod tím plocha s nápisem B, písmo se postupně mírně zmenšuje. Náhrobek pravděpodobně pochází ze zrušeného hřbitova, který se nacházel do roku 1833 kolem kostela na dnešním Masarykově náměstí. Viz obr. 20.

v. 100 cm, š. 35 cm; kapitála - v. p. A) 2,8-3,0cm, B) 1,4-1,8 cm

A) **INRI**
B) **Z[a]DE . V PANU / ODPOCZIVA . SLOVOTNI . MVZ / P JAKUB : VOCEL . BIVALI . MNIESS / TAN A SPOLURADNI MNESTA RICZAN / [---]CH LEHKE / ODP[OČINUTI] [---] / VSTAN[---]DV[---] / 1772**

malé mezery mezi slovy, tečky v polovině výšky písmen

a. *Z* ve tvaru *2*.

100 + Čestlice, kostel sv. Prokopa 1773

Náhrobní deska, kryjící vstup do hrobky hrabat Desfours. Bílý mramor. Zasazen na původním místě, v podlaze na východní (epištolní) straně kostela, v ose bývalé kostelní stavby. Pod nápisem A býval znak a pod ním nápis B. Jsou rozeznatelné kontury znaku, nápis je úplně setřelý, vyšlapán byl již v polovině 19. století, kdy byl hrobka otevřena a nalezeno v ní sedm velkých a malých dubových rakví.[1] V každém rohu kovový kotouč ke zdvižení krycí desky, kolem desky je v podlaze kamenná obruba.[2] Text a rozepsání zkratek podle Bienenberga.

v. 160 cm, š. 80 cm

A) **Sepulchrum familiae**[a]
B) **Erectum**[b] **A(nno) R(eparatae) S(alutis) / M. D. CC. LXXIII.**

Znak: Desfours - lze rozeznat obrysy štítu, neseného po stranách dvěma lvy - štítonoši.[3]

Bienenberg III, 1785, s. 51; Schaller X, 1788, s. 208; ANM, Eichlerova sbírka, Kouřimsko, kart. 37, Průhonice (1826); Párys 1857, s. 252; Nechvíle 1884, s. 92.

a. Schaller a Párys: *Familiae.*
b. Schaller a Párys: *erectum.*

1. Párys 1857, s. 252.
2. Šířka obruby je 18-19 cm.
3. Sedláček 1925, s. 393.

101 Praha-Petrovice, kostel sv. Jakuba 1776

Trámy ve věži. Na obou stojinách zvonové stolice, vždy na stranách přivrácených ke zvonu vyřezány nápisy v ozdobných ornamentálních kartuších. Každá z kartuší je dole zakončena stylizovaným třapcem - do stojiny na východní straně nápis vyřezán nápis A, na vrcholu kartuše je křížek. Do stojiny na západní straně vyřezán nápis B, na vrcholu kartuše je stylizovaná květina, pod nápisem v kartuši vyřezáno srdce se třemi hřeby. Viz obr. 21 a 22.

A) v. stojiny 346 cm, š. 28 cm, hl. 20 cm; v. orámování 44,5 cm; kapitála - 1,4-2,5 cm
B) v. stojiny 346 cm, š. 29 cm, hl. 21 cm; v. orámování 49,0 cm; kapitála - 1,2-3,0 cm

A) **ZA CZ .**[a] **/ ASV**[b] **.**[a] **VROZENI**[b]**HO / PANA : FRANTY**[b] **/ SSKA : KARLA : / SSNY**[b]**DLA : PV**[b]**LKRA / BY**[b] **: PETROWY**[b]**CKY / DNE : 17 : IV**[b]**NY**[b] **/ AN(N)O : DOMY**[b]**NY**[b] **/ 1776**[c]
B) **WY**[b]**PRACO / WANA : IEST / RV**[b]**KAV**[b]**CH : / KARLA : WENCLA .**[a] **/ WACHY : MY**[b]**STRA / TESARZSKE / HO : DI**[d]**ES : 17 : IVN .**[e] **Y / AN(N)O 1776 :**

Některá písmena *I*, *Y* a *V* značena tečkou.

Bartoň 1994, s. 74.

a. Tečka uprostřed výšky písmene.
b. Písmeno značeno tečkou.
c. Nad letopočtem vlnovka.
d. *I* značeno dvojtečkou.
e. Průběh linky orámování.

102 + Říčany, kostel sv. Petra a Pavla 1776

Zvon slitý v Praze. Text uveden podle farní kroniky bez rozepsání zkratek. Vyšší

písmena tvoří chronogram.

POST ANNOS XXIX ME RUPTAM DENUO SV[a]M[a]PTV[a]S EC[a]C[a]L[a]ESI[a]AE TRANSFV[a]D[a]ERV[a]NT ET PARARV[a]NT IN HONOREM DEI ET SS: DONATI ET LEONARDI SUB DIRRECTORIO PRAEN: AC GEN: DOM. IOAN: LUDO: CLAVIER. RE CTORE ECCLESIAE V: D: FRANCIS: IOAN: WOLFF CURATO RŽICŽAN:

Chronogram: 1776.

SOkA Praha-východ, FÚ Říčany, Farní kronika (1707–1891), fol. 56-56v; Trnka 1913, s. 255.

a. Vyšší písmeno.

103 + Praha-Koloděje, kostel Povýšení sv. Kříže 1778

Zvon. U čepce řada arabeskových listů, na plášti reliéf sv. Václava, pod nímž v polokruhu nápis. Zvon přenesen ze zrušeného kostela sv. Bartoloměje v Újezdě nad Lesy, pravděpodobně byl rekvírován za světové války. Popis a text podle Šittlera.

pr. 45 cm; kapitála

GOS MICH JOHAN KRISTI[a]GANN SCHVNKE IN BRAG 1778.

Slil Jan Kristian Schunke v Praze.

Zvláštnosti v textu (*JOHAN, KRISTIGANN, BRAG*) si Šittler zvýraznil v poznámkách.

ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit; Podlaha I, 1907, s. 171; Semanský 1910, s. 95.

a. Značeno tečkou.

104 Praha-Koloděje, Úvozová ulice 1778

Kamenný kříž postavený uprostřed parčíku naproti ohradní zdi zámeckého parku. Pískovec. Na bohatě profilovaném podstavci je čtyřboký pylon s hlavicí zakončený kamenným křížem. Na podstavci v horní části letopočet. Viz obr. 23.

v. kříže 385 cm; v. p. 4,0-4,8 cm

1778

Dříky u číslice *7* přeškrtnuty.

ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 441 a 443 Soupis Žižkovský, poznámkové sešity; Holec 1996, s. 82.

105 Říčany, Masarykovo náměstí, stará radnice 1784

Znak zasazený nad vstupem. Pískovcová kartuš, použita patrně ze starší stavby. V oválu plasticky provedený městský znak, na trávníku v patě štítu vtesaný nápis A, na horní obrubě kartuše vtesaný nápis B.

v. kartuše cca 57 cm; A) v. p. cca 2,5 cm , B) humanistická minuskula - v. p. cca 3-5 cm

A) **.**[a] **1575 .**[a]
B) **ReNNo(vatum) .**[b] **A(nno) 1784 .**[a]

Znak: Město Říčany (na trávníku brána se dvěma věžemi se zvoncovitými krovy, zakončenými makovicí, na každé z věží nad sebou dvě klíčové střílny, v bráně zdvižená mříž, pět stínek, nad bránou renesanční štítek kosmo dělený).

Znak odpovídá pečetnímu znamení, které městečku udělil 3. 9. 1575 Maxmilián II.[1]

a. Tři tečky postavené do trojúhelníka.
b. Přerušeno volutou.

1. Čarek 1985, s. 342-343.

106 + Praha-Kralovice, kostel sv. Markéty 1792

Zvon. Na čepci rokokové vztyčené listy, pletencové girlandy s mašlemi, na plášti dole Jan a Pavel, sedm provázkových pásků a zase svislé rokokové listy. Naproti na plášti reliéf sv. Markéta a při ní nápis. Zvon byl pravděpodobně rekvírován. Popis a text podle Šittlera.

pr. 95 cm; kapitála

A(NNO) D(OMINI) 1792. TENTO ZWON SLITI .[a] **GEST KE CTI A CHWALE POŽI / POD GMENEM S(WATE) MARKETI .**[a] **MUCŽEDLNICE A PANNI / OPCE KRALOWITZ .**[a] **ZA WELEPNIHO PANA / FRANTISSKA VEIDI FARARŽE AURZINOWSKEHO / OD PANA WACLAWA KÜHNERA ZWONARZE PRASKEHO.**

Slil Václav Kühner v Praze.

Zvláštnosti v textu (záměna *P* a *B, I* za *Y* atd.) zvýraznil Šittler ve svých poznámkách.

ANM, Fond Eduard Šittler (1864-1932), kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit; Podlaha I, 1907, s. 215; Semanský 1910, s. 89.

a. Reliéf sv. Markéty.

107 Mnichovice, Masarykovo náměstí, dům čp. 6 1796

Portál z červeného pískovce. V horní části klenáku rámeček s vykrojenými rohy, v rámečku letopočet. Viz obr. 24.

klenák v. 33,5 cm, š. 24,0 cm; rámeček: v 10,0 cm, š. 18,5 cm; v. p. 4,5-6,5 cm

1796

108 Praha-Kolovraty, kostel sv. Ondřeje 1799

Graffiti ve věži kostela. Na jižní zdi na vystouplé plošce, přibližně obdélného tvaru, vyryt do omítky letopočet, pravděpodobně upomínka na opravu kostela..

nápisová plocha v. 13 cm, š. 26 cm; v. p. 4,5-7,0 cm

1799

Číslice *1* ve tvaru šipky.

Břečka 2005, s. 26.

109 Modletice, náves 1799

Zvon ve zvoničce na návsi. Na čepci ozdoben festony, na krku reliéfy dvou postav, levá oděná v brnění a s mečem, na věnci nápis mezi linkami.

pr. cca 20-25 cm; kpitála - v. p. 1,5-2,0 cm

.[a] F : I : K : 17 [b]-99[b]-[b] .[c]

a. Ručička ukazující k nápisu.
b. Nejisté čtení.
c. Tečka v úrovni paty písmene.

NÁPIS ČASOVĚ NEZAŘADITELNÝ

110 + Praha-Kolovraty, kostel sv. Ondřeje (počátek 17. století?)

Epitaf Ludmily Mašaté z Tehoviček. Neporušený pískovcový kámen značné velikosti se nacházel v roce 1722 v bývalé předsíni kostela. Uprostřed kamene byla busta nebo portrét zemřelé. Text podle Wunschwitzovy sbírky.

Leta Paně [---][a] w Střzedu po S. Lukassi Ewangelisty Paně, Lydmilla pozustala Manželka po dobre Pamětj někdý Waczlawowi Massatým ze wsi Tehowičz, žiwot swug dokonala, a tuto tělo gý w Panu blahoslaweneho z Mrtwých Wskřissenj očzekawage odpočiwa. // T. M. Z. T.

Rod Mašatých se připomíná mezi poddanými v Tehovicích (Tehovičkách, nyní součástí Prahy-Kolovrat). Podle soupisu poddaných podle víry z roku 1651 zde žil Jiřík Mašatej (40 let), jeho žena Marjana (37 let) a další žena[1] Lidmila (29 let), všichni nekatolíci s nadějí na obrácení.[2] Sedláci Mašatí jsou uvedeni i v Berní rule z roku 1654.[3]

NA, Wunschwitzova sbírka, 550. z Kolovrat; Břečka 2005, s. 8.

a. Letopočet nebyl doplněn.

1. Pravděpodobně jde o omyl.
2. Kouřimsko 1651, s. 208.
3. Břečka 2005, s. 8.

NÁPISY, KTERÉ NEBYLY DO KATALOGU ZAŘAZENY

Radějovice, Olešky, kostel Narození Panny Marie (15. století?)[1]

Zvon ve věži. Mezi dvojicí linek na čepci poskládné litery, text však nedává smysl.

Praha-Kralovice, kostel sv. Markéty 1674

Graffiti červenou rudkou ve věži kostela.

Praha-Petrovice, kostel sv. Jakuba 1678

Oltář s letopočtem. Dnes oltář v kostele není.

Říčany, Jažlovice, kostel sv. Václava (16. či 17. století?)

Graffiti na jižní zdi presbytáře.

Praha-Újezd (u Průhonic) 1768

Trám s datací ve špejchárku.

Tehov, .sev. od obce 1770

Kříž litinový na žulovém podstavci z 19. století. **N**a podstavci letopočet, údajně na pěměť moru.

Průhonice, zámecký park 1785

Socha sv. Jana Nepouckého z 18. století. Letopočet na podstavci provedený novodovými typy písma se vztahuje k přenesení sochy.

Tehov, kostel sv. Jana Křtitele (17. či 18. století?)

Graffiti vyryté v omítce věže.

ZNAKY, KTERÉ NEJSOU V KATALOGU UVEDENY
(znaky neobsahují nápisy)

Hrusice, kostel sv. Václava (12. století?)

Portál bočního vchodu. Červený pískovec. Na portálem obdélník, čtvrcený, v 1. a 2. poli z dělící čáry vyrůstá lilie, 3. pole prázdné, ve 4. poli kříž. Reliéf pokládán za znak opata Reginhalda z Met (1162), tedy za náš nejstěrší klášterní znak.[1]

1. Kolář-Sedláček 1902, s. 23.

Praha-Petrovice, kostel sv. Jakuba (poč. 15. století)

Nástěnná malba Panny Marie Ochranitelky na jižní zdi lodi s klečícími postavami donátorů. Nad postavou muže znak: štít stříbrno černě polcený, v nm zkřížené vidlice opačnch barev. Znak u ženské postavy není zřetelný. Pravděpodobně jde o znak Jana Kbelského, naproti zobrazena jeho manželka Anna Klementerová.[1] Malby byly objeveny při opravách kostela v r. 1910.

1. Bartoň 1994, s. 38-40, vyobrazní v příloze mezi s.40 a 41.

Praha-Královice, kostel sv. Markéty (15. století)

Sanktuarium druhotně osazené v sakristii. Opuka. Po stranách vytesány dva reliéfní štítky. Levý znak: kosmo poležená vysoká čepice, pravý znak: tři uprostřed spojené háky (tzv. hříč).

Průhonice, kostel Narození Panny Marie (poč. 16. století)

Znaková deska s aliančními znaky, zasazená do východní vnější zdi. Opuka či pískovec. V zapuštěném poli dva přivrácené kolčí štíty, nad nimi se vine páska bez nápisu. Levý štít: povýšené břevno. Pravý štít: trojúhelník, směřující protáhlým hrotem dolů. Pravděpodobně jde o stranově převrácenou znakovou alinaci Žofie z Dubče (břevno) a Zikmunda Zapského ze Zap (trojúhelník).

Praha-Petrovice, kostel sv. Jakuba (16./17. století)

Náhrobník osazený při jižní zdi v rohu kostelní lodi. Jemnozrnný pískovec. Kámen je úplně setřelý, ve spodní části reliéfní znak, ze kterého patrná pouze přilba s přikryvadly, v klenotu šachovaný kotouč. Kámen je zasazen hlavou k zemi.

Praha-Královice, kostel sv. Markéty 1740

Alianční znak Savojsko-Lichtensteinský na východním průčelí, pískovec.

Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 1743

Alianční znak Savojsko-Lichtensteinské ve štítě nad vchodem. Pískovec.

Mnichovice, kostel Narození Panny Marie 1754

Kartuš se znakem rodu Khevenhüller-Metsch ve štítě nad vchodem do kostela. Červený pískovec. Dnes zcela setřelý a nečitelný.

Mnichovice, kostel Narození Panny Marie 1754

Kartuš se znakem hrabat z Metsch na tumbě hlavního oltáře. Polychromované dřevo.[1]

1.Vyobrazení: Mnichovice 2000, barevná obrazová Příloha.

Praha-Kolovtraty (1765)

Socha sv. Donáta východně od obce. Pískovec. Na podstavci alianční znak Savojsko-Lichtensteinský.

Radějovice, Olešky, kostel Narození Panny Marie (polovina 18. století)

Kartuš se znakem. Polychromované dřevo. Ve zlatém štítě černá orlice se stříbrnou pružinou, nad tím korunovaná turnajová přilba s černo-zlatými přikryvadly, v klenotu dvě zlatá složená křídla, horní s pružinou a černými koncovými pery. Pravděpodobně jde o znak nejvyššího purkrabí Filipa hraběte Krakovského z Kolovrat (rezignoval 1770) s chybnými tinkturami.

IV. PRAMENY A LITERATURA

POUŽITÉ PRAMENY

Archiv Akademie věd České republiky
Fond Archeologická komise ČAVU (1893–1951), sign. III C 379.222, Soupis památek venkovských okresů - nevydané svazky (1903–1912), Žižkov.

Archiv Národního muzea v Praze

Fond G - Eichlerova sbírka

Kouřimsko
kart. 36, Hrádek Komorní (Hrusice, Mnichovice)
kart. 37, Průhonice (Čestlice, Petrovice, Průhonice)
kart. 38, Uhříněves (Dubeček, Kolovraty, Královice, Říčany, Tehov, Uhříněves)

Rakovnicko
kart. 64, Purkrabství nejvyšší pražské (Olešky)

Fond CH - Genealogická sbírka Rudolfa Vratislava z Mitrovic
sign. CH 38, Zapský ze Zap

Fond Eduard Šittler (1864-1932)
kart. 4, i. č. 441 Soupis Žižkovský, poznámky historicko-umělecké (Koloděje, Královice aj.)
kart. 4, i. č. 442 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit (Uhříněves, Strančice aj.)
kart. 4, i. č. 443 Soupis Žižkovský, poznámkový sešit (Mnichovice, sv. Markéta u Královic, Koloděje aj.)

Archivní pomůcky:
Inventář č. 108, Eduard Šittler (1864-1932), osobní fond, zpracovala PhDr. Marie Ryantová, Praha 1988, strojopis.
Inventář, ThDr. Antonín Podlaha (1865-1932), osobní fond, zpracovala PhDr. Marie Ryantová, Praha 1993, strojopis.

Národní archiv v Praze

Fond Wunschwitzova sbírka
karton 13, i. č. 387. Hložek ze Žampachu
karton 17, i. č. 550. z Kolovrat

Archivní pomůcky
Fond Wunschwitz (1480)1678–1741(1936), inventář zpracovala Daša Šmerdová, Praha 1973, strojopis.

Státní okresní archiv Praha-východ

Fond Farní úřad Čestlice
Farní kronika (1732–1819)
Fond Farní úřad Jažlovice
Farní kronika (1788–1934)
Fond Farní úřad Mnichovice
Farní kronika (1651–1837)
Farní kronika (1833–1948)

Fond Farní úřad Říčany
Farní kronika (1707–1891)
Farní kronika (1836–1947)

Státní okresní archiv Praha-západ

Karel Miroslav NEJEDLÝ, *Průhonice*, strojopis, nedat.

CITOVANÁ LITERATURA

A. Š. 1922
A. Š. (Antonín ŠORM?), *Ve jménu demokracie*, Praha 1922.

Bartoň 1994
Jiří BARTOŇ, Dějiny obce Petrovice a městské části Praha-Petrovice, in: Jiří BARTOŇ, Dana PICKOVÁ, Jan KONČEL, *Petrovice v dějinách,* Sborník k historii městské části Praha-Petrovice, Praha-Petrovice 1994, s. 1-147.

Bienenberg
Karl Joseph von BIENENBERG, *Versuch über einige merkwürdige Alterthümer im Königreich Böhmen*, I-II, Königgrätz 1778–1779; III, Prag 1785.

Boháč 1999
Zdeněk BOHÁČ, Atlas církevních dějin českých zemí IV, 1918–1999, Kostelní Vydří 1999.

Boháč 2001
Zdeněk BOHÁČ, *Topografický slovník k církevním dějinám předhusitských Čech, Pražský archidiakonát*, Praha 2001.

Břečka 2005
Jaroslav BŘEČKA, *Kostel sv. Ondřeje v Kolovratech*, Praha-Kolovraty 2005.

Březan
Václav BŘEZAN, *Životy posledních Rožmberků*, ed. Jaroslav Pánek, Praha 1985.

Čarek 1985
Jiří ČAREK, *Městské znaky v českých zemích*, Praha 1985.

Dostál 1908
Alois DOSTÁL, Vévodkyně Savojská. Veliká dobrotitelka, in: *Sborník historického kroužku*, IX, Praha 1908, s. 211-216.

Flodr 1975
Miroslav FLODR, Zásady popisu středověkých a novověkých epigrafických památek, in: *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity*, C 21-22, Brno 1975, s. 167-174.

Friedrich 1934
Gustav FRIEDRICH, *Rukověť křesťanské chronologie*, Praha 1934. (Znovu vydáno jako fotoreprint v Praze a Litomyšli 1997).

Hemelík 2005
Martin HEMELÍK, *Kniha o Hrusicích aneb pohlédnutí do tváře osmi století,* nakl. Onyx a obec Hrusice 2005.

Herout 1978
Jaroslav HEROUT, *Slabikář návštěvníků památek*, Praha 1978.

Hlaváček 1985
Ivan HLAVÁČEK, K současnému stavu středověké a novověké epigrafiky, in: *Umění* 33, 1985, č.2 , s. 179-182.

Hlaváček 1988
Ivan HLAVÁČEK, Epigrafika, in: Ivan HLAVÁČEK, Jaroslav KAŠPAR, Rostislav NOVÝ, *Vademecum pomocných věd historických*, Praha 1988, s. 360-381.

Holec 1996
František HOLEC (přispěli Václav LEDVINKA, Petr KOVAŘÍK a Barbora LAŠTOVKOVÁ), *Kronika královské Prahy a obcí sousedních* IV, Připojené obce a zaniklé osady, Praha 1996.

Honc 1997
Jaroslav HONC, Arcibiskupství Praha a děkanát Říčany; Pražané v Říčanech a vyhnání pana Diviše. majitele Říčan, roku 1420; Sloučení Říčan, Uhříněvsi a Koloděj českým pánem Jaroslavem Smiřickým ze Smiřic 1572-90, in: *Kapitoly z dějin Říčan*, ed. Jaroslava Honcová, Říčany 1997, s. 33-45; s. 47-63; s. 93-108.

Honcová 1997
Jaroslava HONCOVÁ, Marie Terezie vévodkyně Savojská a její Říčany, in: *Kapitoly z dějin Říčan*, ed. Jaroslava Honcová, Říčany 1997, s. 197-209.

Hrady
Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, I-VII, Praha 1981–1988.

Chromý 1980
Mojmír CHROMÝ, Využití náhrobníků jako pramenů heraldiky, in: *Sborník*

příspěvků z I. setkání genealogů a heraldiků, Ostrava 1980, s. 69-73.

Janák-Hledíková 1989
Jan JANÁK, Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*, Praha 1989.
Kilián 2004
Jan KILIÁN, *Historické náhrobníky a epitafy Mělnicka*, Praha 2004.

Klempera 2001
Josef KLEMPERA, *Vodní mlýny v Čechách* III*, Praha a okolí*, Praha 2001.

Koch 1991
Walter KOCH, *Bearbeitungs- und Editionsgrundsätze für die "Wiener Reihe" des deutschen Inschriftenwerkes*, Österreichische Akademie der Wiesenshaften Wien 1991.

Kolář-Sedláček 1902
Martin KOLÁŘ, August SEDLÁČEK, *Českomoravská heraldika* I, Praha 1902.

Kolek 1999
Roman KOLEK*,* Kroniky a kronikářství v okrese Praha-východ (1. část*)*, in: *Středočeský sborník historický*, sv. 25, Praha 1999, s 127-148.

Kouřimsko 1651
Soupis poddaných podle víry z roku 1651, Kouřimsko, ed. Helena Klímová, Státní ústřední archiv Praha 1997.

Král 1900
Vojtěch KRÁL z Dobré Vody, *Heraldika,* Praha 1900.

Kroupa 1994
Pavel KROUPA, Nález hrobky v kostele sv. Petra a Pavla v Říčanech, in: *Památky středních Čech*, zpravodaj Památkového ústavu středních Čech v Praze 8/1, Praha 1994, s. 62-63.

Kroupa 1998
Pavel KROUPA, Ke středověké podobě kostela sv. Václava v Jažlovicích, in: *Památky středních Čech*, zpravodaj Památkového ústavu středních Čech v Praze 12/1, Praha 1998, s. 46-54.

Kučerová 2002
Klára KUČEROVÁ, Genealogické sbírky SÚA - sbírka svobodného pána Wunschwitze, in: *Genealogia ac heraldica Bohemica*, Sborník příspěvků z odborné konference pořádané Českou genealogickou a heraldickou společností v Praze ve dnech 28.-29. 4. 2001 na zámku *Nečtiny*, uspořádal Marek Starý, Praha 2002, s. 33-40.

Kybalová 1958
Ludmila KYBALOVÁ, *Pražské zvony*, Praha 1958.

(Druhé, rozšířené vydání této práce, nyní autorské trojice Ludmila KYBALOVÁ, Radek LUNGA a Pavel VÁCHA vyšlo v roce 2005.)

Lunga 1999
Radek LUNGA, O čem vypovídají nápisy na zvonech v Čechách?, *Časopis pro kulturní dějiny - Kuděj* II, 1999, č. 2, s. 10-21.
(dostupné na http://www.bcb.cz/index.php?a=dieceze&s=pamatky&t=napisy-na-zvonech; čteno dne 9. 8. 2006)

Lunga 2003
Radek LUNGA, Průběh a charakter rekvizice českých zvonů za druhé světové války, in: *"Nepřichází-li práce k Tobě..." / "Kommt die Arbeit nicht zu Dir..."*, Různé podoby nucené práce ve studiích a dokumentech /Verschiedene Formen der Zwangsarbeit in Studien und Dokumenten, ed. kolektiv pracovníků Kanceláře pro oběti nacismu, Praha 2003,
(dostupné na http://www.bcb.cz/index.php?a=dieceze&s=pamatky&t=rekvizice; čteno dne 9. 8. 2006).

Líva 1935
Václav LÍVA, Studie o Praze pobělohorské, III. Změny v domovním majetku, in: *Sborník příspěvků k dějinám hl. města Prahy*, IX, Praha 1935.

Marešová - Roháček 2005
Jana MAREŠOVÁ - Jiří ROHÁČEK, Epigrafická dokumentace Ústavu dějin umění Akademie věd České republiky, in: *Epigraphica & Sepulcralia* I, Sborník příspěvků ze zasedání k problematice sepulkrálních památek pořádaných ÚDU AV ČR v letech 2000 až 2004, ed. Dalibor Prix a Jiří Roháček, Praha 2005, s. 127-130.

Mařatka 1917
František MAŘATKA, *Místopis školních obcí v království Českém*, Praha 1917.

Mnichovice 1933
Mnichivice, vyd. Spolek pro okrašlování a ochranu domoviny v Mnichovicích 1933.

Mnichovice 2000
Mnichovice, kniha o historii, pamětihodnostech, přírodě a ostatních zajímavostech města, Mnichovice 2000.

Müller 1980
Karel MÜLLER, Význam náhrobních kamenů pro heraldické a genealogické bádánní, in: *Sborník příspěvků z I. setkání genealogů a heraldiků*, Ostrava 1980, s. 52-53.

Načeradská 2002
Petra NAČERADSKÁ, *Nápisy okresu Kutná Hora*, Corpus inscriptionum Bohemiae II, Praha 2002.

Nechvíle 1884
Josef NECHVÍLE, Farní chrám Páně svatého Prokopa v Šestlicích, in: *Method*, Časopis věnovaný umění křesťanskému X, Praha 1884, s. 91-93.

OSN
Ottův slovník naučný. Illustrovaná encyklopedie obecných vědomostí. I-XXVIII, Praha 1888–1909.

Oulík 1986
Jan OULÍK, Záhada sochy na Vojkově, in: *Říčanský zpravodaj* 9, 1986, s. 6-8.

Oulík 1997
Jan OULÍK,, Říčanské památky, in: *Kapitoly z dějin Říčan*, ed. Jaroslava Honcová, Říčany 1997, s. 361-373.

Palacký 1848
František PALACKÝ, *Popis králowstwí Českého*, Praha 1848.

Párys 1857
Jan PÁRYS, Hrubý Rohozec nad Jizerou, in: *Památky archeologické a místopisné*, díl. II., Praha 1857, s. 224-227, 349-256.

Pavlů 1990
Miroslav PAVLŮ, Náhrobník Elišky Cedlarové z Hofu v Pačlavicích, in: *Orlice, časopis pro genealogii, heraldiku a další pomocné vědy historické* 2/90, Ostrava 1990, s. 87-94.

Pilnáček 1991
Josef PILNÁČEK, *Rody starého Slezska*, k vydání připravil Karel Müller, Brno 1991.

Podlaha
Antonín PODLAHA, *Posvátná místa království Českého. Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů a jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v království Českém*, řada první, Arcidiecese pražská, I-VII, Praha 1907–1913.

Podlaha 1906
Antonín PODLAHA, Nástěnné malby z XIII. století v kostelíku Průhonickém, in: *Památky archeologické a místpisné*, XXII, Praha 1906, s. 245-264.

Podlaha 1907
Antonín PODLAHA, *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Českobrodském*, XXIV, Praha 1907.

Podlaha 1908
Antonín PODLAHA, *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Vinohradském*, XXVIII, Praha 1908.

Podlaha 1911
Antonín PODLAHA, *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Benešovském*, XXXV, Praha 1911.

Podlaha 1912
Antonín PODLAHA, *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Kralovickém*, XXXVII, Praha 1912.

Podlaha-Šittler 1901
Antonín PODLAHA, Eduard ŠITTLER, *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Karlínském*, XV, Praha 1901.

Popis 1938
Popis obcí školního okresu Říčanského, sestavilo učitelstvo národních škol, Uhříněves 1938.

Prahl 2004
Roman PRAHL a kol., *Umění náhrobku v českých zemích let 1780–1830*, Praha 2004.

Průvodce ANM 1998
Průvodce po fondech a sbírkách Archivu Národního muzea, red. Jaroslav Čechura, zpracovali Aleš Chalupa, Milena Běličová, Jaroslav Čechura a Marie Ryantová, Praha 1998.

Roháček 1996
Jiří ROHÁČEK, *Nápisy města Kutné Hory*, Corpus inscriptionum Bohemiae I, Praha 1996.

Roháček 2005
ROHÁČEK, "...de scriptoribus epitaphiorum..." (místo předmluvy), in: *Epigraphica & Sepulcralia* I, Sborník příspěvků ze zasedání k problematice sepulkrálních památek pořádaných ÚDU AV ČR v letech 2000 až 2004, ed. Dalibor Prix a Jiří Roháček, Praha 2005, s. 9-17.

Roubík 1940
František ROUBÍK, *Přehled vývoje vlastivědného popisu Čech*, Praha 1940.

Sedláček 1908
August SEDLÁČEK, *Místopisný slovník historický*, Praha, nedat. (1908).

Sedláček 1914
August SEDLÁČEK, *Pýcha urozenosti a vývody u starých Čechův a Moravanův*, Praha 1914 (dodatky 1923).

Sedláček 1925
August SEDLÁČEK, *Českomoravská heraldika*, II., část zvláštní, Praha 1925.

Sedláček
August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království Českého,* I-XV, Praha 1880–1927.

Sedlák 1885
Jan Nepomuk SEDLÁK, *Farní osada Velké Popovice*, Brno 1885.

Seitl 1941
Vilém SEITL, *Rytířský rod Zapských ze Zap*, Dubeč 1941.

Semanský 1910
Antonín SEMANSKÝ, *Paměti městyse Uhříněvsi a okolí*, Praha 1910.

Schaller
Jaroslaus SCHALLER, *Topographie des Königreichs Böhmen darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merrkwürdigkeiten beschrieben werden*, I-XVII, Prag und Wien 1785–1791.

Siebmacher 1605
Johann Siebmachers Wappenbuch von 1605, (fotoreprint) herausgegeben von Horst Appuhn, Dortmund 1989.

Sommer
Johann Gottfried SOMMER, *Das Königreich Böhmen statistisch-topographisch dargestellt.* I-XVI, Prag 1833–1849.

Stríženec 1997
Petr STRÍŽENEC, *Správní vývoj na území okresu Praha-východ (1850-1996)*, Okresní archiv Praha-východ 1997, strojopis.

Šroubková 1979
Eva ŠROUBKOVÁ, *Epigrafika při kostelech sv. Štěpána a sv. Jindřicha na Novém Městě pražském do r. 1650*, netištěná diplomová práce na FFUK v Praze, katedra PVH a AS, 1979.

Trnka 1913
Gustav TRNKA, *Město Říčany v minulosti a přítomnosti*, Říčany 1913.

Úlovec 1996
Jiří ÚLOVEC, Historie a stavební podoba tvrzí v Dubči (Praha 10), in: *Pražský sborník historický* XXIX, Praha 1996, s. 151-170.

Vavák 1907
Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770–1816, ed. Jindřich Skopec, kniha první (rok 1770–1783), část první (1770–1780), Praha 1907.

Vlasák 1858
Antonín Norbert VLASÁK, Hrádek nad Sázavou (nyní Komorní Hrádek) a celé jeho okolí, in: *Památky archeologické a místopisné*, III, 1858, s. 258-268.

Vojtíšek 1940
Václav VOJTÍŠEK, O potřebě soupisu a fotografování nápisů, in: *Zprávy památkové péče*, IV, 1940, s. 20-23, 34-40. (Znovu vydáno bez fotodokumentace in: Václav VOJTÍŠEK*, Výbor rozprav a studií*, Praha 1953, s. 518-531).

Všetečková 1999
Zuzana VŠETEČKOVÁ, Středověká nástěnná malba ve středních Čechách, in: *Průzkumy památek* IV, příloha, Praha 1999.

Wocel 1857
Jan Erazim WOCEL, Kostely románského slohu v Čechách, in: *Památky archeologické a místopisné*, II, 1857, s. 118-124.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Technická zpráva stavu zvonů před opravou provedenou v roce 2005 (dostupná na http://wwwu.ricany.cz/farnost, čteno 9. 8. 2006).

MAPOVÉ PODKLADY

Vilímkovy podrobné mapy politických okresů, měřítko 1:100 000:
20. Český Brod
41. Královské Vinohrady
Praha, bez data

Mapa správního rozdělení ČR 1:200 000, Hlavní město Praha, Středočeský kraj, Praha 2003.

V. OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Rejstříky k bakalářské práci
Nápisové a heraldické památky na Říčansku

(FF UK v Praze, katedra PVH+AS, vypracoval Jan Oulík v srpnu 2006)

(rejstřík byl sestaven autorem dodatečně v listopadu 2010)

Stanoviště

Čestlice, kostel sv. Prokopa 014, 030, 036, 043, 045, 047, 049, 078, 090, 094, 095, 100
Hrusice, kostel sv. Václava 006, 012, 028, 058
Křenice, náves 087
Kunice, kostel sv. Maří Magdalény 013, 026, 061
Mnichovice, kostel Narození Panny Marie 003, 009, 010, 011, 044, 064, 091
Mnichovice, náměstí 079, 080, 107
Modletice, náves 109
Popovičky, kostel sv. Bartoloměje 005, 056, 076
Praha-Dubeč, kostel sv. Petra 027, 029, 033, 042, 055, 073
Praha-Koloděje, kostel Povýšení sv. Kříže 004, 062, 072, 103
Praha-Koloděje, parčík 104
Praha-Kolovraty, kostel sv. Ondřeje 018, 069, 108, 110
Praha-Kralovice, kostel sv. Markéty 008, 016, 038, 048, 083, 106
Praha-Kralovice, tvrz 022
Praha-Křeslice, Fantův mlýn 084
Praha-Petrovice 074
Praha-Petrovice, kostel sv. Jakuba 066, 101
Praha-Uhříněves, kostel Všech svatých 020, 024, 031, 063, 068, 071, 081, 085, 089, 096
Praha-Uhříněves, mlýn 075
Praha-Uhříněves, náměstí 082
Praha-Uhříněves, zámecká brána 035
Praha-Uhříněves, zámek 034
Průhonice, kostel Narození Panny Marie 001, 019, 023, 025, 032, 039, 041, 046, 053
Radějovice, Olešky, kostel Narození P. Marie 065, 070
Říčany, Jažlovice, kostel sv. Václava 007, 054, 086
Říčany, kostel sv. Petra a Pavla 002, 015, 037, 040, 051, 052, 057, 077, 088, 098, 102
Říčany, muzeum 060, 099
Říčany, náměstí 067, 093, 105
Strančice, kaple sv. Anny 059
Strančice-Otice, kostal sv. Mikuláše 092
Tehov, kostel sv. Jana Křtitele 017, 021, 050
Tehov, náves 097

Nositelé nápisů

Epitaf 098, 110
Graffiti 108
Kalich 062, 086
Kamenný kříž 104
Kartuš 083
Kazatelna 077
Kostelní lavice 058
Kropenka 054, 061
Mariánský sloup 067
Nádoba na svěcenou vodu 057
Náhrobek 099
Náhrobní deska 100
Náhrobník 014, 019, 023, 025, 027, 029, 030, 032, 033, 036, 037, 040, 041, 042, 043, 045, 046, 047, 048, 049, 071, 081
Nápis 022, 024, 031, 068, 084, 085
Nápisová deska 034, 089, 091
Nástěnná malba 001, 002,
Obraz 090
Oltář 059
Portál 107
Socha 074, 079, 082, 093, 097
Svícny 096
Trám 003, 075, 101
Zábradlí 080
Znak, znaky 035, 105
Znaková deska 039
Zvon 004, 005, 006, 007, 008, 009, 010, 011, 012, 013, 015, 016, 017, 018, 020, 021, 026, 028, 038, 044, 050, 051, 052, 053, 055, 056, 060, 063, 064, 065, 066, 069, 070, 072, 073, 076, 078, 087, 088, 092, 094, 095, 102, 103, 106, 109

Místní a osobní jména

z Adlersheimu, viz Pecelius
Bartl, Fridrich Ferdinand, hejtman 071
Beránek, Jan Daniel, farář 077
Bezno, ves 091
Binago, Anna Violanta 054
Binago, Antonín Augustin 054
Binago, Antonín, komorní rada 054
Binago, Karel František 054
Binago, Marie Julie 054
Binago, roz. Brunnerová z Vildenau, Marie Filipína 054
Blatná, město 026
Boček, Jan, mlynář 084
z Bodláku, viz Distler
z Bochova, viz Michovský

Boleslav Stará, kapitula 091
z Borovnice, viz Zapská z Borovnice, Saloména
Brejcha Jan, sládek 063
Brlozec (Pürles), ves 044
Brunner z Vildenau, viz Binago
z Bylan, viz Trojan Bylanský
Bylanský viz Trojan Bylanský
Clavier, Jan Ludvík, ředitel panství 102
Cyca Jiřík, měšťan 017
z Čeradic, viz Entrych
Čestlice, kostel 043, 045, 047, 094
Češka Josef, farář 098
Češková (Czeschkowa) Eleonora, matka faráře 098
Čípa (Czipa), Václav Nepomuk, farář a kanovník 089, 096
Damík, pukrabí 084
Distler z Bodláku, Jan 026
Dobrovodský mlýn viz Křeslice
Dobřejovice, ves 043, 047, 049
Drobil Jan 054
Dubeč (Praha-Dubeč), kostel sv. Petra 055, 062
Dubeč (Praha-Dubeč), ves 029
Entrych z Čeradic, Pavel, hejtman 051, 052
Fantův mlýn viz Křeslice
Ferdinand III., císař a král 053
Forycheimer z Jakešova, Štěpán, hejtman 055
Guolfinger ze Šteinberka, Ludvík Ignác, lesmistr 097
Halleweil, Jakub Leopold, hrabě 060
Halleweil, roz. Vratislavová z Mitrovic, Alžběta Dorota, hr. 060
Harrach, Arnošt Vojtěch,arcibiskup pražský 053
z Házmburka, viz Smiřická
Hložková ze Žampachu, Ludmila 042
z Hochstätu, viz Račínová
Homut z Harasova, viz Mošaurová
Horálek Jan, hejtman 087, 088
Hrdlička, Karel, důchodní 092
Hrusice, kostel sv. Mikuláše 028
Jáchymov (Joachimstal), město 044
z Jakešova, viz Forycheimer
Jan Mořic Gustav, arcibiskup pražský 091
Jančar Kostelecký, Melichar, kostelník 051
Jeřábek, Jan Martin, ředitel panství 092
Jindřich, pražský biskup 001
Jirny, ves a mlýn 084
z Kaufunku, Eliška 003
Khevenhüller-Metsch, Jan Josef, hrabě 091
z Klarštejna, viz Papazoni
Knaysl Jan, měšťan 017
Kollman, Tomáš Bartoloměj, regent 081
Koloděje, ves 048
Kolovratský Trojan, primas 052

Kořil (Koržil, Kozil), Václav Ferdinand, děkan 087, 088, 092
Kostelec nad Černými lesy 034
Kostelecký viz Jančar
Kralovice (Praha-Kralovice), kostel 038
Kralovice (Praha-Kralovice), obec 106
království České 034, 074
Křapáčková Anna 061
Křenice, ves, obec 087
Křeslice (Praha-Křeslice), Dobrovodský mlýn 084
Křeslice (Praha-Křeslice), Fantův mlýn 084
Lnáře 026
Ludvík, král český 013
Mašatá Ludmila, vdova 110
Mašatý Václav 110
Metsch viz Khevenhüller-Metsch
Michovský z Bochova, Jan 028
Mnichovice, městečko 003, 091
Mošaur z Valdova, Adam 043
Mošaur z Valdova, Jáchym 045
Mošaur z Valdova, Jindřich 030
Mošaur z Valdova, Jiří 036
Mošaur z Valdova, Jiří Aleš 049
Mošaurová z Valdova, Dorota 030
Mošaurová, roz. Homutová z Harasova, Markéta 047
Najič (Nagicz), Matěj Jan Ferdinand, farář 079, 091
z Neudorfu, viz Semilský
Norimberk, město 053
Oblaty, ves 074
Paběnic z, viz Voračická
Papazoni z Klarštejna, Václav Vilém, kanovník 059
Paštiky, kostel sv. Jana Křtitele 026
Paštiky, obec 026
Pavlík Říčanský, Jiřík, purkrabí 051
Pecelius z Adlersheimu, František Karel Josef Václav 074
Perglas, ves v Loketsku 054
Petrovice (Praha-Petrovice), ves 074
Petrovice, ves 101
Piccolomini de Aragona, Emílie 094
Piccolomini de Aragona, Ludmila 094
z Piemontu, viz Savojská 081
z Pitkovic (z Piskorzicz) Zdeněk 014
Plasy, cisterc. klášter 086
Pokorný, Jiří, kostelník 057
Poněšic (Poměšic) z, viz Zub
Popovice (Velké Popovice), ves 049
Popovičky, kostel sv. Bartoloměje 056
Porta Coeli, klášter (u Tišnova) 086
Praha 021, 056, 063, 103, 106
Praha, kapitula 091
Praha-Hrad pražský 036

Praha-Malá Strana 072, 073
Praha-Nové Město pražské 012, 016, 028
Praha-Staré Město pražské 018, 051, 065, 095
Praha-Staré Město pražské, klášter sv. Anny a sv. Vavřince 084
Praha-Vyšehrad, kapitula 059, 089
Průhonice 023, 032, 041, 046, 054, 094
Račín z Račína, Mikuláš 044
Račínová, roz. Rohrerová z Hochstätu, Žofie 044
Renšpergár z Renšperka, Jan 020, 024
Rohrer z Hochstätu, viz Račínová
Roštek Pavel, primas 051
Roudnice nad Labem 050, 051, 052
Rutt, F. Lucius, převor 086
Říčanský, viz Pavlík
Říčany, děkanství 087, 088, 092, 102
Říčany, kostel sv. Petra 051, 052
Říčany, městečko, 052, 099
Savojská a z Piemontu, Marie Terezie, vévodkyně 081, 092
Semilská Anna 048
Semilská, roz. ze Semína, Marie 048
Semilský z Neudorfu, Václav 048
Semín ze Semína, viz Semilská
ze Semína, viz Semilská
Schaben, ves v Loketsku 054
Schudrach, Antonín, farář 094
ze Smiřic, viz Smiřický
Smiřická z Házmburka, Kateřina 035
Smiřický ze Smiřic, Jaroslav 034, 035
Stará Boleslav, viz Boleslav Stará
Straka, Jan Ignác, farář 057
Strnad z Tryskovic, Václav 037
Strnadová z Tryskovic, Dorota 037
Šnýdl, František Karel, purkrabí 101
ze Šternberka, Zdeněk 026
Štibic, rod 042
Šturm, V., měšťan 017
Taťounovice, ves 003
Tehov viz Velký Tehov
Tehovičky, ves (dnes součást Prahy-Kolovrat) 110
z Temeric, Uršula 032
Trojan Bylanský z Bylan, Samuel 038
z Tryskovic, viz Strnad, Třídvorská
Třídvorká z Tryskovic, Anna 1599
Uhříněves (Praha-Uhříněves), farnost 106
Uhříněves (Praha-Uhříněves), ves 048, 063, 071, 092
Újezd (Újezd nad Lesy), kostel sv. Bartoloměje 072
Urban VIII., papež 053
z Valdova, viz Mošaur
Veida, František, farář 106
Velký Tehov (Tehov), kostel sv. Jana 021

Vesce 054
z Vildenau, viz Binago
Vlkošov (Wilckischaw), ves 044
Vocel, Jakub, radní 099
Voračická z Paběnic, Marie Johanka, převorka 084
z Vrabí, viz Vrabská
Vrabská z Vrabí, Johanka 032
Vratislav z Mitrovic, viz Halleweil
Vyšehrad, viz Praha-Vyšehrad
Wokaun, Antonín Jan Václav, biskup a kanovník 091
Wolf, František Jan, farář 102
Wydula Jan, pekař 017
Wydulová Anna 017
z Harasova, Homut viz Mošaurová
z Mitrovic, Vratislav viz Halleweil
Zapská z Borovnice, Saloména 027
Zapská ze Šlivic, Markéta 032, 039, 046
Zapská ze Zap, Anna 023
Zapská ze Zap, Saloména 029
Zapská ze Zap, Uršula 032
Zapský ze Zap, Adam 029
Zapský ze Zap, Jan 019
Zapský ze Zap, Jan 023
Zapský ze Zap, Jan 033
Zapský ze Zap, Karel 023
Zapský ze Zap, N. 025
Zapský ze Zap, Zikmund 032, 039, 041
Zoubek Ondřej, měšťan, 017
Zub z Poněšic, Vojtěch 028
Žampachu ze, viz Hložková
Žluva Jan, purkmistr 051

Umělci a řemeslníci

Bartoloměj, zvonař 012
Brikcí z Cimperka, zvonař 021, 026, 028, 038
z Cimperka, viz Brikcí
Dietrich, Zachariáš, zvonař 078
Drobil Jan, kameník 054
F. I. K. (iniciály zvonaře?) 109
Fryč, Tomáš z Roudnice nad Labem, zvonař 050, 051, 052
Hanuš, zvonař 008
Jan konvář viz Konvář, Jan
Jaroš Tomáš, zvonař 020
Klatovský, Stanislav, zvonař 018
Konvář, Jan 005
Kühner, Václav, pražský zvonař 106
Lissiak (Lissiack), Valentin z Prahy, zvonař 072, 073
Löhner, Jakub Konrád z Prahy, zvonař 087, 092
Lotrinský viz Priot Lotrinský

Löw, Leonard z Norimberka, zvonař 054
Löw, Mikuláš z Prahy, zvonař 056, 076
Ondřej, zvonař 015
Pricquey, Jan, zvonař 066
Priot Lotrinský, Benedikt, zvonař 055
Schönfeld, Fridrich Michael z Prahy, zvonař 065
Schönfeld?, zvonař 064
Schunke (Schuncke), Jan Kristian, zvonař 094, 095, 103
SK, kameník 045
Sutor Václav 003
Špic, Matěj, zvonař 017
z Taťounovic, Jiřík 003
Vácha, Karel Václav, tesař 101
Walther Jan Kryštof z Prahy, zvonař 063
Wildt Hans, zvonař 044

Iniciály a monogramy

DTOM 059
EDGVHGWVM (Elisabeth Dorothea Gr. von Halleweil geb. Wratislaw v. Mitrowitz) 060
F. I. K. (zvonař?) 109
FFB (kameník?) 067
HVP (snad Hans von Rensperg?) 031
HVR (Hans von Rensperg) 020, 024
I. M. Z. B. (Jan Michovský z Bochova) 028
I. Z. S. (Jaroslav ze Smiřic) 035
ICL (Jakub Konrád Löhner) 087, 092
IDB (Jan Daniel Beránek) 077
IHS 054
ILGVH (Jacob Leopold Graf von Halleweil) 060
INRI 020, 055
IP (Jan Pricquey) 066
K. Z. H. (Kateřina z Házmburka) 035
LIGVSB (Ludwig Ignatz Guolfinger von Steinsberg) 097
MS, II, Z, Vo u čísla 005
SI (svatý Jan) 021
SK (kameník) 045
T. M. Z. T. (T. Mašatý z Tehoviček?) 110
W. Z. Z. P. (Vojtěch Zub z Poněšic) 028
Z Z Z (Zikmund Zapský ze Zap) 032, 039

Znaky

Binago 054
z Bochova, viz Michovský
z Borovnice, viz Sudlička
Brunner z Vildenau 054
Cedlar z Hofu 036
Čípa (Czipa), kanovník 089, 096

Desfours 100
Guolfinger ze Šteinberka 097
z Harasova, viz Hrzán a Homut
z Házmburka, viz Smiřická
Hložek ze Žampachu 042
z Hofu, viz Cedlar
Homut z Harasova 047
Hrzán z Harasova 029
z Kaufunku, 003
z Klarštejna, viz Papazoni
Kollman 081
z Kospot 036
Michovský z Bochova 028
Mnichovice, městečko 003
Mošaur z Valdova 036, 043, 045, 049
Muckenberg von 097
z Mukenberka, viz von Muckenberg 097
z Neudorfu, viz Semilský
Papazoni z Klarštejna 059
z Pitkovic (z Piskorzicz) 014
z Poněšic, viz Zub
Račín z Račína 044
Renšpergár z Renšperka 020
Rohrer z Hochstätu 044
Říčany, městečko, pečetní znamení 052, 105
Semilský z Neudorfu 048
Semín ze Semína 048
ze Semína, viz Semín
ze Smiřic, viz Smiřický
Smiřická z Házmburka, Kateřina 035
Smiřický ze Smiřic, Jaroslav 035
Strnad z Tryskovic 037, 040
Sudlička z Borovnice 027, 029
Šlivický ze Šlivic 032, 039, 046
ze Šteinberka, viz Guolfinger
ze Šternberka 026
z Temeric 032
z Tryskovic, viz Strnad
z Vildenau, viz Brunner
z Vliněvsi, viz Vlinský
Vlinský z Vliněvsi 029
z Vrabí, viz Vrabská
Vrabská z Vrabí 032
z Weichslitz 036
ze Zap, viz Zapský
Zapský ze Zap 019, 025, 029, 032, 033, 039, 041
Zub z Poněšic 028
ze Žampachu, viz Hložek